6216
II

6216

Aleksander Jeloki.

Dominium Zamość.

Gubernia Mińska.

poczta i telegraf Uziany.

N. Inv. 6216

ALEJANDRO ARIAS
ZAMORA

Z archiwum Zamojskich
Zbiory rękopisów

III.

Manuskrypt Paderna

o pożarze Kamieńca Podolskiego

z lat 1764-65. Zawiera wiadomości wiele ciekawych materyałów do historyi pierwszej Ch. Ludwiki Karoliny Hauptowa Hetmanowej Koronnej Roku Kardynał Lubomirski Generał Artylerii Koronnej Inżynier Koronny Kasztelan Krakowski Emigracya Zbrojna Księcia Karola Radziwiłły Kawalerowie Katarzyna Carowa Chrześcianie Gwiazda VI Zakon w Sabinie Bonifacy IX Dokumenta wiele pamiętnych Obyczaje Dzieje ruskie

Skoda tym bardziej że rękopismo zaczęte tylko wynotowaniem zajęło do Maja 1864 rentgrei regesta wiadomości obcych pożarów Kamieńca

Data nowa 1864 Dobrzyn

Biblioteka Jagiellońska
Oddział Rękopisów
Nr inw. 6000

DZIEIE
za Panowania Krola Jmcii
Stanislawa Augusta

1764
September

Dnia 7 Septembris, to iest tegoż Samego Ktore-
go Elekcya zakonczyła sie, Nayiaśnieyszy Król Jmć
pisał o wybraniu Siebie y wyniesieniu na Tron
ornaymniiąc do Jmperatorowey Jeymosci Rossyi-
skiey w te Słowa:

Madame ma Soeur.

Le choix unanime de ma
Nation venant de me pla-
cer sur le Trône de Pologne,
Je m'e empresse d'en faire
part à Votre Maieste Impe-
riale en y joignant les
remercimens les plus ex-
pressifs dictés par la plus
vive reconnoissance pour
tout ce qu'il y a plû á Sa
Grandeur de arme de faire
pour amener cet evenement
á une heureuse fin. La res-
pectable recommendation
de Votre Maieste Imperiale
a été reçüe de la Nation
avec la defererice, qui Lui
est due. Les Polonois ont
pensé que certainement
celui-lá meritoit la Cou-
ronne, le quel Votre Maie-
sté Imperiale en jugeoit
digne. Agréer, Madame,

ALEKSANDER JELSKA
KANOŚ

mes voeux ardens, pour que mon Election devienne l'epoque et la base de la meilleure intelligence posible de l'inalterable amitié et du bonheur reciproque de ces deux Etâts. J'aime á penser, que si mon Regne est heureux, Vôtre Nom Madame sera benien Cologne par la posterité. Je ne puis mieux reconnoitre les obligations, que Je Vous ai, qu'en adressant au Ciel la plus Servente priere, dictée par mon coeur, qu'il daigne veiller de la maniére la plus particuliere sur Vos jours precieux, les rendre fortunés et me mettre á même de vous prouver, Madame la verité et l'étendue des sentimens avec lesquels je suis, Madame ma Soeur de Vôtre Maieste Imperiale le bon frere ami et voisin, Stanislas Auguste Roi. á Varsovie ce 7 Septembre 1764.

Do Oyca Swiętego

Sanctissime ac Beatissime in Christo Pater Domine Domine Clementissime.

Post oscula pedum Sanctitatis Vestræ, mei, Regnique ac Dominiorum meorum humillimam Commendationem. Quod factum singulari Dei munere cum maxima admiratione suspicio, illudut

primum ex Me, quam
ex quopiam prius alio
Sanctitas Vestra edoceatur,
vehementer percupio.
Cogitanti mihi dies noc-
tesque semper, ut de Pa-
tria mea quam Optime
mereri possem, placuit im-
primis DEO Optimo Maxi-
mo tum vero universa Rei-
publicae Polonae Me ad
summum Dignitatis Regiae
fastigium unanimi Volun-
tate evehere. Non possum
igitaque nec spero posse
Me felicius Regnum
meum auspicari, quam
cum pro singulari San-
ctitatis Vestrae eoque
Reipublicae Polonae exspe-
rata benevolentia maxi-
mas rependam gratias,
maiorique semper in
dies me ac Regnum
meum commendem,
cujus Sanctam initiis
Regni mei exposcens
benedictionem, manee
Sanctitatis Vestrae Obe-
dientissimus Filius Sta-
nislaus Augustus Rex.
Varsaviae, die 7 Septe. 1764.

Intitulatio

Sanctissimo ac Be-
atissimo in Christo Patri
ac Domino Domino Cle-
menti Divina Provi-
dentia Papae Ejus Nomi-
nis XIII Sacro Sancta Ro-
manae ac Universalis Eccle-
siae Pontifici Maximo Do-
mino Clementissimo.

Do Krola Jmci Prusiego

Monsieur Mon Frere,
L'Election unanime, qui

vient de Me placer sur
le Trône de Pologne etant
un évenement desiré par
Vôtre Maieste, Je m' em-
prepe de Lui en faire part,
en exprimant en même
tems les sentimens de reco-
nnoissance particuliere,
qui Vous sont dûs á si
juste titre de Ma part.
Agréer Sire les remerci-
mens d'un Roi, qui envi-
sage le bonheur de Son
Etât dans Vôtre amitié,
et qui sent tout l'avan-
tage de pouvoir se dire
avec verité inalterablement
Monsieur mon Frere de
Vôtre Maieste le bon Frere,
ami, et voisin. Stanis-
laus Augustus. á Var-
sovie ce 7 Septembre 1764.

Tegoż Dnia po zaprowadzeniu Nayiaśnieyszego Pana na Zamek gdy między innemi Jmć Pan Potocki Woiewoda Kijowski przystępował do pocałowania Ręki Państwey, rzekł do niego Król Jmć: że lubo nic Dobrego w sobie nie widzę tym prześć skryćić się mogę, iż Kochaiących mnie Kocham, a Który mnie niekochaią, Starać się będę, abym ich mogł affekt pozyskać. Na co Jmć Pan Woiewoda Kijowski odpowiedział: Wierność moia Monarchom przeszłym Dochowana tak była Krorera y przychylność ku Nim tak przywiązana żem się nie rad Familii W: K: Mci narazić bądź że Nayiaśnieyszy Panie pewny, że y ku W: K: Mci nienaruszenie w dowodach nayrzetelnych Wierności y przychylności moiey zostawać będę.

Dnia 8 7bris Król Jmć pisał z doniesieniem o wywyśnieniu swoim na Tron do Króla Jmci Angielskiego w te słowa

Monsieur Mon Frere.

C'est avec un empresse-
ment tout particulier que
Je fais part á Vôtre Maie-
ste de l'Election unani-
me, qui vient de Me

porter sur le Trône de Pologne. Le bonheur d'avoir vû l'Angleterre de mes yeux, celui d'avoir été personnellement connû, et si favorablement accueilli par Vôtre Majesté alors Prince de Galles, a laissé dans mon Coeur des impressions ineffacables d'attachement et de consideration pour un Prince et une Nation aussi respectables. C'est dans ces sentimens, que Je me dis avec la plus grande Verité Monsieur Mon Frere de Vôtre Majesté le bon Frere et ami,

Stanislas Auguste Roi.

a Varsovie ce 9 de Septembre 1764.

Do Króla Jmci Duńskiego

Monsieur mon Frere.

Il m'est d'autant plus agreable de faire part à Vôtre Maiesté de le Election unanime, qui vient de me placer sur le Trône de Pologne, que mes sentimens personnels sont connûs depuis longtems á Vôtre Maiesté pour Sa Personne, et les avantages de Sa Couronne. Il m'est doux de me souvenir que Je Vous les ai dû Comme particulier. Il me sera bien agreable de Vous en faire éprouver toute l'étenduë de la part de celui qui est Veritablement Monsieur Mon Frere de Vôtre Majesté le bon Frere et ami.

Stanislas Auguste Roi.

a Varsovie ce 9 de Septembre 1764.

Dnia 9 tegoż miesiąca Jmć Pan Poniatowski Brat Królewski Jenerał Woysk Austryackich wyiechał do Wiednia cześcią Na ułatwienia trudności które Dwor Cesarskie oświadczał względem rekognoskowania Króla Jmci, cześcią też Na sporządzenia w pomienionym mieście Ekwipażu dla Dworu Królewskiego.

Tegoż Dnia Król Jmć uwiadomił Krola Jmci Sardyńskiego o wstąpieniu swoim na Tron Polski następuiącym Listem:

Monsieur Mon Frere.

Le Election entierement libre et unanime de ma Nation venant de me placer sur le Trône de Pologne, il m' est d' autant plus agreable d' en faire part à Vôtre Maieste, que cet heureus évenement a été accompagné de la plus parfaite tranquillité. J' espere d' avoir la consolation d' en faire ressentir les effets á Mon Royaume, en reconnoissance de l' affection que les Citoyens m' ont temoignée dans cette circonstance. Je desire aussi d' être á même de prouver á Vôtre Maieste les sentimens avec les quels Je suis trés sincerement Monsieur Mon Frere de Vôtre Maieste le bon Frere et ami. Stanislas Auguste Roi. á Varsovie ce 9 Septembre 1764.

W tych Dniach rozgłoszona tu była / umyślnie cryli przypadkiem / wieść, iakoby Jmperatorowa Jeymć Rossyiska determinowana była rezygnować rządy Rossyi a dla Syna swego Wielkiego Xiążęcia Regencya ustanowiwszy za gwarancya Berlinskiego, Szwedzkiego, y Duńskiego Dworow, z Królem Jmcią naszym związkiem dożywotniey przyiaźni złączyć się, Owszem mowili że iuż Akt Ślubu tegoż dnia, Którego tu zakończyła się Elekcya, odprawił się w Petersburgu gdzie Osoba Królewska miała prezentować do tego Aktu Jmć

Pan Rzewuski Pisarz Polny Koronny, który przy Dworze tamecznym w Charakterze Posła Rzeczypospolitey rezyduie.

Dnia 10 Septembris datowanym listem, który się tu przytacza, nayiaśnieyszy Król Jmć Pruski oświadczył, Nayiaśnieyszemu Panu rekognicyą, y powinszowanie Wstąpienia na Tron w te Słowa:

Monsieur Mon Frere.

La nouvelle, que Vôtre Majesté me donne par Sa Lettre du 7me de ce mois de son Election unanime au Trône de Pologne, est un evenement, au quel Je prens une part d'autant plus sinceres qu'il repond parfaitement á mes desirs, et Je me flatte que les sentimens d'estime et d'amitié que J'ai conçûs pour Vôtre Majesté rencontreront toûjours de sa part le retour, que J'ose en esperer á si juste titre. La priant d'etre apurée que Je serai inalterablement Monsieur Mon Frere de Vôtre Majesté le bon Frere, ami et voisin. Frederic. á Berlin ce 10 de Septembre 1764.

Intitulation.
A Sa Majesté le Roi de Pologne.

Dnia 11 tego miesiąca około pułnocy w Stayniach XX Karmelitów Bosych Warszawskich przypadkiem wszczęty Ogień, przez szturm wiatrów na ów czas trwaiących nagle będąc rozperzony wiele Domostw y Cztery Kamienice na Przedmieściu Krakowskim spalił.

Dnia 12 Nayiaśnieyszy Pan doniosł Królowi Jmci Szwedzkiemu o Elekcyi Swoiey listem te noris sequentis.

Monsieur Mon Frere.

Le Election libre et unanime venant de Me placer sur le Trône de Pologne, J'en fais part à Vôtre Maiesté avec de autant plus de satisfaction que cet evenement a été accompagné de la plus parfaite tranquillité, et d'un accord exemplaire dans toute ta Nation. Je me flatte qu'il sera agreable à Vôtre Maiesté par les circonstances, qui ont contribué à un heureux succés, et par l'interêt, que Sa Maieste l'Imperatrice de Russie a bien voulû prendre à mon élavation. D'ailleurs les Sentimens que J'ai pour la Nation Suédoise, m'étant laissés comme un heritage paternel Je desire également de prouver a Vôtre Maiesté ceux avec les quels Je Suis Monsieur Mon Frere de Vôtre Maiesté le bon Frere et ami.

Stanislas Auguste Roi.

a Varsovie ce 12 Septe 1764.

Dnia 13 Ejusdem Nayiaśnieyszy Pan wykonał przysięgę Super Pacta Conventa w Kościele Kollegiaty Warszawskiey y odebrał Diploma Electionis z Rąk Xiecia Jmci Prymasa. Tego Aktu zupełne opisanie znayduie się przy Dyaryuszu Elekcyinym á Fol:

Dnia 14 Septembris Ministrowie Rossyiscy podali Dworowi względem Dyssydentów następuiący Memoryał:

Le obligations qu'imposent á Sa Maieste l'Imperatrice de toutes les Russies Notre trés Gracieuse Souveraine les Traités qui subsistent entre Elle et la Republique de Pologne,

Obowiązki Ktore wkładaią na Nayiaśnieyszą Jmperatorową Jmci całey Rossyi Nayprzeyscie na Pana, Traktaty między nią y Nayiaśnieyszą Rzpltą Polską zachodzące, iako też ten interes naygodnieyszy względ

aussi bien que l'interêt le
plus respectable qui l'unit
avec ceux des Sujets de la
République, qui professent
la même Religion que Sa
Majesté Impériale et les
autres qui y sont confinés
sous le nom de Dissidents,
ne Lui permettent pas de
regarder avec indifferen-
ce l'état oppriné, où se
trouve une partie consi-
derable de la Nation pour
être attachée á des croya-
nces, publiquement ado-
ptés et suivies par tant de
Grandes Puissances, Etats
et Nation de l'Europe, et au
torisées outre cela par les
Loix fondamentales de la
Republique même Ces Dissi-
dents étant traites comme
des Sectateurs obscurs et
sans aveu, et se voyant
non seulement depouilles
Depuis quelque tems, surtout
sous le dernier regne par
des Constitutions surprises,
et par des voies illegales,
et vietentes des differents
droits, libertés et prerogati-
ves dont ils jouissoient en
Vertu des Loix fondamenta-
les D'un Etât libré, qui apu-
rent á tous ceux, qui le com-
posent une parfaite égali-
té; Se voyant outre cela,
genés au supreme degré
dans ce qui regarde le Cul-
te et l'exercice public de
leur religion: C'est en Con-
formité des Ordres, qu'ont
reçû les Soussignés Ambas-
sadeur Extraordinaire, et
le Ministre Plenipotentiaire
De Sa Maiesté l'Imperatrice
et toutes les Russies, qu'ils
ont l'honneur de represen-
ter très humblement á Sa
Maiesté le Roi de Pologne

względow, Który Ja tacy z
poddanemi Rzeczypospolitey,
iednego wyznania Wiary z
Nayiasnie Imperatorową Jmcią
będących, y innych, Którzy
sa tu znani pod imieniem
Dyssydentów, nieporwalaią
Sey patrzeć z indyfferencyą
na Stan uciemiężenia, w
Którym się znayduie część
znaczna Narodu dla tego
tylko, że iest tego wyznania,
Które publicznie przyięte
od tylu Wielkich Potencyi
Stanów y Nacyi Europeyskich,
a oprocz tego Prawami Fun-
damentalnemi Samey Rze-
czypospolitey Polskiey autoryzowane. A Dyssydenci będąc tu poczytani niby za
Sektarzów potaiemnych y
bez wiadomości zostaiących,
orar widząc się być ogołoco-
nemi od niiakiego czasu,
osobliwie pod ostatnim Pa-
nowaniem przez Konstytucye
podsunione sposobami bez-
prawnemi y gwałtownemi
z rożnych praw y wolności,
y prerogatyw, Których zażywali mocą praw Fundamen-
talnych Wolnego Narodu,
Które waruia wszystkim
tym, co go składaią dosko-
nałą równość, oprocz tego
widząc się bydź w ciężkim prze-
szkadzaniu temu wszystkiemu
co należy do Nabożeństwa,
y publicznego ich religii
wyznawania: Stosuiąc się tedy
do rozkazow, Które odebrali
niżey podpisani Poseł Wiel-
ki Extraordynaryiny y Mini-
ster Pełnomocny Nayiasnie-
Imperatorowey Jeymości całey
Rossyi maią honor reprezen-
tować iak nayuniżeniey Nay-
iaśnie Królowi Jmci Pol-
skiemu przez Memoryał
áreby racył taskawie Kon-
trybuować, gdyby Dyssydenci

par le present Memoire, de vouloir bien gracieusement Contribuer á ce que les Dissidents, tant nobles, que de moindre condition soient ecoutés et retablis conformement aux Loix et aux Constitutions generales et Fondamentales de la Republique dans la pleine possession de tous les droits, libertes et prerogatives, dont ils ont jouis notoirement par le passé, et nommement de ceux qui concernent en quelque façon que ce soit, le libre exercice de leur religion. Droits qui leur appartiennent incontestablement en qualité d' indigenes et Citoyens libres, Fideles, irreprochables de la Republique, et qui par surabondance leur ont été Confirmés reiterativement par plusieurs Loix et Constitutions des plus authentiques.

Persuadés que Sa Majesté le Roi de Pologne, dont les qualités eminentes viennent de remporter un prix si glorieux par le choix unanime et sans exemple, que la Nation vient de faire en Sa Personne Sacrée voudra bien employer toute son autorité pour que ces representations ayent bientôt l' effet desiré et que par là les Traités qui subsistent entre les deux Etâts soient religieusement observés. Les Soussignés Ministres attendront pleins de confiance, le succés de la Commission, dont ils ont été chargés, et qui ne pourra pas manquer de reserrer les liens de l' amitié et de la

tak Szlacheckiego iako y niższego Stanu byli wysłuchani y przywroceni stosuiąc się do praw y Konstytucyi generalnych y Fundamentalnych Rzeczypospolitey do ruszenia Osiągnienia Wpyszkich praw Wolności, y prerogatyw, Ktorych Dawniey według publicznej Wia domości używali, a naybardziey tych Które należą do Wyznania tego co się tylko może wolnością nabożeństwa nazwać, Praw Które bez Kontradykcyi im należą iako indigenom, y Obywatelom wolnym, wiernym, y niepoplakowanym tey Rzeczypospolitey y którym nadto Wyszłe terá Prawa po tylekroć były potwierdzone wiele Konstytucyami nayautentyczniey szemi.

Wyperswadowani będąc że Najiasny Król Jmć Potocki Którego wysokie przymioty chwalebna odniosły wygrana przez iednomyślnych głosów y bez przykładu na Tron obranie Które Naród udrynił w Jego poświęconey Osobie, zechce ta shawie Wyższey Swoiey zaraz powagi żeby terazniejsze remonstracye mieli w Krótce pożądany Sukces, y żeby przez to zachodzące między temi Obiema Narodami Traktaty były Swiętobliwie utrzymane. Czekaią będący podpisani Ministrowie w zupełney ufności Skutku Kommissyi na nich wtorzonego, Który nieuchybi zmocnić związki przyiaźni y dobrey harmonii tak Szczęśliwie y od niema-

bonne harmonie, qui subsistent si heureusement et depuis si long tems entre les deux Etâts. A Varsovie le 14 Septembre 1764.

Hermann Charle Comte Kayzerling.

Nicolas Prince Repnin.

tego czasu między Obiema Narodami zostaiący. W Warszawie dnia 14 7bra Roku 1764.

Hermann Karol Graff Kayzerling.

Mikołay Xiąże Repnin.

Tegoż dnia Ministrowie Pruscy Karol Xiąże de Karlat Poseł Pełnomocny, y Jmć Pan Gedeon Benoit Rezydent podali Dworowi naszemu Jmcią Pana Monarchy Swego w tymże Dyssydentów interesie, Memoryał, Który że się słowo w słowo z poprzedzaiącym zgadza, przeto się nie powtarza.

Podtymże samym Dniem Xiąże Jmć Prymas odebrał od Króla Jmci Pruskiego, na list swóy do Niego pisany z doniesieniem o zakończonej Elekcyi Króla Jmci respons następuiący:

Mon Cousin.

Vous m' avés causé une satisfaction très particuliere, en m' apprenant par Vôtre lettre du 7me de ce mois, l'Election unanime, qui vient de placer le Comte Poniatowski Stolnik de Lithuanie sur le Trône de Pologne. C'est un evenement, auquel je prends d'autant plus de part, qu'il repond également á mes souhaits, et aux veritables interêts de la Pologne, lesquels j'ai eu uniquement en vuë en recommendant le Roi de Pologne aujourd'hui regnant. Très sensible aux égards, qu' on

a voulu avoir a ma recommendation, je felicite Vôtre Alteſſe et toute la Republique sur un choix, qui tant en soi même, que par la maniere dont il a été executé, fait un honneur infini a la Nation Polonoise, et lui promet en même tems un regne du plus heureux, pour le quel je fais de mon côté des voeux ardens et sinceres. Sur ce je prie Dieu, qu'il vous ait, mon Cousin, en Sa Sainte et digne garde, Vôtre affectionné Cousin Frederic. A Berlin ce 14 de Septembre 1764.

Dnia 15 Praesentis Król Jmć donioſł listownie Królowi Jmci Polskiemu Stanisławowi Xiążęciu Lotarryńskiemu o wywyśnieniu swoim na Tron Polski w następuiące Słowa.

Monsieur Mon Frere.

L'Affection naturalle, que Vôtre Maieste à conservée pour Nôtre Nation, et son amour pour Nôtre Patrie commune, ne me laiſsent pas douter, qu'Elle ne soit sensible á tout ce qui regarde son bonheur et sa tranquillité. C'est donc avec un vrai plaisir, que Je fais part á Vôtre Maieste de la reunion de tous les suffrages pour me placer sur le Trône de Pologne par une Election aussi libre que legale, qui vient de finir le tems critique de l'Interregne dans un Paix et une sureté entieres; Rien ne me satisfera davantage dans cette place, où la volonté de Dieu et les voeux de la Nation ont voulû m'avoir, qu'en repliſsant les engagemens

pris pour procurer autant
qu'il sera en moi, la Felici-
té d'un Peuple dans to-
ute sa liberté fidele a ses
Rois, de prouver en même
tems á Vôtre Maieste les
sentimens d'un Coeur ten-
dre, que Je berite de mon
Pere pour sa Personne, que
Je conserverai toujours
inatterablement, et avec
lesquels Je suis Monsieur
Mon Frere de Vôtre Maieste
le bon Frere et ami. Stani-
slas Auguste Roi. á Varso-
vie ce 15 Septembre 1764.

Pod tymże Dniem Gazeta publiczna Warszawska następuiąca Imperatorowy Jeymości Rossyiskiey Deklaracyą względem Smierci Xiążęcia Iwana Pretendenta Tronu Moskiewskiego zadaney mu w Fortecy Schlisemburgu Dnia 5 Lipca teraźnieyszego Roku publikowała.

Z Bożey Łaski My Katarzyna Druga Imperatorowa y Samodzierżyca całey Rossyi, Wiadomo Każdemu w Szczególności czynimy czynimy: Gdy się Bogu podobała, podług iednomyślnego Wiernego Ludu naszego żądania osadzić Nas na Rossyiskim Cesarskim Tronie, y gdy Nam niebyło tayne, że Xiąże Iwan spłodzony z Xiążęcia Antoniego Ulryka z Brunświk Wolffenbuttel, y Meklemburgskiey Xiężniczki Anny zaraz prawie po Narodzeniu swoim niesprawiedliwie do Osiągnienia Rossyiskiego Tronu Wybrany, z tego w dziecinstwie iescze swoim zamiarem. Naywyższego na zawsze wyruty został y Berło prawdziwey Dziedzicce Piotra Wielkiego Corce, a naszey naymilszey Ciotce, w Bogu spoczywaiącey Imperatorowy Elżbiecie Petrownie dostało się, przeto po uczynionych Opatrzności z uwielbieniem Drożkach zagladnąwszy, y staraliśmy się nayusilniey przez wrodzoną Ku Dzieciom miłość tego Xiążęcia z Tronu za dopuszczeniem Boskim Strąconego, w umartwionym od dziecinstwa życiu los ile możności złagodzić. Zaraz wtedy wzięliśmy rezolucyą widzieć się z nim, abyśmy dowiadzone sobie maiąc umysłu iego przymioty, spokoyne życie, naturę y wychowaniu iakie dotąd

odebrać przyrwoite, sprawić mu mogły. Ale iak żywo nas dotknąć niemiało gdyśmy go ſ: pomnąwszy ciężką y mnyrn niezrozumiana prawie mowę ſ: od rozumu oddalonego, y bez żadney ludzkiey znaterli pobożności. Wszyscy na ten czas przytomni świadczyć mogą, iak mocno taki widok litościa y nayżywszą przerazł Nas dotkliwością. Każdy widział, że dla tak nieszczęśliwie urodzonego Xiążęcia żadna inna nie została pomoc, iak go na tym samym mieyscu zostawić, gdzieśmy go zostały, we wszystko tylko co do wygody życia potrzebne być mogło opatrzonego. Tym końcem wydaliśmy zaraz napę rozkazy, lubo zmysły iego niebyły sposobne czuć y miarkować lepszy stan swoy od przeszłego, Kiedy ani ludzi pornawał, ani tyle miał rozsądku, aby dobre od złego rozeznawał, tym bardziey, aby czas sobie czytaniem Ksiąg skrócił y skracał, owszem szczęśliwość swoię na tym kuregulnie zasadzał, takiemi ciepyć się myślami, Które prawdziwości immaginacyi przynosiły. Żeby zaś ruchwały iaki złośnik nieprzemyślał Kiedy iakim Kolwiek celem wzruszać spokoyności iego lub tegoż Osoby na wzniecenie iakiego między ludźmi zamieszania zdążyć chciał, rozkazaliśmy Warcie mu dostatecznę z dwoma poczciwemi y wiernemi z Garnizonu Officyerami przydać. Ci byli Kapitan Wasiljew Porucznik Terekin, którym prócz tego tak za ich wieloletnie Woienne usługi, y nadwątlone na nich zdrowie, iako też przez względy ich niedostatku, spokoyne mieysce z należytą sufficyencyą na Schyłku ich życia w nadgrodzie należały. Obudwóm zalecilismy baczność y Staranie mieć o nim. A toli wszystko to niemogło złości y zdradę takiey między ludźmi szkarady odwrócić, iaka teraz w Schlusselburgu, z niegodziwym zamysłem, y nabiespieczeństwem życia pokazała się. Pewny Porucznik z Regimentu Smoleńskiego Infanteryi, nazwiskiem Wasiley Mirowicz, rodem Ukrainczyk, Mirowicza pryncypalnego przy Marszałku zdrayccy Wnuk, Który, zdaie się, że duch zdradzieckiego przeciwko swey Ojczyźnie ze Krwią razem miał w sobie wpoiony, cały życia swego przeciąg na hultayństwie y rozpuście przepędziwszy, a zatym odiąwszy sobie przez to przyzwoite przyścia do honoru y kresciia sposoby, praw Boskich y zaprzysiężoney Wiary wierności zapomniał tak dalece iż lubo mu Xiąże Iwan

z Imienia tylko, y od głosu był znaiomy, o Którego umyśle y Ciała dyspozycyach bynaymniey nie wiedział, obrał go sobie iednak za cel, aby przez natężoną między ludem Krwawą rebellią szczęście swoie uczynić. Dla uskutecznienia tak barbarzyńskiego y spokoyności Oyczystey niebezpiecznego, y względem siebie bardzo Desperackiego zamysłu, uprosił sobie pozwolenie, mianowicie nieprzypadaiąca na siebie Koley ciągnąć w Fortecy Schlissenburgu na Warcie w tydzień luzuiącą się, a to uczynił w czasie podróży nayprzey do Prowincyi Baltyckiemu morzu przyległych. Między Czwartym y piątym przeklętego miesiąca o godzinie drugiey po południu rozkazał Kommendzie swoiey w Fortecy na hauptwachu stoiącey, nagle ią pierwiey zbudziwszy, przed frontem stanąć, y broń dobrze nabić. Skoro Kommendant Berednikoff ten hałas usłyszał, wyszedł z swoiey Kwatery, y pytał się samego Mirowicza o przyczynę tegoż, zamiast odpowiedzi uderzył go ten buntownik Kolbą w głowę, y ranionego tym sposobem y na ziemię obalonego pod wartę wziąść kazał. W tym z wielką furyą natarł na małą liczbę ludzi Warcie trzymaiących u Więzienia Iwana w osobności swoiey znayduiącego się, Którą z rzadkiey strzelby attakował, znalazł iednak w obóch tych nie luzuiących się, a przytomnie nieodstępnych Officyerach tak mężny odpor, iż cofnąć się był przymuszonym. Z osobliwszey Boga Opatrzności stało się, że w tym Ogniu tak dla spadłey wielkiey mgły, iako przez miejsca Sytuacyą, żaden z obóch stron ani zabitym, ani ranionym nie został. Ten pierwszy krok lubo mu się nie udał nie mogł go iednak od zamierzonego zdradliwie ku Cyczynie odwrócić przedsięwzięcia; ostatnia owszem, która w nim iawnie skutkowała desperacya pobudziła go wziąść Armatę z wielką ammunicyą z bastyonu, iakoż nie zwłocznie to wykonał. Kiedy za tym Kapitan Wlasieff y Porucznik Terelkin taki gwałt Któremuby oprzeć się żadną miarą niemogli, przed ocrymna mieli, y przewidzieli, że za uwolnieniem tego, Który im był powierzony nie ochybna wielu niewinnych ludzi przez taiemną między ludem wzniecić się mogące wzruszenie, nastąpiłaby zguba, zdobyli się między sobą na ciężką w prawdzie, lecz ostatnia rezolucyą zapobiedz tym wszystkim fatalnościom

przez Skrocenie zycia a tourbowi do nieboszczenia
przez tego uwodzicielstwa. Zwarzyli przytym iż gdy
by Arestanta. Którego im tak gwałtownym spo
sobem wydrzeć usiłowano z rąk swoych wypuścili,
sami by nayswirowszey podług Praw nie uniknęli
kary, dopełnili zatym swoią rezolucyą w zebraniu
mu Życia. Nieodstraszała ich bynaymniey boiaźń
podania się na okrutną śmierć z Strony tak ber
bórnego złośnika, który przeciwnie tak był tym przy
padkiem przerażony: iż skoro zobaczył przed sobą
trupa, sam natychmiast własną złość y zuchwałość
wyznał, prawdziwą śmierci tegoż przypisuiąc sobie
przyczynę, y żal swoy oświadczył zarazem żołnierzom,
których przed godziną sam przez zdradę y perswa
zyą wspołt występkami swemi uczynił był. Gdy
więc tym sposobem wzmiankowani dwaj Officye
rowie bunt w zrodle zatamowali, zdrayca tego
porwali, będącego w arescie Kommendanta uwol
nili, żołnierzy do posłuszeństwa przyprowadzili, y
wiadomość zaraz o tym Fatalnym w prawdzie
leer z przyzrzenia Bożkiego y Wielką niepróżliwość
odwracaiącym przypadku, posłali naszemu aktu
alnemu taiemnemu Konsyliarzowi y Senatorowi
Panin, któremu podległi byli. Pomieniony Se
nator Panin gdy przez Ordynowanego tamże Ober
sztleytnanta Woyska naszego Kaschina wydał
rozkazy dostateczne do ubiespieczenia przywroco
ney spokoyności, wysłał zaraz do Nas Kuryera
z dokładnym tey całey okoliczności opisem.
Rozkazaliśmy zatym Generałowi Lieutenantowi
Weymarn tę sprawę na mieyscu inwestygować
którą inkwirycyą przez nakazane y dopełnione pytania,
odpowiedzi, świadectwa, dowody, na ostatek przez włas
no tak barbarzyńskiego złośnika winy swoiey wyznanie,
tenże Generał sam dokończył y nam teraz oddał.
Gdyśmy przeto wielkość występku pornali, który mógł by
wewnętrzną całego naszego Państwa wzruszyć, spo
kojność, zasadzenie tey Sprawy zdaliśmy na nasz Senat,
któremu rozkazuiemy wspólnie z Synodem y Osobami
pierwszych trzech rzędów, równie iako y Prezydentom
wyższych Kollegiów, aby tę Sprawę przez Generała Lieu
tenanta Weymarn, który iey rzetelnie dochodził prze
łożoną sobie mieć chcieli, a potym podług Praw Pań
stwa decyzią swoią wyrazili y tę przy wyższych pod
pisach Nam do podwierdzenia podali. Katarzyna.
Dan w Petersburgu dnia 17 Sierpnia 1764.

Dla

Dla pokarania iakie prawo miał do Tronu Rossyiskiego zabity Xiąże Iwan, przytaczaią się Genealogia Panuiących w Moskwie Familii.

Tegoż samego dnia w Warszawie za zniechaniem się do Konwentu OO Bernardynów Xcia Jmci Woiewody Ruskiego Konfederacyi Koronney y Jmci Pana Brzostowskiego Koniuszego Litewskiego, Litewskiey Generalnych Marszałków, iako też wielu innych Schmiców Urzędników Konfederackich zapisany był Akt przystąpienia Stanów z konfederowanych W. X. Litewskiego do Stanów Koronnych. Który to Akt znayduie się przy Dyaryuszu Electionis, wraz z Instrukcyą dana Delegowanym Posłom od teyże Konfederacyi do Króla Jmci, Fol:

W tych dniach za nadeyściem wiadomości ze Lwowa że Jmć Pan Potocki Kasztelanic Lwowski Starosta Kaniowski w Prodzie tamecznym zawiesił Manifest przeciwko Elekcyi Nayiaśnieyszego Pana, Woysko Moskiewskie pod Kommendą Generała Stoffel Konsystuiące na Wołyniu y Podolu odebrało Ordynans maszerowania do Woiewodztwa Ruskiego y lokowania się w Okolicach Lwowa.

Dnia 17 tegoż miesiąca Delegowani na dniu onegdayszym od zjednoczonych Obóyga Stanów Koronnych y Litewskich Konfederacyi generalnych do Jo K. Mci Schmé Panowie Zamoyski Woiewoda Inowrocławski Podoski Woiewoda Podlaski Platter Woiewoda Mścistawski Posłowie mieli publiczną audyencyą Których mowy są przy Dyaryuszu Elekcyi.

Dnia 18 tegoż miesiąca Miasta Pruskie Toruń, Gdańsk Elblag przez Rezydentów swoich oświadczyli Nayiaśnieyszemu Panu rekognicyą.

Dnia 19 7bris Jmć Pan Rzewuski Starosta Dolinski maiąc audyencyą u Króla Jmci podczas Której Jo K. Mci prezentował Recess Oyca swego Jmci Pana Woiewody Krakowskiego Hetmana Polnego Kor. od Manifestu zaniesionego w Prodzie Warszawskim przeciwko Seymowi Convocationis

uprapat Nayiasnieyszego Pana a żeby należąca
pensya Buławie Polney Koronney za rok teraźnie-
szy wypłacona była z Skarbu Rzeczypospolitey Jmci
Panu Hetmanowi Oycu Jego, na co odebrał rezo-
lucyą, iż ponieważ Jmć Pan Hetman z wyroku
Rzeczypospolitey na konwokacyi Jerowanym Urzą-
dowy Hetmańskie nie sprawuie sprawiedliwa rzecz
iest, ażeby zastępuiący mieysce Jego był uczestnikiem
tey nadgrody, która iest pro exercitio tey Funkcyi
wyznaczona.

Dnia 20 Xiąże Jmć Czartoryski Lowczy
W. Koron. od Dworu naszego w Poselstwie do
Krola Jmci Pruskiego wyiechał, którego Poselstwa
ta była przyczyna: Od tygodnia ustawicznie z Prowin-
cyi Wielko Polskiey zachodziły do Dworu urzalenia
o praktykuiące się w Woiewodztwach tamecznych
przez exorbituiące Woysko Pruskie Violencye y krzy-
wdy, których tamowa in Publico głosno skarżą.
Pewny człowiek rodem Xlązak poddany Króla Jmci
Pruskiego podczas ostatney Woyny od Sturby Wo-
skowey Pana swego dezertorowawszy, przyięty był
od Xięcia Jmci Augusta Sułkowskiego do Had-
worney Jego milicyi, u którego przez czas niejaki
zabawiwszy, y exces pewny popełniwszy, równie
dezerterował z moderunkiem wszelkim. Wysłan
pomieniony Xiąże za nim w pogoń Kilku na stu
ludzi, którzy uciekaiącego, w granicy Xląskiey iuż
będącego dopędzili, a tam bez względu na Państwo,
w którym się znaydował, broniącego się dezertera
y bronionego od Xląskich Chłopów zabili. Infor-
mowany o tym postępku Król Jmć Pruski actu
na ten czas w Wrocławiu rostaiący, y wrzuszony
o nadwerężone bezpieczeństwo w Kraiu swoim
respektymentem umyślił zaraz mocy dla ucrynienia
sobie Satysfakcyi, iakoż Kilka set ludzi Kommen-
derowanych z rozkazu Monarchy tego wpadły
do Rydzyna Jarmiron tamecrny zabrali y Zamek
splondrowali. Przez tego znaczne Corpus woy-
ska Pruskiego wtargnawszy w kray Polski pod
pretextem dla rekuperacyi zbiegów swoich
ludzi wybierało, urosrzone do Obywatelów
Polskich niesprawiedliwie pretensye płacić pod
exekucyą woyskową przymuszało, opieraiących
się

się niedyskretnie traktowało. Jmci Pana Sokalnickiego Podkomorzego Kaliskiego pod mocnym Konwoiem do Wrocławia zaprowadzone, y dobrze Jego znisione. A gdy poznieysze depesty uwiadomiły że iuż exerbitujący Prussacy uż w Xięstwie Lowickim grassować zaczęli, Xiążę Jmć Prymas obligował Jchmciów Panow Posłow Moskiewskich, aby dla zastonienia tego Xięstwa ialowe Corpus Woyska Rossyiskiego dysponowali, co uczynili daiąc Ordynans aby grassatorow łapali y do dalszey rerolucyi w detencyi trymali. Przed wyiazdem Xięcia Jmci Lowickiego Kor. do Berlina trzy razy złożona była Rada, na Ktorey wszyscy mianowicie w Warszawie Panowie zasiadali, Weruany też był na tę Radę Xiąże Jmć Poseł Prusski, który się niewiadomością złożył, twierdząc, iż żadney o tym Armii Pruskiey postępku od Dworu swoiego niemiał wiadomości, do Ktorego się zyczył referować.

Dnia 22 Eiusden Jchmść Panowie Maryan Starościć Grabowiecki Sniatyński Błoński Starostowie y Piotr Woiewodzic Wołyński Potocky z aresztu, w Ktorym w Stanisławowie od dnia 9 Augusti zostawali, uwolnieni. Ci Jchmść uczynili byli de d. 23 Julii Anni Currentis Rekonfederacyą w Ziemi Halickiey obrawszy pierwszego z między siebie Marszałkiem oney, a to przeciwko Generalney Konfederacyi Warszawskiey. A gdy tenże Jmć Pan Marszałek dnia 8 Augusti Rekonfederatom do popisu pod Rzeczonym miastem wyznaczył był tegoż Samego dnia Woysko Moskiewskie pod Komendą Jmci Pana Branickiego Starosty Halickiego pod też miasto przymaszerowało, Rozterowali się umet do Fortecy tehmż Rekonfederacii, lecz gdy zrozumieli, że Moskale rerolwowani są attakować one, niebawiąc y siebie y Forteca na dyskrecyą poddali. Jey Mość Pani z Potockich Kossakowska ka-

Kasztelanowa Kamieńska, Siostra Jmć Pana Marszałka Rekonfederackiego, która się przyczynialnie y pracuiąc y Summitem do tey Konfederacyi przytoczyła była, przymuszona była schronić się na Wołoszyznę.

Dnia 25 Septembris datowanym listu pisanym od Imperatorowey Jeymości Rossyiskiey Król Jmć odebrał rekognicyą, który to list w następuiący sposób był utworzony.

Monsieur Mon Frere

J'ai reçû du Comte Rzewuski la Lettre que Vôtre Majesté m'a écrite le 7 de Septembre. La nouvelle de Vôtre Election unanime a la Couronne, ne pouvoit que me causer une vive satisfaction. Je Vous dois de bien sinceres felicitations sur cet heureux évenement, bien moins pour l'acquisition d'un Trône, que pour le champ libre, qui Vous est ouvert de faire le bien selon toute l'etendüe et la superiorité de vos talens. Vôtre Majesté n'a que peu de remerciement á me faire de la recommendation, que J'ai faite de sa Personne pour la Couronne. J'en reçois déjá, J'en attends, J'en recevrai continuellement de toute la Pologne, dont Vous porterez la gloire et le bonheur au plus haut degré, dont Elle se souvient. Vers la Fin du dernier Regne, où l'aspect de la concorde étoit peu riant dans les circonstances encore plus critiques de l'interregne. J'ai été

très attentive á prevenir tout sujet de discussions entre Nos deux Etats, Je suis assurée, qu'une amitié étroite et solide subsistera sans la moindre alteration entre Eux pendant notre Regne, les vuës de Vôtre Maiesté á cet égard ne pouvant etre plus propres á aider aux succés des miennes.

Elles seront toujours entretenuës et fortifiées par l'estime aussi parfaite, que veritable, avec la quelle Je suis Monsieur Mon Frere de Vôtre Maiesté la bonne Soeur, amie, et voisine Catherine. a Saint Petersbourg ce 25 Septe 1704.

Intitulation
A Sa Maieste le Roi
de Pologne.

W tych dniach dostała Wiadomość że Expedycya Jo K. Mći przesłana przez Kurycra do Wiednia z uwiadomieniem o wstąpieniu Króla Jmci na Tron Polski od Dworu Cesarskiego nie przyięta, ale narad do Warszawy odesłana.

Między dniem 26 y 27 Praesentis woda przybrawszy nagle na Wiśle, Most pod Warszawą na przestrzał Elekcya wystawiony, który miał być na zawsze Sumptem Rzeczypospolitey Konserwowany, znacznie zruynowała.

Die 29 Septembris Jmć Pan Herman Karol Graff Rayserling Poseł Wielki extraordynaryiny Rossyiski po kilkomiesięczney na Suchoty Słabości ten Swiat pożegnał w Warszawie w roku wieku swego

Swego Oo z wielkim tak Polskiego iako y Moskiewskiego Dworów żalem. Ten stawny Minister przez lat prefto trydzieści i sprawował u rożnych Dworów z zaprzysłem imienia swoiego od Dworu Petersburgskiego Poselstwa, osobliwie iednak podczas teraźnieyszego Berkroleuia wstawił się był, w którym interesa Dworu swoiego do pożądanego we wszystkim przyprowadził końca. Ciało iego transportowane było do Kurlandyi y tam w Grobie Familii złożone.

Przy końcu teraźnieyszego Miesiąca doszła do Warszawy wiadomość iż Xiąże Jmć Karol Radziwiłł Woiewoda Wileński z Wołoszczyzny przeniósł się z całym Dworem swoim do Węgier gdzie będąc zaprzysłony protekcyą Cesarstwa Jchmć za zezwoleniem Jch w Mieście Preszburgu rezydencyą swoią zatoczył. Pomieniony Xiąże Jmć po uczynionym w Warszawie wraz z innemi Jch Mciami die 7 Maji przeciwko Seymowi Convocationis Manifeście, nazaiutrz wyiechał do Dóbr swoich Białogdzie in casum attaku prowidować się w ludzi y Ammunicyę, ież zastyszawszy iż Woysko Konfederackie złączone z Moskiewskiem naiechawszy Kiesiież, Zamku tamecznego dobywać zaczęło, on zebrawszy Nadworną swoią milicyą udał się z nią do Terespola dóbr Jmci Pana Flemminga Podskarbiego Wielkiego Litewskiego Krwią y sentymentami z Familią Xiążąt Jchmościów Czartoyskich złączonego, gdzie sto kilkadziesiąt ludzi Nadwornych dyzarmował, Dwa tysiące Czerwonych Złotych kontrybucyi wybrał, y Skarbiec zrewidował. Z kąd udawszy się do Brześcia Litewskiego dnia 10 Junii Anni Currentis następuiący w Grodzie tamecznym uczynił Manifest: „Comparens personaliter Xiąże Jmć Karol Radziwiłł Woiewoda „Wileński Manifestuie się przed Bogiem, który „zrzy tę intencyą widzi, a event rzeczy powszechnie „decyduie, przed Nayiaśnieyszą Rzeczapospolitą, „której iest Synem, y równą wszystkich współ„Obywatelów cześcią, przed Nayiaśnieyszemi Euro„peyskiemi osobliwie Saxiechiemi Potencyami, „które przez iednomyślne iakoby deklaracyę „całość wolności y praw naszych, a w tey całości „bezpieczeństwo Osób każdego w szczególności Oby„watela ostrzegły, iż w sentymentach o Oyczyście

// swobody. gorliwych z żalem y przenikieniem ser=
// ca na wrnieione prywatne ambicye, Domowe ror=
// ruchy zapatrując się, prer czas tak długi w spo=
// koynym umyśle, y drietach w dobrach swoich w
// Woiewodztwie Brzeskim leżących miepbat, z
// których gdy do Dobr w Woiewodztwie Nowogrodz=
// kim leżących przenieść się zamyślał, w pierwszych
// tey podróży pocrathach ucrut ukarana inalicye
// swoią prer smutne a żadney watpliwości y obo=
// ietności nie podległe doniesienia, naucrony iako
// od równego sobie w dawnych y niniejszych zasr=
// crytach Domu, równy współ=obywatel, żadnym
// przewodem prawa nie prekonany, w pośród
// nayglębszey spokoyności rożnie zgromadronym
// Żołnierzem, orężem, Armatami w własnym Domu
// w Mieście Nieświeżu iest naiechany, y uciśniony,
// naucrony prer też doniesienia, rarem iako do
// obserwowania podróży Jego do wrzścia tylu z in=
// stynktu tegoż niechetnego Domu, y złączoney
// z nim prer krew Familii na różnych traktach
// rorstawieni ludzie zbroyni, w orężu y Armaty opa=
// trzeni, prekonany o prawdę wiadomości doświad=
// czeniem, w Terespolu dobrach JWo Jmci Pana
// Podskarbiego Wielkiego Litewskiego Sto Kilkadzie=
// siąt ludzi zbroynych na trakcie swoim zasadzo=
// nych znalazłszy, których prer Reguły powinney
// Stanowi swemu Ostrożności gdy tak na funda=
// mencie własnych prestróg, iako preyrzanego ży=
// ciu swemu y siebie otaczaiących niebiespiecrest=
// wa za sobą zostawić nie mogł, ber naymnieyspre=
// go kryminału y boiu dyrarmować. Postępek
// takowy iako iest daleki od intencyi iakiegoż
// kolwiek gwałtu, lecz iedynie sposobem siebie u=
// bespiecraiącym, Bogto widzi, Rzeczpospolitą, za
// Którey Prawa, Wolności, y swobody krew nie=
// oprzednie ofiarować pragnę, swiątobliwie upew=
// niam, Nayiaśnieyszym Potencyóm oświadczam,
// współ=Braci moich, z Któremi mie Prawa y
// krew Szlachecka równa, przeciwko Któreyucie=
// miężeniem y ich prerogatywy y bespiecrestwu
// ostatnie siły moie z niemi wspólnie tożyć
// chcę, naysolenniey upewniam, wolną poprawę
// tego Manifestu sobie zostawuiąc Karolstia=
// ze Radziwiłł Woiewoda Wileński mpp

O tymże czasie Xiążę Jmć Woiewoda wyprawił
był do Króla Jmci Pruskiego Jmci Pana Paca Sta=
rostę Żiotowskiego, prekładaiąc mu uciśnienia,

Które poniosł, y uprasaiąc, ażeby go Protekcyą swoią zaprzyciął. Lecz niepomyślne zdarzenia rebellicyą ze Kozaczkiem teraźnieysze nieprzerwałaią Królowi Jmci Pruskiemu żeby mógł dać iakąś pomoc Xięciu Jmci, powtornie Xiąże Woiewoda listem de d. 10 Junii pisanym Suplikował Królowi Jmci Pruskiemu, ażeby go raczył wesprzeć y powagą swoią utrzymywać. Na co takowy odebrał Respons.

Monsieur le Prince Radziwill.

Aprés avoir deja repondu á la lettre, que le Comte Pac m'a remise de Vôtre part, je viens de recevoir encore celle, que Vous m'aves écrite en datte du 10 Juin. La situation embarrasante dans laquelle Vous vous trouvés me fait de la paine, et je souhaiterois, que vous n'eussiés aucun reproche á Vous faire á cet égard. Mais les demarches aúx quelles vous vous étes porté, ne pouvoient qu'entrainer les suites, dont Vous vous plaignés aujourd'hui, et qu'une conduite plus moderée Vous auroit fait éviter. Il est dangereux de faire des premiers pas, qui dans des circonstances pareilles á celles où le Royaume de Polegne se trouve aujourd'hui, peuvent donner lieu aux plus grands inconveniens. Le parti que Vous avés pris de rassembler vos Trouppes, et de les faire agir á Praudentz, et dans plusieurs autres endroits contre vos propres Concitoyens, doit naturellement etre regardé comme la premiere cause des troubles actuels de la Republique, et de tout ce qui Vous arrive personnellement á Vous même

et

et il est difficile de concilier les extremités auxquelles vous venés de Vous porter encore tout nouvellement avec les devoirs d'un citoyen envers sa Patrie, et avec les sentimens pacifiques contenûs dans Votre lettre. Dans ces circonstances Vous sentirés de Vous même, que je ne saurois m'ingérer dans les affaires, que Vous Vous etés attirées, et qui sont d'ailleurs du nombre de celles, dont ma qualité de Voisin et d'ami de la Republique ne me permet pas de prendre connoissance. Il ne me reste par consequent, qu'á Vous rappeller de nouveau les Conseils, que Je Vous ai Jejà donné dans ma precedente. Et sur ce, je prie Dieu etc.

Frederic á Berlin
ce 3 de Juillet 1704.

W tym gdy Xiąże Jmć Woiewoda z milicyą swoią Nadworną z Brześcia Litewskiego ku Słonimowi ciągnął Dnia 20 Junii pod Słonimem na Pięć set kilkadziesiąt Moskalów pod Kommendą Pułkownika Bocka napadł, y przez pięć godzin z rzerney strelby y Armat onychże attakuiąc, Ktorych by był znacznie poraził, tylko że trysta Koni Kommendy Xięcia Dołhorukiego na Sukkur moskalom przyszło, Ktòry tak zmocnieni przymusili Xięcia Jmć Woiewodę z Stratą ludzi swoich reterować się ku Pińskowi, a gdy ze wszystkich stron Woyska Rossyiskie ścigały Xięcia Jmć Radziwiłła y wypocząć mu nigdzie nie dały, przymuszony był ku Wołyniowi uchodzić, a widząc że się nie mógł oprzeć Potencyi Moskiewskiey sam, postał był do Jmć Pana Woiewody Kijowskiego upraszaiąc o Sukkurs, o Ktorym, iako mowiono, miał być wprzód upewniony, leż teraz odebrał nie pomyślną rerolucyą, że Jmć Pan Woiewoda Kijowski dla swoiey

tylko obrony y bespieczeństwa ludzi chowa, a widząc
ich z nikąd spodziewać się niemoże pomocy, przedsię-
wziął rerolucyą salwować się za granicę, iakoż wzią-
wszy z sobą kilkaset ludzi tylko, a resztę kazawszy
pod Kommendą Jmci Pana Trzeciaka Generała Ma-
jerować za sobą, udał się ku Podolu, wraz z Xiężną
żoną swoią, która przez całą tę podróż na koniu
jeżdżąc równę z Xięciem Mężem swoim trudy y fati-
gi ponosiła, a tam w Mohiłowie Podolskim przez
Dniestr na Wołoszczyznę przeprawił się; Kommenda
zaś Jmci Pana Trzeciaka obskoczona ze wszystkich
stron od Woyska Rossyiskiego częścią dyzarmowana,
częścią rozproszona została. W tym też czasie
Moskale Nieśwież, Białę, Kuck y Olyką Zamki y
Miasta Xcia Woiewody y inne wszystkie Dobra
pootbierali, w których nie tylko w Inwentarzach ale
y Skarbcach znaczna nastąpiła ruina. Nim iednak
Xiąże Jmć Woiewoda za granicę był wyiechał Jmć Pan
Aloy Rezydent Krolewica Jmci Karola Xiążęcia Kur-
landzkiego dawał mu listownie radę, ażeby po wszy-
stkich Zebrach swoich obwołać kazał, że każdy po-
dany iego, któryby Moskala zabił, wolnością na zaw-
sze darowany będzie; lecz gdy ten list przięty został,
Rada w Warszawie prytomna rozkazała Jmci Panu
Aloemu we 24 godzinach z Warszawy, a w Miesiącu
z Polski wyiechać, co on wykonał udawszy się do Saxonii.

A gdy w miesiącu Auguście Konfederacya generał-
na W.X.L. Litewskiego w Grodnie Sądy Konfede-
rackie złożyła, pomieniony Xiąże Jmć Radziwiłł de-
kretem przez nią de dy 16 tegoż miesiąca Jerowanym
naypierw odsądzonym został od Woiewodztwa Wileń-
skiego, które pro vacanti deklarowane, potym Wszy-
stkie dobra Jego wyznaczonym Tutorom to iest
Xięciu Jmci Czartoryskiemu Kanclerzowi, Ogiń-
skiemu Marszałkowi Wielkim Litewskim, Masza-
kiemu Wileńskiemu, Sleptyckiemu Płockiemu
Biskupom, Massalskiemu Hetmanowi Wielkie-
mu, Przeździeckiemu Referendarzowi Litewskim,
Zamoyskiemu Woiewodzie Inowrocławskiemu y
Xciu Jmci Radziwiłłowi Ordynatowi Kleckiemu
w Administracyą oddane. Któryby pomienionemu
Xięciu maiącemu zawsze w Zamku Łuckim
rezydować na rok 40000 złotych na Sustencyą da-
wali, ieżeli by zaś za granicą przebywał, tedy tylko
20000 co rok mu płacili, resztę zaś na uspokoienie
długów obracali. Jchmć Panowie Rzewuscki Chorąży

Litewski Szwagier tegoż Xięcia, y Jmć Pan Pac Podstoli Litt. na 6 lat od Urzędów swoich suspenedowani, Jmć Pan Wołodkiewicz na gardło, a Jmć Pan Bohusz ad Domum Correctionis skarani tymże Dekretem, Ci Jchmć dwaj ostatni, Których dobra zKonfiskowano w raz z Xięciem Jmćią za granicę salwowali się.

October.

Dnia 1 tego miesiąca Jchmć Tutores Dobr Xięcia Jmći Radziwiłła przeszłego Woiewody Wileńskiego zaczęli do exekucyi przyprowadzać Dekret Konfederacyi Litewskiey odbieraiąc w administracyą swoią Dobra tegoż Xięcia od Dnia dzisieyszego, Którego Ministrom Rossyiskim przy Dworze tuteyszym bawiącym podali Memoryały, aby Jmperatorowa Jeymć Milicyi swoiey w Dobrach pomienionego Xięcia Jmći stoiącey ustąpić kazała, srebra w Olyce zabrane, y Armaty z ammunicyami różnemi przywrócić zaleciła, a nadewszystko, aby przy ustąpieniu z Dobr żadna się szkoda nie stała, y w Jnwentarzach ruina. Pomienione tedy Memoryały Jchmć Ministrowie odebrali, y niezwłocznie Jmperatorowey Jeymći odesłali. Tegoż Dnia Xiąże Jmć Kanclerz Litewski odebrał w dyspozycyą swoią Pałac Radziwiłłowski Warszawski, za którego pozwoleniem publiczne w nim odprawiały się Reduty.

Dnia 2 Datowanym listem Król Jmć Duński Nayiaśnieyszemu Panu powinszowanie wstąpienia na Tron y rekognicyą wyraził w te słowa:

Monsieur Mon Frere.

S'il est glorieux pour Votre Maiesté d'être appellée au Trône de sa Patrie par les suffrages unanimes de sa Nation, il est bien doux pour Moi d'avoir à la feliciter d'un evenement si conforme á mes voeux, et á mon atte-

atteinte. Je me hâtte de l'asurer de ces sentimens; et Je la prie de croire que Je serai toujours trés empressé á meriter son amitié par la mienne, et a Lui prouver combien Je suis Monsieur Mon Frere de Votre Maiesté le bon Frere et ami. Frederic Roi à Friedenbourg le 2 Octobre 1764.

Tegoż Dnia w Petersburgu na Wyspie był exekwowany Porucznik Mirowicz, Który umyślił był Xiążęcia Iwana z Fortecy Schlisemburgu wyprowadzić, gdzie nayprzód głowę mu uścięto, a potym Ciało wraz z Teatrum, Które było dla tey exekucyi wybudowane spalono. Wspołwinowayców iego ukaranych na Ciele do różnych Fortec w Syberyi leżących na wygnanie poodsyłano.

Dnia 3 tego Miesiąca Nayiaśniey Jey Król Jmć pisał do Elektorów Duchownych y Świeckich Rzeszy Niemieckiey, tudzież do Rzeczypospolitey Hollenderskiey y Szwaycarskiey z doniesieniem o ustąpieniu swoim na Tron Polski, nastepuiące listy.

Do Elektora Mogunckiego

Mon Cousin.
Appellé au Trône de Pologne par le choix unanime de ma Nation, et par une election aussi libre que paisible. J'en fais part á Vôtre Dilection, avec d'autant plus de plaisir que cet évenement finit le tems critique de l'Interregne, et conserve heureusement la plus parfaite tranquillité dans ce Royaume. C'est ce qui

me fait croire, qu' Elle en
apprendra la nouvelle avec
Satisfaction, et qu' Elle agre-
era l'asurance de l'amitié
et de la consideration
parfaites avec les quelles Je
suis, Mon Cousin Vôtre
bon Cousin. Stanislas
Auguste Roi. á Varsovie
ce 3 d'Octobre 1764.

Au dessus l'inscription:
A mon Cousin l'Ar-
chevêque de Mayence
Prince et Electeur du
St Empire Romain.

A l'Electeur de Cologne
Do Elektora Kolońskiego

Mon Cousin
Il a plû à la Provider-
ce Divine de m'elever
sur le Trône de Pologne
en reunissant les suffra-
ges de Ma Nation, dans
une Election aussi libre,
que conforme aux loix
prescrites á cet égard, et
Je remplis une de mes
premieres attentions, pour
en faire part á Vôtre
Dilection, me Flattant
que cet evenement, qui
finit heureusement pour
ce Royaume le tems cri-
tique de l'Interregne, et
y conserve la plus par-
faite tranquillité, Lui
donnera de la satisfacti-
on. J'en aurai une Ve-
ritable de Lui temoigner
aux Occasion qui pourront
se présenter, et que Je sai-
sirai, les sentimens d'ami-
tie

et de la consideration parfaites, avec la quelle Je suis, Mon Cousin Vôtre bon Cousin. Stanislas Auguste Roi. à Varsovie ce 3 d'Octobre 1764.

La dessus.

A Mon Cousin l'Archeque de Cologne, Prince et Electeur du St Empire Romain.

Do Elektora Trewirskiego

Mon Cousin.

Le choix unanime de Ma Nation m'ayant appellé au Trône de Pologne par une Election également libre et conforme aux Loix prescrites à cet égard, Il m'est d'autant plus agreable d'en faire part à Vôtre Dilection, que par cet evenement, qui finit le tems critique de l'Interregne, la tranquillité dans ce Royaume se trouve heureusement conservée. Je serai cependant attentif à saisir les occasions, où Je pourrai Lui temoigner l'amitié et la consideration parfaite avec les quelles Je suis, Mon Cousin Vôtre bon Cousin Stanislas Auguste Roi. à Varsovie ce 3 d'Octobre 1764.

La dessus

A Mon Cousin l'Archevêque de Treves, Prince, et Electeur du St Empire Romain.

Do Elektora Palatina Renu.

Monsieur Mon Frere.

Elevé sur le Trône de Pologne par les suffrages unanimes de Ma Nation, une de mes principales attentions est, d'en faire part à Vôtre Serenité, et Je ne doute point, que cet evenement, qui par mon Election aussi libre que conforme aux Loix prescrites à ce Sujet, finissant le tems critique de l'Interregne, et conservant une entiere tranquillité dans ce Royaume, remplit les voeux de ses Citoyens, ne soit par cette même consideration agréable à Vôtre Serenité, dont Je desire l'amitie avec assurance de chercher les occasions, où Je pourrais Lui prouver les sentimens reciproques, et la consideration parfaite avec la quelle Je suis, Monsieur Mon Frere Vôtre bon Frere. Stanislas Auguste Roi. à Varsovie ce 3 d'Octobre 1764.

Le dessus
A Monsieur mon Frere
l'Electeur Palatin.

Do Elektora Bawarskiego

Monsieur Mon Frere

Comme il a plû à la Providence Divine de me placer sur le Trône de Pologne

en réunissant tous les suffrages de Ma Nation en ma faveur. Je ne saurois manquer á une de mes principales attentions de faire part à Vôtre Altesse Royale de mon Election, qui étant faite avec une entiere liberté, et une parfaite tranquilité, finit heureusement pour ce Royaume le tems critique de l'Interregne. Je me ferai un vrai plaisir de Lui temoigner dans toutes les occasions les sentimens de l'amitié, et de la plus parfaite consideration avec les quelles Je suis Monsieur Mon Frere Vôtre bon Frere. Stanislaus Auguste Roi. à Varsovie ce 3 d'. Octobre 1764.

La dessus
A Monsieur Mon Frere
l'Electeur de Baviere.

Do Stanow Generalnych Hollandyi.

Hauts et Puissants Seigneurs. Le tems critique où la Republique de Pologne se trouvoit pendant cet Interregne, étant fini par la Providence Divine, qui a réuni les suffrages de la Nation pour me placer sur le Trône, l'amitié qui a toûjours subsisté heureusement entre cette Republique et la Vôtre, Ma fait croire, que l'attention avec la quelle Je fais part à Vos Hautes Puissances

de

De cet évenement, Leur sera d'autant plus agréable, que Mon Election également libre et conforme aux Loix prescrites à cet egard, conservera une entière tranquillité dans le Pais, où Elle pourra, comme Je le disire bien sincerement devenir la source d'avantages reciproques entre les deux Etâts, Je saisirai avec plaisir toutes les occasions, ou Je pourrai temoigner à Vos Hautes Puissants Seigneurs Vôtre bon ami Stanislas Auguste Roi. à Varsovie ce 3d. Octobre 1764.

Le dessus
A Leurs Hautes Puissances Messieurs les Etâts Generaux des Provinces Unies des Pays — Bas.

Do Kantonów Szwaycarskich.

Messieurs mes chers amis. Les suffrages unanimes de deux Nations Polonoise et Lithuanoise M'ayant placé sur le Trône de ce Royaume par une Election libre, tranquille, et legale. Je regarde comme une de mes prémieres attentions celle d'en faire part à Vos Hautes Puissance, et Je ne doute point, que par la consideration du bien, qui resulte de la conservation

de

de la tranquillité dans ce Pais, la quelle influe souvent sur celle de l'Europe, cet évenement ne leur soit agréable, Vous asurant D'ailleurs, que J'aurai un vrai plaisir de rencontrer des occasions pour Vous prouver les sentimens dans les quels Je suis sincerement Messieurs mes chers amis Vôtre bon ami. Stanislas Auguste Roi. A Varsovie ce 3 D Octobre 1764.

Le dessus
A Messieurs les Bourgues Maitres, advoyers, Landamans, Conseils, et Communauté des Treize Cantons Helvetiques.

Dnia 5 Presentis Rezydencyi miast Pruskich na mianey audyencyi u Króla Jmci uskarżali się Imieniem Miast swoich, że Jmć Pan Mostowski Woiewoda Pomorski Marszałek Konfederacyi Generalney Pruskiey do przystąpienia do teyże Konfederacyi one forsuie, a w ten związek wchodzić niechcące za buntowników w Dekretach uznawać y deklarować każe: aby więc od wezwu Konfederacyi pomienione Miasta wolnie były, y więcey nieinkurietowane od Konfederatów Prowincyi Pruskiey Panskiey Króla Jmci prosili protekcyi. Lecz Król Jmć za sprawiedliwą sądząc przeciwko tą Konfederacyą, dał to poznać z siebie iż doświadczony Miast Pruskich upor zawsze się sprzeciwiaiących tej Konfederacyi wymaga Konsekwencyą, aby się sam Król interesował, y że rządy Jego inne będą od przeszłych, orar do Konfederacyi przystąpić życzył.

Dnia 6 Król Jmć uwiadomił o swoiey Elekcyi Xiążęcia Jmci Arauzykańskiego Stadthudera Hollandyi następuiącym listem.

Mon Cousin.
Les suffrages unanimes
de Ma Nation m'ayant

placé sur le Trône de Pologne par une Election legale et tranquille, Je Vous en fais part avec d'autant plus de plaisir, que Vous devez mieux sentir l'avantage de gouverner un Peuple libre, Vos illustres ancêtres Fondateurs glorieux de cette Republique, où Vous occuper avec tant de distinction la premiere place, Vous ayant fait connoitre le prix attaché á l'amour du Genre humain, et Vous ayant laissé des exemples, que Vous imiter parfaitement. Je me flatte, que par cette consideration, Vous Voudrez bien prendre interêt á cet évenement, comme Je me ferai une vraye satisfaction de Vous prouver les sentimens d'amitié avec les quelles Je suis Mon Cousin, Vôtre bon et affectionné ami. Stanislas Auguste Roi. á Varsovie ce 6 d'Octobre 1764.

Le dessus
A Mon Cousin le Prince d'Orange Stadthouder des Provinces unies des Pais-Bas.

Tegoż dnia w Rynku Warszawskim przez Mistrza był palony Skrypt drukowany w Lipsku, w którym Autor dowodził prawo legalne Królewicza Jmci Karola do Xięstwa Kurlandzkiego twierdząc że dwa Stany podczas Seymu Conve-

cationis niemogły w tę materyą wchodzić. Ten skrypt skoro się do Dworu dostał, zaraz Sądy Konfederackie w Warszawie złożone były na których Jmć Pan Oginski Marszałek Wielki, Xiąże Jmć Kanclerz W. Litewscy, y Jmć Pan Podowski Wojewoda Płocki zasiadali, tę sentencyą zeznawszy, aby publicznie przez Mistrza był spalony, u kogo by się zaś pomieniony Skrypt znaydował, aby w terminie trech tygodni do Sądu oddany pod Karą wygnania ostrzeżono.

Tegoż Dnia Oyciec Swięty pisał do Króla Jmci z powinszowaniem szczęśliwego Wstąpienia na Tron, y oświadczeniem rekognicyi List następuiący:

Clemens Papa XIII.

Charissime in Christo Fili Noster Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Jucundissimæ Nobis acciderunt Literæ Maiestatis Tuæ, quæ nobis afferunt ab inclyta Poloniæ Reipublicæ Regnum Maiestati Tuæ summa Omnium consensione fuisse delatum. Quod ut Tibi, et Christianæ Reipublicæ et Catholicæ Religioni felix, fortunatumque sit, ut primum literas Tuas accepimus, Deum impensissima prece rogavimus. De præclaris Virtutibus Tuis Regia dignitate planè dignis jam dudum laudes audivimus, quas virtutes Te in Ecclesiæ bonum, et istius Reipublicæ utilitatem, explicaturum confidimus. Nec dubitamus, quin Regia Maiestas Tua in omnibus actionibus repræsentatura sit Religiosam Voluntatem Tuam et devotionem in hanc Beati Petri Apostolicam

Sedem, quam ad bene
de Tenerendum semper
experiere paratissimam.
Ac de Majestatis Tuæ
erga Nos studio indi=
cium dedisti satis lu=
culentum, cum jucun=
dissimum de Electione
Tua nuntium ad Nos
quam celerrime allatum
Volueris, ne Tuas quis=
quam litteras antever=
teret, sed Tibi omnium
primo tantam Nobis
nuncianti Voluptatem
deberemus gratiam
præcipuam. Quod Regiæ
Majestatis Tuæ officium
gratissimo animo ac=
cepimus et Occasionem
præstolantes reipsa de=
clarandi singularem
Caritatem erga Te
Nostram, interea to=
tius Regiæ guberna=
onis Tuæ auspicem
intimo cordis nostri
affectu Apostolicam
Benedictionem Ma=
jestati Tuæ amantissi=
me impertimur. Da=
tum in Arce Castri
Pandulphi Albanen=
sis diœcesis sub Annulo
Piscatoris die VI Oc=
tobris MDCCLXIV.
Pontificatus Nostri
Anno Septimo.

Michael Angelus
Piacomellus.

Intitulatio
Carissimo in Christo
Filio Nostro Stanis=
lao Augusto Poloniæ
Regi Illustri.

Przez dni 6, 7, y 8 tegoż Miesiąca Października

Jmć Prymas zapadłszy na zdrowiu w Warszawie, w tak niebespiecznym stanie zostawał, że opatrzony Wszystkiemi Sakramentami y Benedykcyą Papieską z Indulgencyami od Jmć Xiędza Nuncyusza odebrawszy ostatniego momentu do wypełnienia wyroków Boskich oczekiwał, lecz od Dnia nastąpiącego lepiey się mieć począł.

Dnia 9 Król Jmć Angielski powinszował Nayiaśnieyszemu Panu wstąpienia na Tron y oświadczył rekognicyą listem de tenore sequenti:

Monsieur Mon Frere.

C'est avec la plus grande satisfaction, qui J'ai appris l'agréable nouvelle de l'Election de Vôtre Majesté au Trône de Pologne par la lettre particuliere, qu' Elle vient de m' ecrire. Une Election si tranquille et si unanime ne peut, que faire honneur aux annales de ce Royaume, et ses Sujets ont tout lieu de se promettre de jouir de plus grand bonheur sous le Gouvernement d'un Souverai qui aprés avoir vû et comparé celui des differens Etâts de l'Europe comme Personne privée, sera d'autant plus porté à conserver et à proteger leur loix et leur libertés comme Roi. Le plaisir, que Je trouve à me rappeller l'estime, que Je Vous avois vouée dans cette premiere qualite, augmente de beaucoup la satisfaction, avec la quelle Je felicite Vôtre Majesté sur son nouvel Etât, et Je saisis avec empresement cette occasion de l'asurer de la

sincerité de l'amitié et
de l'affection avec les qu'el-
les Je suis Monsieur Mon
Frere de Vôtre Majesté,
le bon Frere et ami, Geo-
rge Roi. A S. James ce
9 Octobre 1764.

Intitulation.
A Monsieur Mon Frere
le Roi de Pologne.

Dnia 11 Imć Pan La Roche zortaiacy tu od wielu lat w Charakterze Rezydenta Hospodara Wołoskiego z specyalnego Porty rozkazu był u Xiążęcia Jmći Repnina Ministra Rossyiskiego z doniesieniem onemu, iż Porta Ottomańska wielce się drzwiie, dla czego tak liczne Woyska w granice Polskie wkroczyły, których ewakuacyi wielce sobie życzy. Xiąże Jmć Repnin żadney na tę propozycya Kategoryczney nieda rezolucyi, a le do Dworu swego w tey mierze referować się przyrzekł.

Dnia 13 tego Miesiąca Król Jmć Sardyński powinszowanie wstąpienia na Tron y rekognicyą Nayiaśnieyszemu Panu w następuiącym Liście wyraził.

Monsieur Mon Frere

J'ai reçû avec beaucoup
de plaisir la lettre du 9 du
mois passé, par la quelle
Vôtre Majesté a bien vou-
lû me faire part de Son
elevation au Thrône de
Pologne par une Election
entierement libre et
unanime. Plus cet heu-
reux evenement cause
de Satisfaction à Vôtre
Majesté par la tranquil-
lité dont il a été ac-
compagné, plus J'y prens
de part. Je suis trés
sensible à l'empresse-
ent qu'Elle s'est fait de
me l'annoncer, Je m'em-

presse aussi à La felici-
ter, et à l'asurer, que rien
ne Me sera plus agreable,
que si Je trouve des oc-
casions de Lui prouver
les sentimens de cordi-
alité avec les quels Je
suis Monsieur Mon Frere
de Vôtre Majesté le bon
Frere et ami. C. Emma-
nuel Roi. A Turin ce
13 d'Octobre 1764.

Intitulation.
A Monsieur Mon
Frere le Roi de Po-
logne.

Tegoż Dnia Jmć Pan Branicki Kasztelan Krakowski Hetman W. Koron: powrocił do Białegostoku ordynaryjney rezydencyi swoiey.

Ten Jmć Pan Hetman uczyniwszy w rad z innemi Jchmościanmi Senatorami y Posłami niektoremi Manifest w Prodzie Warszawskiem de 7 Maii Anni Curreng: przeciwko Seymowi Convocationis naraiutr Wyiechał z Warszawy, Dnia 12 Ejusdem z Wyroku Stanów Konfederowanych odięta Mu była Kommenda Woysk Koronnych, a oddana Xięciu Jmci Carytoryskiemu Woiewodzie Ruskiemu. W Piasecznym dni kilka zatrzymawszy się Jmć Pan Hetman, udał się do Kobienic, a tam będąc, gdy został informowanym, że z decyzyi Stanów Woyska Rossyiskie z pod Warszawy pod Kommendą Jchmciow P.P. Podkomorego Kor. y Jenerała Woysk Austryackich, tudzież Branickiego Starosty Halickiego na ściganie Jego pomaperowało, perspiciył do Lublina, z tamtąd daley dążąc w Sokcu przeprzeprawił się, z tamtąd do Mościsk, a z Mościsk do Sambora przybył: gdzie będąc od Woyska Rossyiskiego otoczony, zaczął był przez Jchmciow Panow Starzeńskiego Brańskiego y Matuszewskiego Petryńskiego Starostów traktować z

Jchmcą

Ichmć Panami Poniatowskiemi Pod Komorym
Kor y Generałem Austryackim, a gdy Wysadreni
punkta do ugody układali, Jmć Pan Hetman
tym czasem z Woyskiem reytorował się do Kro=
sna; W tym Ichmość P.P. Poniatowscy do
Warszawy powrócili, a Jmć Pan Starosta
Halicki do Krosna z Woyskiem Moskiewskim
udał się, gdzie nakoniec Wszystkie prawie Woy=
sko Komputowe odstąpiło Jmci Pana Hetmana
y poszło pod Kommendę Jmci Pana Starosty
Halickiego, a consequenter Xięcia Jmci Re=
gimentarza. Zaś Jmć Pan Krakowski
do Węgier udał się, gdzie zabawiwszy cza=
sieiaki, y złożywszy Radę, na Której się y Xią=
że Jmć Biskup Krakowski znaydować, powró=
cił na Spiż, gdzie w Lubowli do Elekcyi Króla
Jmci przebywał, po Której do Białegostoku powró=
ciwszy, przysłał Najiaśnieyszemu Panu Recep
od Manifestu zaniesionego przeciwko Seymowi
Convocationis, Który gdy Jmć Pan Lewicki
Podstarości Przemyski Jg K Mci na audyencyi
prezentował, dla niektorych terminów w oboiętnoś=
ci wyrażonych y Klauzul przyięty nie był, dla czego
inny Recep Jmć Pan Hetman przysłał.

Dnia 20 Octobris Xiąże Jmć Sołtyk Biskup
Krakowski przestawszy w przód Recep od Manifestu,
który był przeciwko Konwokacyi w Grodzie
Zakroczymskim d. 14 Maij Anni praesentis
uczynił, Sam dla oświadczenia Rekognicyi Kró=
lowi Jmci do Warszawy ziechał, nie stał
iednak w Pałacu swoim dla uniknienia zaraz=
wania przy Dawaniu audyencyi Baldachimu,
który samym tylko Prymasom przez Seym Con=
vocationis Anni Currentis porwolony.

Dnia 21 tegoż Miesiąca Elektor Palatinus
Rheni pisanym listem oświadczył rekognicyą
Królowi Jmci z przyłączonym powinszowaniem
dostąpionego Tronu w te słowa:

Serenissime ac Potenti=
ssime Rex. Qua=

Quatenus Regiæ Maiestati Vestræ unanimi Nationis Polonicæ suffragio Regnum delatum fuerit ex amicissimis Ejus Literis die 3tia hujus mensis Varsaviæ datis non sine ingenti gáudio intelleximus. Dumque istud benevolentiæ suæ signum pergrato animo excipimus, insimul Regiæ Maiestati Vestræ de felicissimo illo eventu totamente gratulamur, atque Ipsam Regnumque suum Divinæ tutelæ enixé commendamus, nec non Ei studia nostra cultumque officiosissimum integerrime addicimus. Dabamus Manhemii Die 21 Octobris 1764. Regiæ Maiestatis Vestræ Obsequentissimus et Obligatissimus Servus. Carolus Theodorus Elector.

Intitulatio.

Serenissimo et Potentissimo Principi Domino Stanislao Augusto Regi Poloniæ, Magno Duci Lithvaniæ &c. Domino Nostro Clarissimo.

Dnia 22 Xiąże Arauzykański Stadthuder Hollenderski powinszował Królowi Jmci wstąpienia na Tron Polski następuiącym listem.

Siré.

Sensible á l'attention dont Vôtre Maiesté vient de m'honorer, en me notifiant Son avenement

au Trône de Pologne; Je me hâte de Lui en témoigner ma parfaite reconnoissance en y joignant mes felicitations sur cet heureux évenement. S'il est glorieux de naitre avec le Diaderne, il l'est plus encore de le devoir á ses vertus, et aux suffrages unanimes d'une Nation libre, au milieu de la quelle Vous êtes né, qui á été á même de les connoitre, et dont le choix en couronnant Vôtre merite, asure son propre bonheur. Je souhaite, Sire, qu'un Regne long et heureux remplise l'attente de la Nation Polonoise, et les voeux, que Je fais pour Vôtre gloire. Et j'ai l'honneur d'être respectueusement, Sire de Vôtre Majesté le très humble et très obeisant Serviteur. Prince d'Orange. La Haye ce 22 d'Octobre 1764.

Intitulation.
A Sa Majesté Stanislas Auguste Roi de Pologne.

Dnia 23 Præsens Xiążę Elektor Moguntki z podobnym powinszowaniem nadgłosił się do Króla Jmći w następuiącym liście wyrażonym:

Serenissime et Potentissime Rex Domine et amice observandissime.

Placuisse Divino Numini, quod Regia Majestas Vestra per unanimia

Nationis suæ Vota et suffragia in Regem Poloniæ nuper electa fuerit ex humanissimis Literis sub Dtæ hujus exaratis cum summo animi Nostri gaudio intelleximus; de felicissimo hoc eventu ex corde gratulantes, non dubitamus, quin Serenissima Respublica Regnumque Poloniæ, ad cujus solium Regia Majestas Vestra pro dignissimis suis meritis evecta est, omnibus iis in futurum perfruiletetur quæ Summo Ejus felicitati et Conservationi tranquillitatis internæ conveniunt. Interim Deum Optimum Maximum enixè rogamus, ut Regiam Majestatem Vestram per multos Annos sospitem semper et incolumem conservare non dedignetur, qui Regiis suis favoribus nos recommendantes ad quævis obsequia semper permanemus. Regiæ Majestatis Vestræ paratissimus. Emmericus. Josephus Elector. Aschaffenburgi die 23 Octobris 1764.

Intitulatio

Serenissimo ac Potentissimo Principi Domino Stanislao Augusto Poloniæ Regi Domino et Amico Nostro observandissimo.

Die 24 Obris datowanym listem Elektor Jmć Kolonistki wyraźił rekognicyą y powinszowanie Jo K. Mości wyniesienia na Tron w te słowa:

Sire'.
Je viens de recevoir la très agreable nouvelle, qu'il a plû à la Providence Divine d'élever Votre Majesté sur le Trone de Cologne en reunissant les suffrages de Sa Nation dans une Election aupis libre que conforme aux Loix prescrites à cet egard. J'ai l'honneur d'en feliciter Vôtre Majesté de tout mon coeur, et de la remercier de l'attention, qu'Elle a bien voulû me faire part de cet heureux évenement qui par les hautes et eminentes qualités de Vôtre Majesté ne peut tendre qu'au bien de son Royaume et y conserver la plus parfaite tranquillité. J'y joins les voeux les plus sinceres, à fin que pendant son Regne Elle joüisse de toutes les prosperités desirables; au reste, Je saisirai avec la joye la plus pure, toutes les occasions par les quelles Je pourrois La convaincre des sentimens de la plus parfaite veneration, avec les quels Je suis, Sire, de Vôtre Majesté, le trés affectionné vrai

Serviteur, Maximilien
Frederic Electeur, à
Bonn le 24 d'Octobre
1764.

Intitulation.
A Sa Majesté le Roi
de Pologne.

Dnia 28 Seymiki Przedkoronacyine tak w Koronie iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim odprawiły się, dosyć wspodnie spokoynie prowadzie w powiecie Grodzienskim pewne iakie między Jmścią Panem Mapalskim Kasztelanem Wileńskim Hetmanem W. Litt y Jmścią Panem Tyzenhauzem Pisarzem Wielkim Litt podczas Seymiku zaszło było poroźnienie. Tegoż Dnia Generał Prowincyi Pruskiey w Prudzie zaczął się agitować.

Stany Skonfederowanych Prowincyi Hollenderskich listem tegoż dnia datowanym z przyłączoną rekognicyą oświadczyły się powinszowaniem wstąpienia na Tron w te słowa:

Sire,

C'est avec la plus vive joye que Nous avons appris l'heureux nouvelle qu'il a plû à Vôtre Majesté de Nous donner de Son avenement au Trône de Pologne. La promptitude avec laquelle Vôtre Majesté a bien voulû Nous la communiquer ajoûte encore à Notre satisfaction, et nous est garant de la justice, que Vôtre Majesté rend aux sentimens avec les quelles nous la recevons. Rien ne pouvoit Nous être plus agreable que de voir la Nation Polonoise confirmer par

ses suffrages unanimes le jugement, que nous avions porté de la Personne de Vôtre Majesté, et la haute estime, que Nous avoient inspirée ses vertus, dés le tems, que Nous avions eû le bonheur de La posseder au milieu de Nous. C'est donc avec une entiere satisfaction, que Nous faisons à Vôtre Majesté Nos felicitations sinceres sur son Election, tout à la fois si glorieuse pour Elle, et si essentielle, non moins au repos de l'Europe, qu'au bonheur de la Pologne. Veuille la Divine Providence, qui Vous a placé sur le Trône, conserver longues années Vôtre Majesté, et la faire jouir de tous les avantages, que Votre sagesse, et Vos hautes lumieres promettent, et à Vôtre Majesté, et à la Nation, qui Vous a choisi pour son Roi. Les dispositions favorables, que Vôtre Majesté nous montre, nous sont trop precieuses pour que nous ne desirions pas de tout nôtre Coeur de le cultiver pour l'avantage et le bienêtre des Sujets respectifs. Vôtre Majesté Nous trouvera toujours prêts à aller au devant d'Elle dans tout ce qui peut contribuer au maintien de l'harmonie et de l'union, qui ont toujours

subsisté si heureusement entre les Predecesseurs de Vôtre Majesté, et Nôtre Republique. Nous sommes Sire, de Vôtre Majesté très affectionnés amis et Serviteurs. Les Etâts Generaux des Provinces Unies des Pays-Bas. Le Comte Wapenaer Twickel. Par Ordonnance d'Iceux W Fagel. A la Haye, le 20 d'Octobre 1764.

Intitulation.
A Sa Majesté Stanislas Auguste Roi de Pologne.

Tegoż dnia w Warszawie prezentował się Królowi Jmci Wielkolud zwany Olbrym narwistkiem Bernard Gilli, Tyrolczyk, maiący 26 lat, wzrostu na tobie pięć, piędzy, proporcyonalny, y tak wysokiey Statury, że żaden człowiek nie zrównał się, Ktoryby mu po Ramie głowa dosiąc mogł. Od widzenia iego każda mu osoba z razu po Zlotych Try, a Państwo podług swoiey generozitii płacili.

Pry Końcu tegoż miesiąca Woysko Rossyiskie zostaiące po rożnych Woiewodztwach odebrało Ordynans ściągania się pod Warszawę.

W tymże miesiącu innotuit iż z rozkazu Porty Ottomanskiey Han Tatarski z Urzędu swego z tąd strony y na Wygnanie do Wyspu Scio odesłany. Co takowym sposobem wykonano. Wysłani byli od Porty pod Ocrakow y Bender Szpahowie pod pretextem reparowania tychże Fortec, Ktory oczekiwali tylko dnia tego, Ktorego temże Han udać się miał do miasta Rezydencyi swoiey Kaupany w Beparabii leżącego, osadziwszy droge tamtędy prowadzącą. Gdy zatym Han przeiechał, Karetę, w Ktorey iechał,

Tur-

Turcy znagła otoczyli, y prytrymawszy ia=
kommendant tychże Turków wdarł się do
niego, y uczuł mu gwałtem do Karety pa=
rę bótów Starych na znak Dysgracyowania
iego, y lubo Han wystoczył z Karety, y Ta=
rów swoich na pomoc wezwał, iednak
nie wiele ich mu na pomoc przybyło, Któ=
rych gdy pokonali Turcy, wsadzili znowu
Hana do Karety, y do Konstantynopola
go poprowadzili. Zadano mu że przeciw=
ko Ordynansowi Sołtana bunty wprowadź
zamyślał, y do interesów Polskich nad
wolę Porty poderas Bezkroleuia. impliko=
wać się był rerolwowany.

November

Dnia 1 Kommissya Szarbowa Koronna
w Warszawie, a Litewska w Grodnie reasu=
mowane, na Którey przez cały ten Miesiąc
pryncypalnie około ułożenia Sprawiedliwey
Cła generalnego Taryffy na radzano się.

Tegoż Dnia Jmć Xiądz Wishonty Nun=
cyusz Papieski oddał do Rąk Jo K. Mci
na audyencyi prywatney Kreve Papieskie,
w Którym Oyciec S. wzywaie Nayiaśnieyszego
Pana cum Benedictione Apostolica.

Dnia 3. Generał Prowincyi Pruskiey á
die 28 Elapsi agituiący się w Grudziądzu
Który ab Anno 1736 nigdy nie dochodził
szczęśliwie stanął pod laską Jmći Pana
Piwnickiego Chorążego Malborgskiego
z przystąpieniem do Generalney Konfede=
racyi, y Obraniem Posłów na Seym Ko=
ronacyiny w liczbie Konstytucyą Konwoka=
cyinego Seymu przepisaney, Którym dana
była Instrukcya, ażeby wszelkiemi sposobami
Praw Ziem Pruskich bronili, y żeby domaga-

gali się o zniesienie Konstytucyi przez Kon=
wokacyą, na Którey Postow Pruskich nie było
Jerowaney, o płaceniu Cła generalnego przez
Prowincyą Pruską, a na koniec między inne=
mi punktami, żeby się starali o miejsce w
Senacie dla Podskarbiego Ziem Pruskich.
Podczas agitującego się tegoż Generała wiel=
kie zachodziły trudności tamuiące onego
pomyślny skutek, osobliwie z przyczyny zaś=
tych kilka laty przedtym między Jmcią Panem
Mostowskim Woiewodą Pomorskim dyffere=
cyi, dla których ułatwienia na ten Kongres
Dwór wysłał był Jmci X.a Ostrowskiego Bisku=
pa Kujawskiego Jchmciow Panow Mostowskiego
Kasztelana Inowrocławskiego y Dłu=
skiego Łowczego Lubelskiego mężą gorli=
wemi o koło dobra Oyczyzny zaprzyczonego
sentymentami, Ci iednak Delegowani
Jchmość mimo usilnego starania swego nie
mogli przywieść przerzeczonych dwoch Sena=
torów do obopolney reconcyliacyi, to iednak
na nich wymogli, iż obydwa nie byli
przytomni na mieyscu odprawuiącego się
Generału. Przy dokończeniu tego Kongresu
Prowincya Pruska zawdzięczaiąc fatygę
y pracę Jchmościow Delegatow Dworskich
podiętę w doprowadzeniu do pomyślnego
skutku pożądanego dzieła, zaprzyciąża=
onych
Jndygenatem swoim.

Dnia 4 datowanym Listem Elektor
Jmć Brzeziński powinszował Najiaśnieyszemu
Panu wstąpienia na Tron, którego listu
następuiący tenor. =

Serenissime ac Poten=
tissime Rex Domine
et amice Colendissime.
Regia Majestatis
Vestra Data Varsaviæ
3tia præterlapsi mensis,
quibus delatum sibi li=
bera et Unanimi Voce

Polonice Thronum poti=
ficare mihi placuit, rite
percepi. Cæterum proinde
est, ut adeo felicem In=
terregni periculosi
Coronidem, non secus
Regiæ Majestati Ve=
strae ter_auspicatam,
ac pro longæva senectu=
te gloriosam eodem a=
nimi candore gratuler,
quo perenni cultu, qui
sum, subscribor Regiæ
Majestatis Vestræ ad
Officia paratissimus,
Joannes Philippus
Archiepiscopus et Ele=
ctor. Dabam in Arce
mea Ehrenbreitstein.
4ta 9bris 1704.

Intitulatio.
Serenissimo ac Po=
tentissimo Principi
Domino Stanislao
Augusto Regi Polo=
niæ, Magno Duci Lith=
vaniæ Russiæ Prussiæ,
Masoviæ &c Dño et Ami=
co nostro Colendissimo.

Dnia 6. tego Miesiąca przybył do Warszawy Xiążę Piotr Biron Syn pierworodny y Sukcessor panuiącego Xiążęcia Jana Ernesta dla odebrania Inwestytury tak Oyca iako y swoim Imieniem podług obowiązku nań włożonego przez Konstytucyą Seymu Convocationis od rego przez tęż Ustawę Xiążę Oyciec Jego przez wzgląd podeszłego wieku od Stanow Rzeczypospolitey był dyspensowany.

W tych dniach Expedycya Nayiaśnieyszego Pana do Dworu Francuskiego z notyfikacyą o wyniesieniu swoim na Tron przez Kuryera wypra=

wiona

wiona, narad nierozpieczętowana odesłana.

Dnia 12 Currens Jmć Pan Andrzey Poniatowski Jenerał Woysk Austryackich Brat Króla Jmci z Wiednia powrocił nieustawiczny trudności, dla których Dwor Wiedeński niechciał osiadrzyć rekognicyi Krolowi Jmci. Pod bytność swoią w Wiedniu wielu ludzi do Dworu Krolewskiego zaciągnął, nad to u Xiążęcia de Lichtenstein bardzo wspaniałą Karetę z szorami y cugiem dzielnych Koni, Ktorych ten Xiąże na Wiarę swoy do Frankfurtu w czasie Elekcyi Krola Jmci Rzymskiego w Miesiącu Kwietniu Roku tego zakupił kupił, y do Polski dla Króla Jmci sprowadził.

Dnia 13. Ejusdem Xiąże Mikołay Repnin, Który dotąd był Ministrem Pełnomocnym Jmperatorowey Jeymci Rossyiskiey u Rzeczypospolitey, odebrał Extraordynaryinego y Pełnomocnego Posła Charakter na mieyscu zmarłego Graffa Keyserlinga. Ktory tegoż dnia oddał Xięciu Prymasowi od Carowey Jeymci Pani swoiey Respons następuiący na List tegoż Xcia Prymasa pisany, Ktorym wiadomość o Elekcyi Krola Jmci dawał:

Monsieur le Primat
Il étoit juste, que j'apprisse avec beaucoup de contentement l'Election aussi libre qu'unanime du Comte Poniatowski á la Couronne de Pologne, dont V. A. m'a fait part dans sa Lettre du 7 de Septembre. C'est l'evenement le plus heureux pour Votre Patrie, Je Vous en fais un Compliment d'autant plus sincere, que personne n'est aussi zelé, que Vous

pour son bien être. Vous l'avés prouvé par Vos soins infatigables, et Votre application Constante à Secaurir mes Viües pour la mettre a l'abri de tout orage pendant l'Interregne, et procurer l'Election d'un Piaste. Le seul Roi, qui pût faire revivre Vos Constitutions, rendre la vigueur aux Loix, asurer pleinement la liberté et l'égalité des Citoyens. Des efforts aussi louables, ont acquis pour toujours à V. M. mon estime et ma bienveillance. Sur ce Je prie Dieu, qu'il Vous ait, Monsieur le Prince Primat, en sa très sainte et digne garde. A St Petersbourg ce 30 Septembre 1764. De Vôtre Altesse la très affectionnée, Catherine.

Król Jmć Szwedzki listem pod Data 13 Prześłe oświadczył Nayiaśnieyszemu Panu powinszowanie wyniesienia na Tron Polski, ktory to list w te słowa był ulożony:

Monsieur Mon Frere.

C'eſt avec plaisir, que J'ai reçû la Lettre de V. Majesté du 12 Septembre, et la Nouvelle, qu'Elle me donne de son évenement au Trône de Pologne. Il eſt certainement

flatteur de l'avoir obtenû.
Mais il l'est encore davan=
tage de le posseder avec
les vertus de ces Heros,
qui l'ont occupé avant
Vous. Ce sont elles,
qui perpetueront en fa=
veur de Votre Majesté
les suffrages d'une Na=
tion libre, dont le bon=
heur fait le principal
objet de ses soins. Si la
Suede s'est interessée
à celui de la Maison
de Poniatowski, elle
peut aujourd'hui ces
mêmes sentimens avec
les liens de l'amitié, qui
l'attachent à la Repub=
lique. Votre Majesté
jugera par l'importan=
ce de ces motifs com=
bien Je suis Monsieur
Mon Frere de Votre
Majesté Le bon Frere
et ami. Adolph Fri=
deric. à Stokholm
ce 13 Novembre 1764.

Dnia 15 Przybyła z Białegostoku Jeymć Pani z Poniatowskich Branicka Hetmanowa W.a Kor.a Kaptelanowa Krakowska Siostra Krolewska do Warszawy na zbliżający się Akt y Seym Koronacyi dla wyrobienia aby Jmć Pan Hetman W.K. maż Jey mogł być z wyroku Rzeczypospolitey do Sprawowania Urzędu swego przywrocony, w czym iednak skutku pożądanego nieotrzymała.

Dnia 17 Ejusdem Xiąże Karol de Schonaich Poseł Jmć Pan. Pruski odebrał od Monarchy swego rozkaz powrocenia do Berlina. Ten Xiąże Jmć Poseł pod bytność swoią

swoią w Warszawie oświad-
czył być intencyą swoią
iż żądał być policzonym
w poczet Szlachty Polskiey, w którym się iako twier-
dził, Antecessorowie Jego quondam znaydowali;
Lecz gdy odebrał rezolucyą, że do osiągnienia
żądzy swoiey skutku mógłby żadney nie mieć
trudności, y Rzeczpospolita łatwoby się do Jego
intencyi skłonita osobliwie przez Szacunek
przyiaźni y zalecenia Monarchy Jego, byleby
mu Religia Protestańska z przepisu Praw
Narodowych do tego zaszczytu nietarnowała dro-
gi, poprzestał dalszych w tey mierze kroków.

Dnia 19 w Warszawie w Pałacu Jchmciow
Panow Płockich Woiewodziców Pomarskich
reprezentowana była Tragedya Francuzka przez
Xiężne Jmć Lubomirską Strażnikową Kor.ą Czar-
toryską Generałową Ziem Podolskich, Xżnę
Sułkowskiego y Jmć Pana Brühlla Generała
Artyllerii Koronn., na którey Król Jmć był przy-
tomny, po zakończeniu zaś Oney Xiąże Jmć
Kanclerz W. Lit. Bal okazały dawał, z okolicz-
ności przypadłey na dniu dzisieyszym Uroczys-
tości S. Elżbiety Patronki Xiężny Strażni-
kowey Kor.ą Synowicy, y Xiężny Generałowey Ziem
Podolskich.

Dnia 21 Praesens pisanym Listem Jmcia
ny Szwaycarskie Królowi Jmci ustąpienia
na Tron powinszowanie oświadczyły, w te
słowa:

Sire.

La joye que l'elevation de Votre Majesté au Trône de Pologne a repandû par tout, et à la quelle Nous avons pris la part la plus sensible, a été augmenté chez Nous de la maniere d'autant plus flatteuse, qu'Elle a daignée

nous notifier par sa très
gracieuse Lettre cet heu=
reux evenement. En
effet il ne pouvoit rien
arriver de plus avan=
tageux à la conserva=
tion de la paix à peine
retablie en Europe,
qu' une Election si una=
nime et si tranquille,
qui à placé V. M. sur
le Trône. Et puisque de=
ux Nations puissantes,
ont si heureusement
reunis leurs suffrages
pour la Personne Sacrée
de Votre Majesté, C'est
une marque des plus
convaincantes de ses
Vertus, et de ses émi=
nentes qualités Person=
nelles, qui Lui ont at=
tiré une Consideration
universelle et ont mi=
se toute l'Europe dans
l'admiration. Quoique
éloigné, mais cependant attentifs à tout
ce qui regarde le bon=
heur des Etats, c'est
avec un vrai plaisir,
que nous en felicitons
V. Mte ayant la confi=
ance fondée sur ses
vertus, que son Regne
glorieux affermira cette
precieuse tranquillité,
qui n'a ~~point~~ point été
alterée par son Electi=
on, et que la sagesse
et la Magnanimité de
V. Mte procurera aux
Deux Nations tous les
avantages les plus

ra

rares, qu' Elles ont lieu
d'attendre de son gouver=
nement. Au reste ay=
ant l'honneur de presen=
ter à V. Alte notre res=
pectueux devouement No=
us prenons la liberté
de recommander Nous
et Notre état dans sa
bienveuillance avec les
voeux les plus sinceres
pour ses plus parfaites
prosperités jusqu'au tems
le plus reculé. Donné
et scelle en Nôtre nom
Commun du Sceau
Secret de la Ville de
Zurich le 21 Novembre
1704. De Vôtre Alte
vrais Serviteurs. Bour=
gue Maitres, Avoyers,
Ammans, et Conseil=
liers des XIII Villes et
Cantons de la Confederation.

W tych dniach pokarat sie byt in Publico
Skrypt, od Magistratu Gdańskiego wydany
pod Tytułem Obrona Praw Miasta Gdańska etc.
w ktorym pryncypalnie wyrażono było: że
deklarowana na Seymie Convocationis o
rożne Skargi y Kwerele Kommissya, a w
Aktach Conventach po przysiężona od Nayiá=
nieyszego Pana przyięta od pomienionego Mia=
sta Gdańska niebędzie, ponieważ Seymy
ber Generalu Pruskiego czyli racrey Posłow
Prowincyi Pruskiey odprawione, iako Kognicyi
Praw Ziem Pruskich niemaiące na Miasta
Pruskie Konstytucye uformowaty, wyrażaiąc
temi słowy: Quæ illæ exorbitantiæ sint, nesci=
mus, forsan et illi nesciunt qui hanc in Nos
Constitutionem formarunt. Nos certe omni
ope annitemur, ut Cives nostri et tota Pro=
vincia immunitate sua fruantur, eamque
per præsentis Interregni Legen, in quam

neo.

neque consensimus, neque consentire potuimus, eripi haud patiemur. Na ostatek w tym Skrypcie ominuią sobie, że iako S. P. Anna Imperatorowa Rossyiska za siebie y następcow swoich w Roku 1736 całość Praw ich warowała, tak y teraz nieysza Carowa Jeymość zechce ie mieć nienaruszone.

W tych Dniach Woysko Moskiewskie które się było w znacznej liczbie pod Warszawę ściągnęło odebrało Ordynans do oddalenia się od niey, y marszerowania ku Prusom Polskim co w tamecznej Prowincyi osobliwie iednak w Gdańsku wielką Konsternacyą sprawiło.

Dnia 22 Na appartamentach u Króla Jmci zgromadzeni Goście, Damy y Kawalerowie ciągnęli losy, kto z kim y które na przyszłym Balu Poniedziałkowym nazajutrz po Koronacyi miał posiadać mieysce.

Dnia 24 Król Jmć Korrespondendo zwyczayney dewocyi Królów w Krakowie, ktory w Wigilia Koronacyi bywali na Skałce, poiechał do Kościoła Sgo Kryża na Krakowskie Przedmieście w assystencyi wielu Panów, y tam zadosyć czyniąc do Sgo Stanisława nabożeństwu od innych Królów zachowanemu, spowiadał się y ciało Pańskie przyiął, orar iakmuiny hazat rozdawał

Rok Pierwszy Panowania Króla Jmci Stanisława Augusta

Dnia 25. 9bris

Gdy wszelkie przygotowania do Aktu Koronacyi Nayiaśnieyszego Pana były, o godzinie Osmey z rana Jchmość X.X Biskupi tam Latinii iako et Graeco-Uniti Ritûs Pontificaliter przybrani z licznie zgromadzonym Duchowieństwem z Kościoła Kollegiaty Sō Jana na Zamek Processionaliter udali się, gdzie Jmć X. Sierakowski Arcybiskup Lwowski iako pierwszy in ordine Biskupow: ile że Xiąże Jmć Prymas został się był w Kościele czekaiąc z przywitaniem Króla Jmci: / stanawszy w Pokoiu Królewskim, Króla Jmci na tenże Akt Koronacyi, maiąc mowę Jmieniem całego Narodu zaprasząć, y zaraz Nayiasnieyszego Pana Jchmość przytomni Biskupi iako też Senatorowie y Ministrowie ubierać zaczęli, iako to, w Sandały, Albę, Dalmatykę y Kapę. Nayiaśnieyszy Pan wychodząc z Zamku, szli naypryrod Rycerstwo, Urzędnicy Ziemscy, Urzędnicy Koronni, potym Clerus, Ministrowie y Senatorowie następowali, Senatorowie Insignia Królewskie na ~~a~~ osobnitych wergotowiach niosiąc, to iest Xiąże Jabłonowski Woiewoda Poznanski Koronę, Jmć Pan Wielopolski Woiewoda Sendomirski Berło, Jmć Pan Małachowski Kasztelan Wileński Hetman Wielki Litewski Jabłko złote, Jchmość Xiąże Lubomirski Koronny, Oginski Litewski Chorążowie Mieczę, w nie bytności zaś Chorążych Wielkich Koronnego y Litewskiego, Jmć Pan Mniszek

Chorąży Nadworny Koronny, a Jmć Pan Krasicki Chorąży Nadworny Litewski Litewską Chorągwie nieśli. Król Jmć między Jchmością Arcybiskupem Lwowskim y Kiążęciem Sołtykiem Biskupem Krakowskim pod baldachimem, który sześciu Kapitelanow mnieyszych niosło, ruszywszy się z Zamku, co dano ognia z Armat ogłoszono, z taką licznąą assystencyą po moście suknem przykrytym umyślnie wystawionym do Kościoła Śgo Jana prowadzony był, gdzie Jo Kiąże Prymas przywitawszy, do Ceremonii Koronacyi przystąpił, á gdy namaścił Nayiaśnieyszego Pana, Jć K. Mość przybrany w ubiór Królewski, to iest, Paludament ponsowy Axamitny gronostaiami podszyty, z Koroną na głowie, Berło y Jabłko w ręku trzymaiąc zasiadł na Tronie, przygotowanym w Kościele, Kiąże Prymas Te Deum laudamus &c. zaspiewał przy biciu z Armat, y Msza spiewana zaczął, podczas Ktorey Jmć Kiądz Hrabia Krasicki Proboszcz Premyski ex Themate: Tulit ergo Samuel cornu olei, et unxit David in medio fratrum ejus 1mi Reg. Cap. 16. wyborne miał Kazanie. Po Mszy Jmć Pan Ogiński Marszałek Wielki Litewski, zastępuiący mieysce Marszałka Wo Kgo, po trykroć: Vivat Stanisław August z Bożey Łaski Król Polski y Wielki Kiąże Litewski, ogłosił, co wszystek zgromadzony lud w Kościele powtórzył. Po skończoney Mszy Król Jmć w ubiorze Królewskim, to iest w Koronie na głowie, z Berłem y Jabłkiem w rękach w Paludamencie Królewskim, który Podkomorowie Wielcy Koronny y Litewski unosili, w assystencyi Senatorów, Ministrów, Urzędników y Rycerstwa powracał pod Baldachimem do Zamku, y w Pokoiach Królewskich powinszowania od przytomnych odbierał, po których Jmć Kiądz Nuncyusz, Jchmość Rossyiski y Pruski Posłowie Wielcy, tudzież

Rezydenci Angielski, Duński, Pruski, Moskiewski y Kurlandzki swoie powinnowania Królowi Jmci złożyli.

Potym Nayiaśnieyszy Pan trzy Ordery Orła Białego konferował, to iest: Xiążęciu Repninowi Posłowi Rossyiskiemu, Xiążęciu Czartoryskiemu Generałowi Ziem Podolskich y Jmci X.e Michałowi Poniatowskiemu Kanonikowi Krakowskiemu Bratu swemu.

Udał się tandem Król Jmć do Stołu nagotowanego, crterema gradusami wywyszonego, gdzie sam zasiadszy, Senatorowie y Ministrowie u dwoch innych Stołów w teyże Sali siedzieli, Urzędnicy zaś Koronni y Litewscy do Stołu Królowi Jmci służyli, Który to Obiad przy muryce y spiewaniu Koncertów oraz y bićiu z Armat trwał kilka godzin.

W wiecor, gdy całe miasto illuminowane było, Król Jmć wyiechał Konno w liczney assystencyi, y po mieście y przedmieściach przeiżdżał się.

Damy dystyngwowane dnia tego w Robbach umyślnie na ten Akt sporządzonych prezentowały się.

Dnia 26 to iest w Poniedziałek zarar z rana wszystkie Cechy miasta Warszawy w paradzie szykowały się, osobliwie zaś Konfraternia Kupiecka wybornym strojem przybrani iedni po Szwaycarsku, drudzy w Mundurach Dragonii dystyngwowali się y uprzykowani Króla Jmci w paradzie od Zamku przez całe Miasto ciekali, Magistrat tuteyszy udawszy się na Zamek, J.K.Mć do odebrania Hołdu, na który Koniec w Rynku przed Ratuszem wystawiony Tron znaydował się, zaprosił, Król Jmć z liczną assystencyą tak Rycerstwa, Urzędników Ziemskich, Koronnych y Litewskich, iako też Ministrow y Senatorow z Zamku pod Baldachimem który

sześciu Radcow Miasta tego nieśli po moście wystawionym suknem wybitym, między Cechami upykowaneni udał się do Ratusza, przed którym wystawiona była wspaniała Brama y Król Jmć na Ratuszu przybrawszy się w ubior Królewski, y z Ratusza zszedłszy na przygotowanym wspaniałym zasiadł Tronie, gdzie Jmć Pan Dulfus Radca Imieniem całego Magistratu Warszawskiego y Pospulstwa wyraziwszy ustnie powinną Krzółowi Jmci submissią, y hołd, klucze od miasta oddał, któremu Imieniem Królewskim Xiąże Kanclerz Wielki Litt odpowiedział.

Po którey odpowiedzi Warszawski, Krakowski Poznański, Wileński, Lwowski, y Lubelski Magistraty tudzież Communitas Miasta tuteyszego Kleknawszy, y zniosłszy do góry dwa palce przysięgę wierności wykonali.

Potym Jmć Pan Marszałek W. L. rekommendowanych ad Equitatum auratum wokował, to iest Czterech z Magistratu Krakowskiego P. Balcera Hintzego, Jozefa Faistemantelego, Jana Rozłowskiego, y Macieja Bayera, iako też z Rady, y Miasta Warszawy sześciu, to iest, P. Franciszka Witofa, Michała Sacresa, Pawła Andrychowicza, Jana Dulfusa, Antoniego Frysaj Kazimierza Czepińskiego, których Król Jmć mieczem letho dotknawszy, krzowat Equites Auratos.

Po skończonym tym Akcie Król Jmć w tey samey assystencyi do Zamku był odprowadzony z kąd na Obiad do Xiążęcia Prymasa uyechał, gdzie sollennie był traktowany.

W wieczór zaś w Zamku kilka stołów na sto kilkadziesiąt Osob przygotowanych znaydowało się, z których do pierwszego Król Jmć zasiadszy, Damy zaś Posłowie y Rezydenci Cudzoziemscy, tudzież Senatorowie według losow, które 22 Presentis na Assamblach ciągneli, swoie mieysca u tych Stołów mieli, Po skończoney kollacyi Bal w Pokoiach Królewskich zaczął się y trwał przez całą noc aż do godziny Osmey z rana na nazajutrz.

Dnia 27 z rana o godzinie dziewiątey wyprzedzie Chorągwie y Kompanie mieyskie, tudzież Cechy z swoiemi Kapelami wzdłuż Krakowskiego Przedmieścia od Zamku aż do Kościoła Ś. Krzyża ustykowane stanęły, Król Jmć około południa konno przy assystencyi Senatorow, Ministrow y Urzędnikow Oboyga Narodow na podziękowanie Panu Bogu przez Te Deum laudamus, udał się był do pomienionego Kościoła, gdzie Missy S. przez Xiędza Czartoryskiego Biskupa Pomarańskiego mianey słuchał.

Przez całe Przedmieście Krakowskie aż do pomienionego Kościoła Ś. Krzyża y na powrót aż do Zamku Jmć Pan Wesel Podskarbi W. K. iadący konno przed Królem Jmcią Pieniądze umyślnie na ten Akt bite rozrzucał; na których po iedney stronie była Korona z Inskrypcyą wkoło: Hanc jupsit Fortuna mereri. A po drugiey: Stanislaus Augustus D. G. Rex Poloniæ, M. D. L. Electus unanimi Gentis voto VII Septemb. Coronatus XXV. Novemb. Anno MDCCLIV. Varsaviæ.

Po skończonym nabożeństwie Król Jmć w tyżże samey Assystencyi powrócił do Zamku.

Wieczorem zaś Illuminacyi Ratusza y Miasta całego z liczną assystencyą piechoty pomoście na rynku wystawionym przypatrywał się.

Dnia 28 Na Publicznej audyencyi Poseł Wielki Rossyiski, Ministrowie Króla Jmci Pruskiego, y Rezydent Duński względem Katolikow następuiące podali Memoryały:

Memoryał Posła Rossyiskiego.

J'ai eu l'honneur de presenter par Ordre de S. C. M^te l'Imperatrice de toutes les Russies, ma tres-Gracieuse Souveraine conjointement avec le feu Comte Keyserling, qui fut son Ambassadeur, un Memoria à S. C. M^te par

Miałem honor za rozkazem Nayiaśnieyszey Imperatorowey Jeymći całey Rossyi Naymiłościwszey Pani moiey, wespół z J. C. Jmcią Panem Hrabią Keyserling, Jey na ów czas Wielkim Posłem, prezentować Memoryał

rapport aux Dissidens, en date du 14 7bre de cette Année 1764, ou furent exprimés les sentimens de S. Mté l'Imperatrice de toutes les Russies sur cette affaire, et quels sont les motifs, qui La conduisent, et qui la portent à s'interesser en faveur de ces Dissidens, dont une partie professe la même religion, que S. M. I. et auquels plusieurs Constitutions de la République ainsi que les Traités, qui la lient avec les Puissances voisines, accordent pleine liberté de Religion, et parfaite égalité avec les autres Citoyens de ce païs. Cependant l'État opprimé, dans lequel ils se trouvent, et leurs anciens Privileges accordés par la République leur étant ôtés, S. M. l'Imperatrice de toutes les Russies est dans l'engagement et dans l'intention de travailler efficacement à ce qu'on leur rendé, pleinement justice, cherchant constamment sa gloire dans l'emploi de sa grandeur à proteger par tout les droits de l'humanité.

Ces motifs sont envisager à S. M. I. avec la compassion la plus vive, la situation presente des Dissidents de Pologne,

Nayiaśnieyszey Krolowi Jmci Polskiemu względem Dyssydentow pod data 14 7bra Roku teraźnieyszego 1764. w Ktorym wyrażone były iakie są w tey materyi sentymenta Jmperatorowey Jmci całey Rossii, y co za za pobudki, ktore ią prowadzą, y animuią, żeby się interesowała za Dyssydentami, ktorych część iest iednegoż Religii z Jmperatorową Jeymością, y ktorym wiele Konstytucyi Rzeczypospolitey, oraz Traktaty, ktore ią wiążą z Sąsiedkiemi Potencyami pozwoliły tak zupełną wolność Religii, iaka też doskonałą równość z drugiemi tego Narodu Obywatelami. Ponieważ iednak mienia to wszystko, ciż Dyssydenci zostaią teraz w Stanie uciemiężenia przez odebrane, a od Rzeczypospolitey dawniey im nadane Przywileie, Nayiaśnieyszey Jmperatorowey Jeymości zostaie w obowiązkach y w intencyi skutecznie nad tym pracować żeby im zupełnie sprawiedliwość uczyniona była. Szukaiąc stategnie sławy swoiey y zaięcia Wielkości Tronu swego na obronę Powszechną Praw Rodzaiu ludzkości.

Te pobudki każą patrzać Nayiaśnieyszey Jmperatorowey Jeymości z żywym uczuleniem się nad teraźnieyszą sytuacyą Dyssydentow w Polszcze

ç̃ont les Ancetres ont joui
de l'egalité la plus par-
faite dans tous les droits
et prerogatives, que don-
nent les loix de ce Roy-
aume aux autres Citoy-
ens, et qui se voyent au-
jourd'hui privés par des
voix illegales non seule-
ment de tout part au
gouvernement, mais en-
core de ce qui consti-
tue l'existence honorable
et legale, et la surété
commune de tout habi-
tant de ce Royaume,
Cette noblesse si fiere,
si jalouse de ses liber-
tés ceperoit d'être gene-
reuse et equitable, si
elle se refusoit à la ju-
stice, que ses confreres
issous du même sang
reclament auprés de
la Republique, et que
S.C.M.I. de toutes les Rus-
sies desire ardemment
de leur procurer par
son soutien.

Le soussigné Ambassa-
deur Extraordinaire de S.
M. l'Imperatrice de toutes
les Russies ayant eu l'ho-
neur d'exposer treshum-
blement à S.M. le Roi
de Pologne le vif interêt,
que prend S.M.I. à l'oppres-
sion des Dissidens tant
Grecs, que d'autres Reli-
gions Chretiennes, prend
la liberté de rappeller
à sa memoire le Pro-
memoria depuis menti-
onné du 14 7bre de cette
Année 1764, et reste
fermement persuadé,

zostaiących, ktorych Przod-
kowie zażywali nayzu-
pełnieyszey rownośći we
wszystkich Prawach y Pre-
rogatywach, ktorych Kosty-
tucye Krolestwa tego, dru-
gim Obywatelom porza-
laią, a ktory dziś się
widzą bezprawnie ogo-
łocone nietylko ze
wszystkiey do rządow na-
lerności, ale nawet
ze wszystkiego tego, w
czym zalety uczciwa, Pra-
wem zaprzyczona y bes-
pieczna każdego Obywa-
tela tego Narodu existen-
cya. Stan Szlachecki
tuteyszy mocno y zardze-
ściwie swobod swoich
pilnuiący przestałby być
wspaniałym y stupnośći
przestrzegaiącym, gdyby
miał odmowić sprawie-
liwości, ktorey się ich
wspot Bracia z iednegoże
krwi idący dopraszaią
u Rzpltey, a ktora swoim
usparciem pragnęła by
gorąco N. Imperatorowa
Jmć dla nich wyiednać.

Na podpisaniu wyra-
żony Wielki Poseł Extra-
ordynaryiny y Plenipotency
N. Imperatorowey Jmci
całey Rossyi maiąc honor
przełożyć iak nayuniżo-
niey N. Krolowi Jmci
Polskiemu ma żywy interes,
ktory ma N. Imperatorow-
a Jmć w oppressyi
Dyssydentow tak Greckiey
iako y innych Religii
Chrześciańskich, bierze wol-
ność przywodzić na pamięć
wyrzey wspomniony Memo-
ryał pod data 14 7bra
w Roku 1764 w mocnym

qu'en ceci, comme en tout, S. M. le Roi de Pologne suivra le chemin de la justice, qu'il est accoutumé de rendre à tout le monde, et qu'il fera retablir dans tous les droits ces Dissidens, dont le zele pour la Patrie ne s'est jamais démenti, ce qui leur a été solemnellement asuré par les Constitutions sages de la Republique, et a été confirmé par les Traités de la Pologne avec les Puissances voisines, y Contrevenir seroit rompre les liens les plus sacrés de ces mêmes Traités. à Varsovie ce 28 Novembre 1764.

Nicolas Prince Repnin.

siebie upewnieniu że J. K. M. tak w tey okazyi, iak y w innych poydzie droga sprawiedliwości, ktora zwykł czynić dla wszystkich, y zatem Dyssydentów do wszystkich Praw im służących gruntownie przywrócić: których zarliwości Ku Cyzyznie żadney nie podlega zmazie. Co też samo solennie im obwarowano przezornemi Konstytucyami Rzpltey y Traktatami między Polską y innemi Państwami Sąsiedzkiemi Potencyami zawartemi: Że zaś przestąpić bytoby to zerwać nayswiątobliwsze obowiązki tychże samych Traktatow. w Warszawie dnia 28 9bris 1764.

Mikołay Xiąże Repnin.

Memoryał Ministrow Pruskich

Les soussignés l'Ambassadeur Extraordinaire et le Resident de sa Majesté le Roi de Prusse ont déjà eu l'honneur de presenter à Sa Majesté le Roi de Pologne un Pro memoria par rapport aux Dissidents en Date du 14 de 7bre de l'année coulante an y exposant les sentimens du Roi leur maitre sur cette affaire non plus

Niżey podpisani Wielki Poseł Extraordynaryiny y Rezydent N. Króla Jmci Pruskiego mieli iuż honor prezentować N. Królowi Jmci Polskiemu Memoryał względem Dyssydentów pod datą 14 7bra w Roku teraźnieyszym przekładaiąc w nim sentymenta N. Króla Jmci Pana swego w tey materyi, iakie też pobudki, ktore prowadzą

que les motifs qui conduisent Sa Majesté, et qui La portent à s'intereſser en faveur de ces Diſsidens, dont une partie profeſsent la même Religion, que Sa Majesté le Roi de Pruſse, et aux quels pluſieurs Conſtitutions de la Republique accordent pleine parfaite égalité avec les autres Citoyens de la Pologne.

Comme la Confirmation de ces droits a été repetée ſolemnellement dans le Traité d'Olive en faveur des Diſsidens, et que malgré cela privés des anciens Privileges, qui leur ont été accordés par la Republique, ils ſe trouvent dans un état plus Oppriné que jamais, le Roi Notre Maitre eſt dans l'engagement et dans l'intention de travailler efficacement à ce qu'on leur rende pleinement juſtice, cherchant conſtamment ſa gloire dans l'emploi de ſa grandeur à proteger par tout les droits de l'humanité.

Ce ſont ces motifs qui ſont envisager à Sa Majeſté avec la Compaſsion la plus vive, la ſituation preſente des Diſsidens de Pologne, dont les ancêtres ont joüi de l'egalité la plus parfaite dans tous les droits et prerogatives que donnent les loix de ce Royaume aux autres Citoyens, et qui ſe voyent aujourd'

J. K. M. y animuią, żeby ſię interepował za Diſsydentami, ktorych crebć iednegoż wyznania Wiary ieſt z N. Krolem Jmcią, y ktorym Wiele Praw Rzpltey pozwala zupełną wolność Religii y doſkonałą rownoſć z drugiemi Obywatelami Rzpltey Polskiey.

A iako tych Praw potwierdzenie ponowione byto ſolennie w Traktacie Oliwſkim za Diſsydentami, a iednakże mimo to wſzyſtko, ogołoceni z dawnych Przywileiow im od Rzeczypospolitey nadanych, zoſtaią teraz w ciężſzym niż kiedy byli uciemiężeniu, J. K. Mość Pan Nasz znayduie ſię w obowiązkach y w intencyi ſkutecznie pracowac nad tym, żeby im zupełniey Sprawiedliwość uczyniona była, szukaiąc ſtatecznie ſławy ſwoiey w zażyciu Wielkości Tronu ſwego na danie wſpredzie Protekcyi Prawom Kompaſsyi y ludzkości.

Te to ſą pobudki, ktore każą N. Królowi Jmci z żywym ubaleniem ſię patrzać na ſytuacyą teraźnieyszą Diſsydentów w Polszcze zoſtaiących, ktorych Przodkowie zawſze iak nayzupełnieyſzey równości we wſzyſtkich Prawach y Prerogatywach Konſtytucyami Rzeczypospolitey drugim wſpol= Obywatelom pozwolonych. A ktory dziś ſię

hui privés par des voïes illegales non seulement de prendre part au gouvernement, mais encore de ce, qui constitue l'existence honorable et legale et la sureté commune de tout habitant de ce Royaume.

Cette Noblesse si fiere, si jalouse de sa liberté ceperoit d'etre generéuse et équitable, si elle se refusoit à la justice, que ses confreres i pus ou même sang reclament auprès de la Republique le Roi Notre maitre desire ardemment de leur procurer par son soutien.

Les soussignés Ministres de Sa Majesté le Roi de Prusse ayant eu l'honneur d'exposer à Sa Majesté le Roi de Pologne le vif interet, que prend Leur gracieux Souverain à l'oppression des Dissidens en general, ils ne sauroient, que se referer au Pro memoria susmentionné pleinement persuadés, qu'en ceci comme en tout Sa Majesté le Roi de Pologne suivra le chemin de la justice, qu'Elle est accoutumée de rendre à chacun, et que Sa Majesté voudra bien faire retablir dans tous leur droits ces Dissidens, dont le zele

widzą nie tylko od rządow Rzeczypospolitey sposobami bezprawnemi oddalonemi, ale nawet od wszystkiego tego co sprawuie turciwą z prawem się zgadzaiącą y bespieczną, a każdemu w tym Narodzie Obywatelowi spolną exystencyą.

Stan Szlachecki tutey szy tak przezornie y zarodzciwie wolności swoiey pilnuiący, przestat by być wspaniałym y słusznośći przestrzegaiącym, gdy by miał odmówić sprawiedliwośći, ktorey się ich współbracia z iednej krwi idący u N. Rzpltey dopraszaią. A ktorą Krol Jmć Pan nap gorąco pragnie swoim wsparciem dla nich wyiednać.

Nizey podpisani Ministrowie N. Krola Jmći Pruskiego maiąc honor przełożyć N. Krolowi Jmći Polskiemu żywe interessowanie się, ktore ma Pan ich Naymiłościwszy w Opprespyi wszystkich Dyssydentow regulnie się ieszcze do Memoryału Wyżey wspomnionego będąc mocno wyperswadowani, że N. Krol Jmć Polski poydzie drogą teyże Sprawiedliwośći, ktorą zwykł czynić każdemu, y taskawie zechce starać się, żeby ci Dyssydenci byli przywroceni co wszystkich Praw y Prerogatyw, ktorych żarliwość ku Oyczyźnie w żadnej nigdy nie była, poszlakowana okaryi, a to tym bardziey, że też Prawa

pour la Patrie ne s'est jamais démenti, d'autant plus, que ces Droits leur ont été solemnellement asurés par les Constitutions sages de la Republique, et qu'ils leur ont été confirmés par le Traité d'Olive, aussi bien que par d'autres Conventions particulieres, y Contrevenir ce seroit rompre les liens les plus sacres de ces mêmes Traités. A Varsovie ce 28 Novembre 1764.

były im obwarowane przez prześworne Konstytucye Rzeczypospolitey, iakowież drone Traktatem Oliwskim, iako też osobnemi Konwencyami, ktore przestąpić, byłoby to zerwać iak nayswiatobliwsze związki tychże samych Traktatow. Datum w Warszawie dnia 28 9bra 1764.

Karol Hiąźe de Carlat Schonai. Gedeon de Benoit.

Memoryał Rezydenta Duńskiego

Sa Majesté le Roi de Dañemarc, qui par tant d'interets Communs avec la Pologne, et par les liaisons anciennes et naturelles, qui subsistent entre les deux Etats, ne souhaite que le bonheur de cette grande Republique, et de ses Augustes Monarques, desireroit qu'Elle ne s'écartât jamais de ses Vrais intérêts tant interieurs, qu'exterieurs.

J'ai eu l'honneur deja cidevant d'exposer consequemment à ses Ordres au Prince Primat, ainsi que les Ministres des Cours de Russie de Prusse, et de la Grande Bretagne, au nom de leurs Maitres, les sentimens de Sa Majesté le Roi de Dan-

Nayiaśniey Pan Król Jmć Duński z racyi tyle interessow spolnych z Rzecząpospolitą Polską y przez obowiązki dawne y naturalne między temi dwoma Potencyami zachodzące, nic bardziey nie żąży, iako uprzestrzeżenia tey Wielkiey Rzeczypospolitey y Jey sławnych Monarchów, y dla tego pragnie żeby się ona nigdy nie oddaliła od swoich własnych interessów tak wewnętrznych, iako y zewnętrznych.

Ztąd tem iuż dawniey honor stosuiąc się do rozkazów Pana mego poruczył J. O. Xiędzu Jmci Primasowi: iako też uwiadomili Jmcią Panow swoich Jchmć Ministrowie Rossyiscy Pruscy y Angielscy: y sentymenta N.

nemarc, au sujet des Dissidens, et quels sont les motifs qui la Conduisent et la portent à s'interesser de concert avec les Puissances susdites, en faveur de ces Dissidens, dont une partie professe la même Religion, que Sa Majesté qui sont attachés à la foi Chretienne, et aux quels des Constitutions fondamentales de la Republique reiterées pendant plus de deux cent ans sans interruption, ainsi que les Traités, qui l'obligent, et qui la lient envers les Puissances du Nord, accordent pleine liberté de Religion et parfaite égalité avec les autres Citoyens de ce païs. Cependant comme maintenant ils se trouvent dans un etât opprimé, que leurs anciens et solemnels Privileges sorffrent diverses atteintes, S. Majesté Danoise cherchant constamment sa gloire dans l'emploi de sa grandeur, à proteger par tout les droits de l'humanité, est dans l'intention constante de travailler efficacement avec les autres Puissances du Nord, à ce qu'on leur rende pleinement justice.

Elle envisage avec la compasion la plus vive la situation dans la quelle ils se trouvent presente-

Króla Jmci Duńskiego względem Dyssydentow, y pobudki, ktore go prowadzą y animuią żeby się interessował zgodnie z Potencyami wyżey nazwanemi za temiż Dyssydentami, ktorych część iednegoż iest wyznania z N. Królem Jmcią Duńskim, a wszyscy Religii Chrześciańskiey, y ktorym tak fundamentalne Konstytucye Rzeczypospolitey przez dwieście lat ponawiane, iako też Traktaty Rzeczpospolita względem postronnych Potencyi obligujące y wiążące warują zupełną wolność Nabożeństwu y doskonałą rowność z drugiemi tego Narodu Obywatelami. Ponieważ iednak mimo to wszystko znayduią się teraz w Stanie uciemiężenia przez nadwerężone dawne swoie Prawa y Przywileie, N. Król Jmć Duński wzuiaiąc stateczne starey swoiey w zażyciu Wielkości Tronu swego nadanie Protekcyi Prawom Kompassyi y ludzkości, iest w zupełney intencyi skutecznie pracować nad tym wespot z drugiemi Postronnemi Potencyami żeby im Sprawiedliwość zupełnie uczyniona była.

Król Jmć Duński patrzy z żywym zmartwieniem się na sytuacyą, w ktorey zostaią teraz ci, ktorych Przodkowie zażywali doskonałą rowności w Prawach

ment, Eux dont les Ancetres ont joüi de l'égalité la plus parfaite dans tous les droits et prerogatives que Donnent les Loix de ce Royaume aux autres Citoyens, et qui se voient cependant aujourd'hui privés illegalement non seulement de toute part au gouvernement, mais encore de ce qui constitue l'existence honorable et legale, et la sureté commune de tous les habitans de ce Royaume.

Cette Noblesse si fiere, si jalouse de ses libertés cesseroit d'être genereuse et équitable, si elle se refusoit qu'à la justice, que ses Ancetres ipsis du même arg reclament auprés de la Republique, et que La Majesté Danoise desire ardemment de leur procurer par son soutien.

Le soussigné Chargé d'affaires ayant l'honneur D exposer très humblement le vif interêt qu'Elle prend à l'Oppression des Dissidens reste fermement persuadé, qu'en ceci, comme en tout Sa Majesté le Roi de Pologne suivra le chemin de la justice, qu'il est accoutumé, de rendre à tout le monde, et qu'il fera retablir dans tous leurs droits ces Dissidens, dont le zele pour la Patrie ne s'est jamais dementi, ce qui leur à été pleinement assuré par les Constitutions sages de

y Prerogatywach, ktorych Konstytucye Narodu Drugim wspólobywatelóm Dozwalaią. Tamci zaś widzą się ogołoconemi bezprawnie nie tylko ze wszystkiey do Rządów należności, a le nawet ze wszystkiego tego co składa exystencyą uczciwą y z prawem się zgadzaiącą, oraz bezpieczeństwo spólne dla wszystkich Obywatelow tego Narodu.

Stan Szlachecki tutey szy tak zwawie y zazdrośćiwie swobod swoich pilnuiący, przestałby być wspaniałym, y słuszności przestrzegaiącym, gdyby miał odmowić sprawiedliwości, ktorey się ich współobywatele z iednego powiatu dopraszaią, o ktorą żąda gorąco Król Jmć Duński wsparciem swoim wyiednać.

Niżey podpisany Minister maiąc honor przełożyć życzliwe interessowanie się, ktore Król Jmć Pan Jego ma w oppressyi Dyssydentow, mocno wyperswadowanym zostaie, że N. Król Jmć Polski tak w tey okazyi iako y innych podobnych drogą sprawiedliwości, ktorą zwykł czynić wszystkim. y zechce łaskawie dołożyć starania, żeby do wszystkich Praw swoich byli przywroceni Dyssydenci, ktorych zarliwość ku Oyczyźnie nigdy nie była poszlakowana, Co też im

la Republique, et à été confirmé par les Traités de la Pologne avec les Puissances du Nord; y contrevernir seroit rompre les liens les plus sairés de ces mêmes Traités. A Varsovie 20 Novembre 1764.

A. de S. Sophorin.

to było obwarowano przez Konstytucye przerorne Rzeczypospolitey y przez Traktaty miedzy Polską y Państwami Ościennemi zachodzące. Ze zaś przestąpić by było by to zerwać nayświątobliwsze związki tychże samych Traktatow. Dan w Warszawie dnia 20 Novembra 1764.

A. de S. Sophorin.

Tegoż dnia Król Jmć wdzięczen będąc powszechney z swoiego na Tron wyniesienia radości, wspaniała dla Wszystkich Masek w Pałacu Radziwiłłowskim dawał Redutę, ktora przez całą noc trwała.

Dnia 29 Currens Jmć Pan Wroughton Rezydent Angielski podał Nayiaśnieyszemu Panu na audyencyi sobie porwoloney następuiący Memoryał.

Comme la justice, la pieté et l'amour de l'humanité forment les qualités distinctives du Roi de la Grande Bretagne, le Roi de Pologne ne sera point surpris en apprenat qu'uniquement determinée par des principes aussi nobles S. M. B. a ressenti avec douleur la diminution des Privileges des Sujets Protestans de la Republique de Pologne, connûs sous le nom des Dissidens, à la quelle l'on a travailler avec tant de zele et d'ardeur à la derniere Diete de Convocation, et à la

Jako Sprawiedliwość, pobożność, y skłonność do kompassyi za przymioty dystyngwuiące N. Króla Jmć Angielskiego, N. Król Jmć Polski nie będzie zadziwiony, że pobudką tak wspaniałych sentymentów Król Jmć Angielski serdecznie ubolewa nad umnieyszeniem Przywileiow Obywatelów Rzpltey Polskiey znanych pod imieniem Dyssydentów, nad ktorym z taką zawziętością y żwawością pracowano na Seymie ostatnim Konwokacyinym, że się trzeba obawiać, żeby Seym Koronacyiny tymże duchem tchnący podobnież niepra-

quelle tout fait craindre que la Diete du Couronnement animée du même esprit ne travaille encore. Sa Majesté a outre cela d'autres motifs également justes et pressans pour s'interesser en leur faveur et pour desirer le maintien de leurs Droits et de leurs Privileges, stipulés par tant des Traités. Les avantages de l'Eglise Protestante et le Traité d'Olive garanti par son Predecesseur Charles II de glorieuse memoire, reclament son appuis et l'engagent à demander de la maniere la plus efficace, la fin de tant de persecutions, et que l'on prenne enfin les mesures les plus propres, et telles, que la sagesse du gouvernement les pourra suggerer, pour prevenir à l'avenir les efforts même de ceux qui voudroient troubler leur tranquillité, et de leur attachement au Culte et aux principes des leur Religion, former un pretexte de les persecuter.

Fondé sur des raisons susmentionnées le Soussigné a l'honneur de representer les plus humblement au Roi de Pologne la Confiance, que le Roi son Maitre met dans les vertus eminentes,

cować. Oprocz tego ma Nayiaśnieyszy Król Jmć Angielski inne motiva rownie sprawiedliwe y prynaglaiące interesowania się za Dyssydentami y żądania, żeby byli utrzymani przy swoich Prawach y Przywileiach tylo Paktami obwarowanych; Ocalenie Kościołów Dyssydentskich y Traktat Oliwski gwarantowany przez Antecessora Jego Slawney pamięci Karola II, wzywaią żeby się starał iak nayskuteczniey, gdyby te wszystkie prześladowania koniec wzięły, y gdyby iak naydoskonalsze sposoby przedsięwzięto, ktore tylko przezorność tuteyszego rządzenia wynaleść może, żeby zabiedz na przyszły czas usiłowaniom tych nawet ludzi, ktory by chcieli miepać ich pokoy y prześladowac ich pod pretextem przywiązania swego do własnego Nabożeństwa y principiow Religii swoiey.

Ufundowany na tych woyskich wyrażonych racyach niżey podpisany Minister ma honor iak nayuniżeniey reprezentować Nayiaśnemu Królowi Jmciu Polskiemu uprzeymość, ktorą Król Jmć Pan Jego pokłada w wszystkich cnotach, ktore J. K. Mość ulokowały na Tronie wolnego Narodu.

qui ont placé Sa Majesté sur le Trône D'une Nation libre. Il espere, qu'elles serviront d'Egide à ses malheureux Sujets, toujours persecutés, mais toujours fidels, et il se recommande de la maniere la plus forte à sa haute Protection, pour qu'il soyent remis dans la posesion de leurs droits et Privileges.

Les égards, que l'on aura pour les representations de Sa Majesté Britannique seront la recompense la plus satisfaisante du desir, qu'Elle a toujours eu, d'entretenir et de cimenter la bonne harmonie, qui a subsisté si long tems entre les deux Couronnes, et c'est avec le plus grand plaisir, que le Roi d'Angleterre contribuera toujours à tout ce, qui pourra augmenter la gloire du Roi de Pologne, en faisant le bonheur de la Nation.
A Varsovie ce 29 Novembre 1764.

Wroughton mpp

Spodziewa się, że te cnoty będą obrona iego nieprzeyślowych poddanych, zawsze prześladowanych, a iednak zawsze wiernych. Orar ich iak nayusilniey wysokiey Jego rekommenduie Protekcyi, żeby byli przywroceni do posesyi ich Praw y Przywileiów.

Względy które się uczynią na reprezentacye Nayiaśnieyszego Króla Imć Angielskiego będą nadgrodą iak nayzupełnieyszą za chęć która miał zawsze utrzymać y umocnić dobrą harmonią od tak dawnego czasu między temi dwoma Koronami zostaiącą. Jakoż z Wielkim contento waniem Nayiaśnieyszy Król Imć Angielski będzie się zawsze przyczyniał do wszystkiego tego, co by mogło pomnożyć sławy N. Króla Imć Polskiego, y cynić uszczęśliwienie Narodu.

W Warszawie dnia 29 Nowembra 1764

Wroughton mpp

Dnia 30 Novembris pisanym następuiącym Listem Elektor Imć Bawarski powinszował Królowi Imć Wstąpienia na Tron z przytaczroną rekognicyą

Sire.

Sire.

J'ai reçuë la Lettre dont Votre Majesté m'a honorée pour me donner part de son heureux avenement au Trône de Pologne. J'ai eté aussi sensible à cette marque de son attention, qu' aux temoignages qu' Elle y a ajoutés de ses sentimens pour moi. La Nation Polonoise ne pouvoit faire parmi Elle un plus digne choix, et Je fais des voeux bien sinceres pour que Son Regne soit également long et glorieux. Je n' ai pû refuser mon interposition auprès de Votre Majesté à un Cavalier Polonois nommé Lawoyski, attaché au service du Prince Clement de Saxe mon beau frere en qualité de Son Chambellan et Grand Maitre des Cuisines; Je serois bien flatté si à ma recommendation Elle vouloit bien le souvenir de Lui, lors de la distribution des graces et des Starosties, qu' Elle aura à accorder. Je lui en serai en particulier trés obligé, et Je la prie de me croire avec un respectueux attachement.

Sire de Votre Majesté
Vrai Serviteur et Cousin.
Maximilien Joseph Electeur.

à Munnich ce 30 Novembre 1764.

Intitulation.
A Sa Majesté Stanislas Auguste Roi de Pologne.

Przy końcu tego miesiąca Nayiaśnieyszy Pan rożnym Woiewodztwom Ziemiom y Powiatom Oświadczaiącym przez Posłów swoich rekognicyą dawał audyencye.

December.

Dnia 2. Xiąże Jmć Karol de Schönaich Graff de Carlath Poseł Pełnomocny Króla Jmci Pruskiego pożegnania audyencyą miał u Nayiaśnieyszego Pana, podczas którey otrymał w prezencie od tegoż Króla Jmci Portret Królewski brylantami kameryzowany.

Przybyli zawczoray do Warszawy Jchmość Panowie Rzewuski Chorąży. W. Litt, y Pac Podstoli Litt gdy dnia dzisieyszego dla miania audyencyi u Króla Jmci udali się byli na Pokoie, pierwszemu z nich odcięto brylantowy Order tak gładko, że się niepostrzegł. Ci Jchmość przybyli tu byli z Węgier, dokąd z Xiążęciem Jmcią Radziwiłłem Woiewodą Wileńskim schronili się byli, czego dla Oświadczenia Osobistey rekognicyi Królowi Jmci, czego też dla zicdnania a żeby rygor Dekretu przez konfederacyą Litt przeciwko nim ferowanego f. patr. fol. :/ mógł być relaxowany, czego iednak otrymać nie mogli lubo tak do Nayiaśnieyszego Pana iako y do Stanow Rzeczypospolitey Zgromadzonych rożne zachodziły instancye.

Przymowany in parte w Wrześnie Mort

na Wiśle pod Warszawą, ledwie co tylko zupełnie był zreparowany, w tych dniach za przybraniem wody zupełnie prawie zepsutym został.

Dnia 3. Tegoż Seym Coronationis zaczął się agitować w Warszawie, którego Marszałkiem iednostaynemi głosami obrany był Jmć Pan Jacek Małachowski Starosta Piotrkowski, o czym tegoż dnia Nayiaśnieyszy Pan przez Delegowanych od Izby Poselskiey Deputatow był uwiadomiony.

Tegoż dnia Król Jmć Woiewodztwo Wileńskie, od którego Xiążę Karol Radziwiłł Dekretem Konfederacyi Litewskiey był odwołany, konferowałł Jmci Panu Michałowi Oginskiemu Pisarzowi Polnemu Litewskiemu Xięstwo Xięcia Jmci Kanclerza W. Litt. o którego to Woiewodztwo konkurrowali Jchmć Panowie Massalski Kasztelan Wileński Hetman Wielki, Oginski Marszałek Wielki y Flemming Podskarbi Wielki Litewscy. Ten nowokreowany Jmć Pan Woiewoda na początku Interregni immediate zeszłego wyprawiony był od Familii Xiążąt Jchmciow Czartoryskich, do Moskwy gdzie in circa siedm miesięcy zabawiwszy, powrocił do Oyczyzny.

Dnia 4. Tenże Jmć Pan Oginski na konfirmowanie sobie Woiewodztwo nowe, wykonał Senatorską przysięgę.

Tegoż Dnia Xiąże de Schönaich Poseł Pruski z Warszawy do Berlina w podroż wybrał się.

Eadem die, cokolwiek znaydowało się w Warszawie z Imienia Jchmciow Panów Potockich, lub z Kolligowanych z nimi zadali u Króla Jmci audyencyą, na którey sobie pozwoloney prosili o Klemencyą dla Jchmciow Panów Brühlow, aby przy dopuszczeniu przez pozwolony Indygenat do Kleynotu Szlacheckiego Polskiego, byli konserwowani przynaymniey po części przy Taxach od S. P. Augusta III sobie nadanych, a mia-

mianowicie przy Jeneralstwie Artyllerii Koronney.
Odpowiedział Nayiaśnieyszy Pan: że nic przykrey-
szego nieznaiąc nad potrebę czasem nieodbitą
martwienia, nic niewidzi pożądaniszego dla siebie
iak taskaniu pocieszać. Z tego powodu y wzgl-
ledu dla Familii Jchmćiow Panów Potockich
obiecał, że nie tylko nie będzie się przeciwił, ale
chętnie do skłonionych Stanów Rzeczypospolitey
y swoie przytączy dozwolenie, gdy sobie u nich
Jchmć Panowie Fryderyk y Karol Brühllowie
uprosza do Jndygenatu rekommendacya.
Co do Urzędu Jeneralstwa Artyllerii koronney
oyraził to Król Jmć, że nie taiąc się z tym,
iż obiecał był ten Urząd Jmći Panu Branickie-
mu Staroście Halickiemu, iako ze wzrech
miar sobie zdawna, a teraz osobliwie w Ber-
Krolewiu zasłużonemu, y męstwem y woienną
umieiętnością rownie w Polszcze y za granicą
słynącemu. Ale tenże Jmć Pan Starosta
Halicki z wspaniałego uzalenia nad naydole-
liwszą tego Urzędu Stratą Jmći Pana Brühlla,
lubo sobie zdawna niechętnego, ale teraz usil-
nie y rzewliwie u niego o tę kompassyą nad
honorem swoim doprasżaiącego się, sam dobro-
wolnie nie tylko wrócił J. K. Mći obowiązane
sobie słowo, nie tylko sam za Jmćią Panem
Brühlem instancyował, ale nawet offiaro-
wane sobie od Króla Jmći Cześnikostwo Kor.
y Starostwo Lipnickie z respektem przyiąć nie-
chćiał, z tey racyi: że nie chćiał innym zamy-
słom Krolewskim dla tychże Jchmćiow Panów
Brühllow, albo z halligowaney z niemi Familii
Jchmć Panów Potockich bydź przeszkodą. Ten
rzadkiey generozyi przykład iako zdobiący Wiek
Naród, y Panowanie swoie, Król Jmć wysoko y
należycie ceniąc, tymże Jchmć Panóm Potockim
proszącym, a potym dziękuiącym Brühllóm Ka-
zał dziękować Jmći Panu Staroście Halickiemu,
iako temu, ktory przez dane słowo Krolewskie
iuż był Panem tego Urzędu. Oycem tych
Jchmćiow Panów Brühllow był to Henryk Hra-
bia Brühll, pierwszy Minister Saski, ktory za
panowania S. P. Augusta III miał zupełną Dy-

Dyrekcyą interessów nie tylko Saskich ale y Polskich; a że nie będąc Szlachcicem Polskim nie mogł się ani w interessa Polskie prywatnie iawnie wdawać, ani żadnych Urzędow w Rzeczypospolitey posiadać, tedy przyiaciele Jego potrafili mu do tego ułatwić drogę, wywodząc Jego Domu precedencyą z Starodawney a nieg dy, w tym Państwie znakomitey Ościeskich Familii, ktora ś: iako wynalazkiem iedynym była: żeby mogła była iaki mieć prawdy pozór, przez Dekret Trybunału Piotrkowskiego w Roku 1749 pod Laską Jmci Pana Kazimiera Rudzinskiego Kasztelana Czerskiego agituiącego się konfirmowana była. Co gdy nastąpiło, nie tylko sam ale y Familia Jego wiele Urzędow y Starostw z dochodami znacznemi posiadali. Aże tym, ktory mu byli otworzyli do tego uszczęśliwienia drogę, narazić się był w dalszym czasie, przeto aż do samey śmierći, ktora przypadła Dnia 28 Octobra 1763 w Saxonii, w poróżnieniu z nieme zostawał, umarł zaś iako y żył w Religii Luterskiey, Dzieći iednak Wszystkie w Wierze Katolickiey edukował.

Poiął był in Sociam vitæ Annę Kollowratownę z Familii Kuritnacey w Czechach Panią osobliwszey Swiątobliwości, ktora zyć przestała w Warszawie Dnia 11 Maja 1702, a Wieku swego 45 Roku. Z ty zostawił Synów Czterech, y Corkę imieniem Amelią Małżonkę Jmci Pana Jerzego Mnischa Marszałka Nadwornego Koronnego, Jenerała Wielko Polskiego. Synow zaś odumarł Pierwszego Fryderyka Jenerałem Artyleryi koronney, Drugiego Karola Cześnikiem koronnym; Trzeciego Henryka Łowczym Nadwornym Litewskim, Czwartego zaś Mayorycego. Prócz tych Urzędow trzymali Warszawskie, Spiskie, Lipnickie, Bolemowskie, Błońskie, Piaseczynskie, Kapinoskie, Starostwa. Pierwszy z nich zkolligował się z Familią Jchmciow Panow Potockich poiąwszy in sociam vitæ Jeymć Pannę Annę Potocką Woiewodziankę Kijowską. Podczas zeszłego Bezkrolewia osobliwszego

mieli w Osobie nieboszczyka Graffa Kayzerlinga Cosla Rossyiskiego, niegdyś z Oycem ich maiącego dobre zachowanie, Obrońcę, po ktorego śmierci innych dla siebie Protektorow szukać musieli, Mimo ktorych Rześnikostwo Koronne. Łowiectwo Nadwornie Litewskie, Spiskie Błońskie, Piaseczyńskie y Kapinoskie Starostwa rezygnować musieli.

Tegoż Dnia Izba Poselska będąc zaproszona od Delegowanych Senatu do złączenia się z nią, po odprawionych Rugach nastąpiło złączenie. Kota Rycerskiego z Senatem, gdzie Jmć Pan Marszałek Poselski przeczytawszy Regestr rekommendowanych tak do Wakuiących Urzędow iako też in genere do Task Krolewskich, Nayiaśnieyszy Pan w zabranym głosie Pierć Wielką Koronną Jmci Panu Andrzeiowi Zamoyskiemu Woiewodzie Inowrocławskiemu, mnieyszą Koronną Jmci Xu Andrzeiowi Młodzieiowskiemu Kanclerzowi podczas Interregnum Xiążęcia Prymasa, gdzie wielkie dowody sprawności swoiey w interesach publicznych dawał, na ktorego sentymentach Xiąże Prymas polegał; Mnieyszą zaś Litewską Pierć Jmci Panu Antoniemu Przezdzieckiemu Referendarowi Litewskiemu wychwalaiąc ich do tego Urzędu sposobność konferował.

Pierć Wielką Koronną dla zrywaiących się przed Elekcyą Marszałka Seymów wakowała od dnia 25 Czerwca 1762 Roku, to iest od śmierci Jana Małachowskiego; Mnieysza Koronna od zeyścia z tego świata dnia 1. Stycznia 1764 Jmci Xa Michała Wodzickiego Biskupa Przemyskiego. Mnieysza zaś Litewska od Roku 1760 po smierci Jmci Pana Michała Sapiehy, ktora za Panowania przeszłego iur. deklarowana była Jmci Panu Konstantemu Platterowi Woiewodzie Mścistawskiemu ktego iednak w tym czasie dostąpić niemogł.

Na teyże Sessyi do Układania Konstytucyi teraźnieyszego Seymu tak z Senatu iako y z Stanu

Rycerskiego wyznaczeni byli Delegaci.

Dnia 5 Jmć Pan Franciszek Bielinski Marszałek W. Kor' za zgodą powszechną Annowo przywrocony był do Jurysdykcyi Marszałkowskiey, z ktorey był przez wyrok Seymu Convocationis przywoławany.

Na teyże Sessyi Projekt porownania miar y wag wszędzie po Woiewodztwach iednakowego został podpisany, salva Lege Pruskich y Wołyńskiego Woiewodztwa.

Tegoż dnia Jmć Pan Bayer de Weisfeld Cukiernik Woyska Moskiewskiego wysłany od teyże Armii w Liturie konsystuiącey pod Kommendą Jenerała de Kemmecampfh oświadczył Królowi Jmci powinszowaniem Jmieniem tegoż Woyska szczęśliwey Koronacyi.

Dnia 7 Projekta 1. Aringi na początku Konstytucyi Seymu Coronationis bydź powinney. 2. Approbationis Actorum Interregni, iako to Sanctionis Seymu Convocationis, Electionis, oraz Actorum et Decretorum Konfederacyi, tudzież Kapturow y ich Dekretów. 3tio Respektem mostu na Wiśle pod Warszawą. 4. wyznaczenia mieysca Jurysdykcyom ultima Instantia J. K. Mci y Rzeczypospolitey. 5 obiaśnienia Władzy Kommissyi Skarbowey. 6. Obostrzenia Prawa o Dupli Kwarty podpisane były, Wielkie iednak trudności względem Drugiego Projektu, od Posłow Prowincyi Pruskiey trwożliwych o ucalenie Praw swoich zachodziły.

Dnia 8 Jmć Pan Konstanty Fundament Garnicki Podkomorzy Wielunski w Dobrach swoich Flawie z tym się pożegnał światem Wieku swego 69 Roku.

Dnia 9. Zgromadzone do Warszawy in plenis Ordinibus Krakowskia y Zamoyskia Akademie dla oświadczenia winney wierności y posłuszeństwa Majestatowi miały honor na publicznej audyencyi w przyzwoitych Facultatibus Scientiarum dystynktoryach

prezentowac się Krolowi Jmci, gdzie po złożeniu powi
nszowania przez Jchmciow XX Rektorów tak Krak
kowskiey iako y Zamoyskiey Akademii oddali w
ręce Krolowi Jmci Penagirytki swoiey, y odebrali
odpowiedź od Tronu przez Jmci-Pn Podkanclerego Kor.

Dnia 10 na ranicyszey Seymowey Sessyi
nic nie uchwalono, na południowey zaś tey nast
puiące Projekta po zaszłych Wielkich Kontrowersy
ach podpisane 1. Approbationis Ordynacyi Sądów
Komissyi Skarbowey. 2. Respektem Patrocinantium
w Sądach ultima instantia. 3. Zniesienia Foralio
rum po miastach y miasteczkach Krolewskich.

Dnia 11. Na ranicyszey Sessyi Jchmość Delego
wani z Seymu Convocationis Senatorowie y Posło
wie do wysłuchania Rachunkow Sukcesorow
Zmarłych Podskarbich uczynili swoich Kalkulacyi
przed Stanami Rzeczypospolitey relacyą. Wiedzieć zaś
należy, że Seym Convocationis nakazał był Kal
kulacyą Sukcesorow Jana Przebendowskiego, niegdy
od Roku 1703 do R. 1729. Franciszka Maximiliana
Ossolinskiego od Roku 1729. do 1736. Jana Kantego
Moszynskiego przez Rok ieden, Jana Czapskiego
przez lat Pięć, Karola Siedlnickiego od Roku 1742
do Roku 1761 Podskarbich Wielkich Koronnych, y
Macieia Grabowskiego Podskarbiego Nadwornego
Kor. y Administratora przez czas niejaki Skarbu
Koronnego. Podług tedy wyroku Seymu Convo
cationis Sukcesorowie Ossolińskiego, Moszyńskiego
Czapskiego y Grabowskiego przed Delegowanemi tym
końcem od Rzeczypospolitey w czasie determino
wanym Kalkulacyą uczynili, czego Przebendowskiego
y Siedlnickiego Sukcesorowie aż dotąd nie wykonali.
Na tyże Sessyi Sukcesorowie Moszyńskiego ode
brali od Rzeczypospolitey Kwit uczynionych Ra
chunkow; Co samo na popołudniowey otrzymali
Grabowskiego, Czapskiego y Ossolińskiego Sukcesorowie
Podpisano też Projekt, w którym Sukcesorów

Prebendowskiego y Siedlnickiego zaporzwać kazano na Kommissyą Skarbową dla zadosyć uczynienia Prawu Convocationis, Tegoż czasu podpisano drugi Proiekt, kwitu dla Jmci Pana Teodora Wesela Podskarbiego W.X. Lit. teraźnieyszego uczynionej Kalkulacyi z Kwartału iednego à die 1ma Aprilis w Roku teraźnieyszym.

Dnia 12 Na ranney Sessyi Proiekt intuitu zniesienia y Podymnego czyli in toto czyli in parte na przyszłym Seymie, był podpisany po nie iakich trudnościach. Tegoż czasu Król Jmć ordery Regimenta Gwardyi konney y Pieszey Koronney y Litewskiey maiąc sobie one przez Pacta Conventa w zupełną moc oddane pod Jurysdykcyą Kommissyi Woyskowey co do posłuszeństwa y dyscypliny militarney należy poddał.

Po obiedzie zaś uchwalona była Kommissya Woyskowa w Wielkim Xięstwie Litewskim ad normam Koronney na Seymie Convocationis ustanowioney; Czemu się Jmć Pan Michał Massalski Hetman Wielki Lit. fortissime sprzeciwiał y żadną miarą zezwolić nie chciał; Za którego sentymentami naturalnym duktem idący Syn Jego Jmć X. Ignacy Massalski Biskup Wileński na umniejszenie Prerogatyw Władzy Hetmańskiey niepozwalaiący następuiącą miał mowę:

Najiaśnieyszy Królu Panie Mój Miłościwy.

Nikomu w życiu z Obywatelów takowa do słyszenia y znieśienia nie trafiła się materya, iaka potyka Dom nasz, w Osobie Oyca mego, lubo o żadnym występku, ani iest oskarżony, ani posądzony bydź może, z którey obelga będzie poniesiona aż w potomne wieki. A co nayżałośnieysza w ten czas, kiedy Wasza Królewska Mość na Wszystkich wylewasz się z dobrocią swoią, rozdaiesz Honory, Urzędy. Spodziewaliśmy się, że dobre zasługi nasze, y znaczne krzywdy będą nagrodzone, aż oto długo oczekiwany wiek Piasta okropną przeciwności na cnotliwych y niewinnych odkary wywiera moc y potęgę; Ale niech się Rzeczpospolita zastanowi, y

namyśli o władzy Hetmańskiey, ieżeli przez tyle
wiekow nie była zdatna y pożyteczna powszechnemu
dobru, y uszczęśliwieniu Oyczyzny. Jak iest Nay
iaśnieyszy Panie, czego długie probowały wieki, ale
Ja y mało, y bespiecznie mowię, że ten zamach na
Hetmańską władzę dla Rzeczypospolitey ani iest przy-
stoyny, ani pożyteczny. Ten tylko widzi potrzebę
poniżenia władzy Hetmańskiey, ktory mowie przy-
kładow, iak wiele zależało przedtym y teraz na
Hetmanach Rzeczypospolitey, ktora co raz to lepiey
ostrzeżona była o Wielkich Woiownikach y Hetmanach
przykładami, mieć ich chciała swoiemi stróżami,
aby była straszniejsza przeciwko nieprzyiaciołom, iakoż
przez wiek Wiekow Ich władzę uwiększała, y nieo-
graniczoną zrobiła, przez co została sławą u Świata
potężną u Sąsiadów, ogromną u nieprzyiaciół, a spo-
koyną się u siebie znalazła. Ci to Wielcy ludzie
wiedzieli iak zażyć żołnierza przy swoiey powadze
w boiu, a w pokoiu sposobili do Woyny, tak to
dobra, tak zdatna była dla Rzeczypospolitey Władza
Hetmańska; Czemuż przecie to dobre we złe się ob-
rociło? Chcieycie wspomnieć o dawnych Hetmanach
a teraz nieyszym daycie pokoy, ktorych ta tylko wina
że niemieli nieprzyiaciela. Przypomnieymy, mowię
Hetmanow, Żołkiewskiego Szwedow, Żamoyskiego
Austriakow z Maxymilianem, Sieniawskiego Mol-
dawy, Czarnieckiego """"" Krzysztofa Radziwiłła
Inflanty, Karola Chodkiewicza """"" zwycięzają-
cych, y innych ktorych po dziśdzień pamięć nieś-
miertelna słynie, y inne nawet wspominaią o nich
Narody. za coż teraz tak są poniżeni? że ich na-
stępcy taką krzywdę ponosić maią? kto, proszę
podbił Narody. Hetmani. kto rozszerzył granicę?
Hetmani; takie zwycięstwa odbiera ta Władza
sławnych Hetmanow, a teraz ma bydź wywrocona?
także to dzisieysi Hetmani zawinili, że ich władza
ufundowana na Prawach, która była obroną Oyczy-
zny, upadać y walić się musi? także się uprzykrzyli
Hetmani, że ich władzy cierpieć niemożna? Niech
sądzi Rzeczpospolita, na ktorey Jey bespieczeństwo,

sława, y wolność zawsista; ieżeli zgrzeszyły Osoby, karać osoby, a Władzy niepohańbiać. Byli nieco niektory, którzy przewinili Oyczyźnie, ale sobie nie Rzeczypospolitey szkodę przynieśli; albo ż teraźnieysi Hetmani nie są pod prawem? albo Hetman, iako żołnierz, nie wie, że iest Syn Oyczyzny, albo Krola nie masz? Czytaymy historye, niemasz żadnego z Hetmanów, któryby Oyczyznę zdradził, a ledy za zawsze salwowali. Był nieprzyiaciel na karku, zawsze mieli Woysko na pogotowiu. Bogday by ta nowa Rada Woyskowa tak szczęśliwa była! Lecz iaka to odmiana! Władza Hetmańska, która zawsze y wszędy iest przyrzucita iedney Osobie, aby posłuszeństwo w Ordynansach, wierność w exekucyach, miłość y przywiązanie w sercach zachowane y praktykowane było, teraz dzielić się ma na kilkanaście? którzy obrotarni Dworów, intrygami swoich interesów, albo też fortuny łosem obierani będą, albo nie lepiey, żeby iednego woyska słuchali? Czyli woienne przymioty nie są rzadkie, iakich potrzeba w Hetmanie? Czy można ż takowych w Seymi obierać, kiedy wieki ledwie iednego urodzą? Jeden rządzi, słuchaią wszyscy; wielu rozkazuie, mało posłuszeństwa. Widzieliśmy ostatnie Woyny, iak się udały, iedne za Ordynansem iednego, drugie za radą wielu. To pewnie władza Hetmańska ma być określona? że Hetmani kiedy nie na Seymikach y Seymach robią, ale poznać się potrzeba, co by czynił ieden, co wielu czynić będą? Ale Hetmani niespokoyność w kraiu czynią? Lecz pozna imaginacya, niech tylko zdalni będą do swego Urzędu Hetmani, nic z tego dla Oyczyzny nie przyniosą, ani Jey zawichrzą. Ach iaka tego postępku nie przystoyność, dawne Prawa łamać, zasłużonych znieważać, przyznam się, ale tego nie przystoi; gdzież bezpieczeństwo? ieżeli nie w Prawach? gdzież prywatnych szczęśliwość? ieżeli nie w dochowaniu Praw wiernym? Cóż to za fatalitas? dziś szczęśliwy, iutro nie wie co się z nim stanie? dziś mam przyiaciół, iutro nieprzyiaciół tychże samych?

C co to za stan wątpliwy! Napisała Rzeczpospolita Prawo o Dożywotniey władzy Hetmanów: et pro Lege perpetua mieć chcemy; ieżeli to nazywamy trwałe, co stanowi Rzeczpospolita, mówiąc: Robur et firmitatem prydaiemy: In perpetuum mieć chcemy. A coż może być trwalszego nad to Prawo! Pro Lege perpetua mieć chcemy. Ale mówią, można Hetmanów opisywać; A czegoż iuż więcey niemożna ucrynić? Daley wnoszą: wiele zależy Rzeczypospolitey na opisaniu Hetmanów, y ia mówię bardzo wiele; gdyby się to z prywatnym człowiekiem stało, ktoby nad nim nie miał kompassyi, ale nikt niema westchnienia, użalenia, ani kompassyi. A coż się to dzieie z Narodem naszym! Kiedy się Cedry walą, coż się z chrostami y trzciną dziać będzie? Kiedy my szwankuiemy, coż się z innemi Obywatelami stanie? Lecz daley mowią: Hetmańska władza nie iest ani przystoyna, ani pożyteczna Oyczyźnie, słabość kraiowego wyciąga, potrzeba Oyczyzny koniecznie wymaga, aby ią podzielić na wielu; Ale ah! sama tylko y iedyna iest imaginacya; z iakiegoż to powodu tamta Oyczyzna tak niespodziane iakieś upatrzyła nieszczęśliwości o Hetmańskiey władzy dla siebie, y takie Przeświętne Stany zarar macie na to łatwo przystawać? macie iednego momentu obalać, co mądre przez kilka wieków budowała Oyczyzna! ieżeli co zawinili Hetmani! niech pokutuią, ale niech czas będzie pozwolony do uznania występku y pokuty: Niech Woiewodstwa Koronne wyrozumieią y wysłuchaią, których Hetmani dotąd utrzymywali wolności, ieżeli iest tyle przyczyn, zasłon, y warunków do zniesienia Hetmańskiey władzy; Coż dopiero mówić o Litewskich Woiewodstwach, Ziemiach, y Powiatach, ktore na Seymikach, y na świeżym Seymie Konwokacyi za Hetmany tak mocno obstawały, y Prawo dla naszey Prowincyi uknowały względem Hetmanów; y takie wiecyste Prawo tak prędko odmieniać? A co to za przystoyność! lepiey ich przedtym nie formować, niżeli teraz z obelgą zasłużonych y wypracowanych

Osób znosić! iakie to sprzężyry skryte y ciche
rządu! Osadzcie zgromadzone Stany, Ja tego nie
poymuię, iak się to stać może. Rzeczpospolita
taż sama, co y przedtym, na Radę zabrania,
z tychże samych Obywatelów złożona, iedne rzecz
złą y dobrą, pożyteczną y nic pożyteczną, niepry-
stoyną y prystoyną osądza; być to nie może tylko
z zelżywością Osób Narodu, z powątpiewaniem
o Pracach, ieżeli są dobre, sprawiedliwe, owszem
że muszą być wszystkie podeyrzane. Leo. Naią-
iaśniejszy Królu, y woy Prześwietne Zgromadzone
Stany, zastanowmyśię nad tym, co też pomyśli
przyszła Potomność o dziciach naszych, podobno tego
nie zrozumie, że wiekuiste Prawo bez żadnych przy-
czyn obalone, chyba w iednym umyśle powie,
że coś było w nim skrytego, a teraz niedościgłego.
Wiele traca Hetmani, kiedy nadgrodę ich zasług
odeymuią; Alboż to mała szkoda, utrata dobrego
Imienia w potomności, która nieda wiary, że zate
iakieś bagatele, tak Wielką krzywdę ponoszą.
Ciebie Królu za świadka biorę, który cnotą y Spra-
wiedliwością nieśmiertelnym będziesz; A do Ciebie
się Cycero obracam: Ale ty Cyceró! powiedz że mi,
cożeś tak z tego ucynił? Smętny Cyceró, przyznayże
mi się, cożeś takiego zgrzeszył, że ci niedowierza
Oyczyzna? Doszedłeś do Sędziwego Wieku, pracu-
iąc na honor Imienia y stanu Oyczyzny, u wszyst-
kich miałeś zaletę cnotliwego Obywatela, cieszy-
łeś się, że którego przed Elekcyą życzył, promowował,
utrzymywał przy swoiey Fortunie, Pracach, y azardach,
kiedy Twoie uspokoione zostały żądze, widząc na
Tronie ukochanego, y upragnionego od Ciebie Króla
teraz tę ponosisz Klęskę, w którey zostaiącego Kurią
bym Cię moią rad odkupił! Leo. strwożony Cyceró
miey ieszcze nadzieię. Król ten na Tronie, który
był przyiacielem Twoim, wspot Obywatelem Twoim,
pamiętaiący iaki iest honor Rycerskiego y Woy-
skowego Stanu, a co iedno napisało pióro, to
ia do Was, Zgromadzone Stany, śmiele mowić mogę
y upraszać: Vestris honoribus clari Viri, memen-
tote saltem servetur Senatus.

Po podpisanym wyż rezonym Projekcie Kommissyi Woyskowey w W. X. Litewskim, Imć Pan Hetman W. Litewski z wielkim nieukontentowaniem, które posobie pokazał, wyszedł z Senatu.

Dnia 13. Na poranney Sessyi Stany Rzeczypospolitey wyznaczyły tak z Senatu iako y z Koła Rycerskiego do wysłuchania Kalkulacyi Generała Artyllerzyi Koronney Delegatów. Podpisano też Projekt Rekompensy Xięstwu Woiewodztwu Ruskiemu erygowaney Summy na expensa oryentalne.

Po obiedzie zaś Projekt stanowiący ażeby Alternata głosów razem z Alternatą Lasek między Prowincyami na Seymach obserwowana była; którego to Projektu decyzya po długich sprzeczkach Nayiaśnieyszemu Panu od Stanów Rzeczypospolitey polecona była: y podpisany został: Jako też y drugi respektem konserwacyi Papierów publicznych, y sprowadzenia ich z Krakowa do Warszawy, oraz odwiezienia Insignium Regni do Krakowa z Warszawy, był od Stanów przyięty.

Tegoż dnia Imć Pan Małpalski Hetman W. Litewski Kasztelan Wileński nieukontentowany ustanowieniem Kommissyi Woyskowey w Xięstwie Litewskim wyjeżdżaiąc z Warszawy miał u Nayiaśnieyszego Pana audyencyą pożegnania.

Tegoż dnia datowanym Listem Król Imć Stanisław Leszczyński Xiąże Lotaryński oświadczył Nayiaśnieyszemu Panu powinszowanie wyniesienia na Tron, który to List w następuiące słowa był ułożony: =

Monsieur Mon Frere

C'est avec un plaisir bien sensible, que Je vois par Vôtre Lettre la justice, que Vous rendez

á mon attachement na=
turel pour ma Patrie.
Je l'ai marqué tout le
tems de ma vie, qui ma=
intenant sur son declin,
borne tout mon zéle, et
me reduit aux seuls vo=
eux pour la prosperité
de ma Nation. Je ne
souhaite plus rien en
effet, si non, qu' Elle
puisse jouir desormais
et toujours de cette tran=
quillité, que J'ai preferée
pour le bien public au
desir de regner par le
Droit de Liberté des suf=
frages de ma Patrie. Cet=
te liberté l'ayant remise
par le même motif aux
mains de mes Compatrio=
tes, elle m' a fait rénoncer
á tous les Privileges
acquis par leur Union
en ma faveur, et Je ne
me suis reservé, que le
doux souvenir de la plus
tendre amitie pour Eux,
et de la juste reconno=
issance, qui Leur est
duë. Je ne doute
point, que par le choix
qu' ils viennent de faire
De Votre Personne en
Vous élevant sur leur
Trône, Vous ne suppley=
és á tout ce qu' on at=
tend de Votre Regne.
Je Vous le souhaite des
plus heureux, et Vous
remercie de me rappeler
á cette occasion l'atta=

chement de Monsieur
Votre digne Pere pour
moi, Je ne l'oublierai
jamais. Si Vous conti=
nuer comme Vous me
l'asurer de persister dans
les mêmes sentimens,
que Vous me temoigner,
Je le reconnoitrai toûjours
comme Je dois, en Vous
marquant que Je suis
Monsieur Mon Frere
de Vôtre Majesté, Le
bon Frere et ami.
Stanislas Roi. A
Lunéville ce 13 Decem=
bre 1764.

Intitulation.
A Monsieur mon Frere
le Roi de Pologne
Grand Duc de Lithuanie.

Tegoż Dnia w Warszawie po długiey chorobie Jeymość Pani Eustachia z Potockich Krasinska Obozna Wielka Koronna w pierw=szym Kwiecie Życia swego ten Swiat pożeg=nała. Miała wprawdzie tak męskiey iako y białey płci potomstwo, lecz te cześcią przed nią, cześcią w krotce po niey do grobu w dzie=cinnym wieku weszło. Była to Córka Felixa y Maryi z Danilowiczow Potockich Kasztelanów Stońskich.

Dnia 14. Na ranney Sessyi podpisane były następuiące Projekta. 1. Respektem odmie=nienia Lustratorów do Woiewodztwa Kijow=skiego posessyi tamże nie maiących na innych osiadłych Obywatelów. 2. Rekompensy Urodzo=nemu Darowskiemu Podsędkowi Podolskiemu

na 12000 złotych Polskich na expedyowanie Kommissyi z Tatarami z Skarbu Koronnego maiących być zapłaconych. 3. Indygenatu Jchmościow P. Fryderyka y Karola Brühlów.

Co południu zaś ieden tylko od Stanów Rzeczypospolitey Approbowany Proiekt, to iest Nobilitacyi Jchmciow Panów Brühlow salvo jure Scartabellatûs.

Tegoż dnia Jmć Pan Chodkiewicz Hetman Wielki Litewski nie czekaiąc Konkluzyi Seymu z Warszawy do Dobr swoich wyiechał.

Dnia 15. Ranicyza Sessya na spraw[ach] respektem rekommendowanych do Indygenatu y Nobilitacyi spełzła bez żadney uchwały.

Co południu zaś Zgromadzone Stany approbowały Proiekt gratitudinis Xiążęciu Michałowi Czartoryskiemu Kanclerowi W. W. X. Litewskiego, a żeby sumptem Rzeczypospolitey Statuę w Rynku Wileńskim temuż Xiążęciu, oraz post sera fata Jego Mausoleum w Kościele Katedralnym Wileńskim wystawić. Podobnąż wdzięczność Xiążęciu Augustowi Czartoryskiemu Woiewodzie Ruskiemu od Stanów Rzeczypospolitey uchwalona. Oraz podpisane zostały, Proiektu 1. Duplikowania w Xięstwie Zmudzkim Ziemstw, Grodow, Posłów y Deputatów. 2. Rozpostrzenienia Zamku Warszawskiego Kosztem Rzeczypospolitey. 3. Poprawy omyłki w Kuricie danym Jmci Panu Flemmingowi Podskarbiemu W. Litt. na Seymie Convocationis z odprawionych Rachunkow.

W dniach przeszłych Król Jmć następuiące Konferował Vmędy: Biskupstwo Przemyskie wakuiące po Smierci Jmci X. Wodzickiego Podkanclerego Koronnego Jmci Xiędzu Walenteremu Wężykowi Biskupowi Chełmskiemu; Biskupstwo Chełmskie, którego Jmć X. Kierski Sekretarz

koronny akcystować niechciał: / Imci X.u Felixowi Turskiemu Kanonikowi Gnieznenskiemu y Offi cyałowi Warszawskiemu; Opactwo Czerwinskie, ktore od Smierci Imci X.a Wodrickiego Podkanc. lerego Kor.e było w administracyi Imci X.a Modrzewskiego teraznieyszego Podkanclerego Kor.e, dostało się Imci X.u Poniatowskiemu Kanonikowi Krakowskiemu Bratu Królewskiemu; Biskupstwo Inflantskie po postąpieniu na Kujawskie Imci X.a Ostrowskiego, cepit Imci X.u Stefanowi Giedroicowi Suffraganowi Białoruskiemu Proboszczowi Wileńskiemu.

Woiewodztwo Inowrocławskie złożone od Imci Pana Zarnowskiego Kanclerza W.o Kor.e Imci Panu Andrzeiowi Moszczenskiemu Kasztelanowi Inowrocławskiemu; Woiewodztwo Mazowieckie wakuiące po śmierci Imci Pana Michała Rudzieńskiego zmarłego dnia 8 Maja tegoż Roku, Imci Panu Opalinskiemu Starościc Bolesławskiemu; Woiewodztwo Bracławskie wakuiące po zeyściu z tego Swiata dnia 5 Marca Anni Curent w Ostrogu Xiążęcia Kajeta na Sabłonowskiego Xiążęciu Lubomirskiemu Podstolemu Koronnemu; Kasztelania Inowroc. lawska Imci Panu Janowi Skarbkowi Starościc Suszyńskiemu; Kasztelania Woynicka post fata Imci Pana Adama Jordana Imci Panu Stanisławowi Dembinskiemu Podrazemu Krakowskiemu; Kasztelania Biecka po smierci Mikołaia Trubinskiego Imci Panu Stanisławowi Ankwiczowi; Podstolstwo Koronne Imci Panu Jackowi Małachowskiemu Starościc Piotrkowskiemu Konferowane. Pisarstwo Polne Litewskie post ascensum Imci Pana Oginskiego na Woiewodztwo Wileńskie Imci Panu Iozefowi Sosnowskiemu Pisarowi W.o Litt.o; po ktorym Pisarstwo Wielkie Xiążęciu Iozefowi Radziwiłłowi Ordynatowi Kleckiemu, Referendarya Litewska po Imci Panu Podkanclerym Imci Panu Ferrarem Ostkiewicz Cześnikowi Litewskiemu; Cześnikostwo Litewskie Stefa-

nowi Oledzkiemu Marszałkowi Wołkowyskiemu; a Stolnikostwo Litewskie po Krolu Jmci Xiędzu Czartoryskiemu Lowczycowi Kor. ceperunt.

Dnia 17. to iest w Poniedziałek Posłowie Ziem Pruskich z wielkich usiłowaniem starali się, aby Prawo Seymu Convocationis stanowiące Cło generalne w Polszcze do ich Prowincyi nie ściągało się, lecz po długich Kontrowersyach pluralitate votorum decyzya stanęła, iż Prusy Polskie w raz z innemi Prowincyami Rzeczypospolitey ustawie płacenia Cła generalnego podlegać maią; Co takie niekontentowanie Posłom Pruskim sprawiło, że wielu ich tegoż dnia z Warszawy odiechało.

Po południu zaś następuiące Projekta podpisane zostały 1. Przedłużenia Seymu teraźniejszego do czwartku inclusive. 2. Indygenatu Józefa Gabaleona de Salmour cum capacitate honorum salvo prestando juramento Reipublicæ super fidelitatem. 3. Indygenatu Jmci Pana Ludwika Tolchsdorffa. 4 Zachowania przy Prerogatywach Szlachectwa Jmci Pana Tatarowicza. 5 Indygenatu Jchmciow Panow Larzaka, Petersona Putkownikow, Laskarysa Oberszteleutenanta, Obera y Desiura Kapitanow. 6. Jmci Pana Jerzego Bertranda. 7. Jchmciow Panow Lindsayow Jana Majora, Alexandra Kapitana dwóch Braci. 8. Indygenatu Jmci Pana Cezara Pyrhysa. 9. Jmci Pana Szymona Kortycellego. 10. Panow Piotra, Jędrzeia y Józefa Kiaukurow, y Karola Schmidta. 11. Nobilitacyi Jchmciow Panów Antoniego Brozowskiego Pisarza Asesorskiego Ignacego Nowickiego, y Jana Kiepomucena Stomińskiego Metrykantów Koronnych, Łukasza Korłowskiego, Sekretarza, y Jakoba Fontannego Budowniczego Jo K. Mci. 12 Projekt nadgrody 8000 zł. Polk

Jmci Panu Furnierowi Rotmistrowi Chorągwi Węgierskiey Koronney, do Jurydyki Laski Wielkiey należącey.

Tegoż Dnia Jeymść Pani Branicka Hetmanowa Wa Koronna, Kasztelanowa Krakowska Siostra Królewska nic nie skutkowawszy w interesach Jmci Pana Hetmana męża swego z Warszawy do Białegostoku powróciła.

Dnia 10. Na porannej Sessyi na następuiące zgodzono się Projekta 1. Ustawy Roków Ziemskich Ziemi Drohickiey w Woiewodztwie Podlaskim. 2. Pozwolenia Sądów Grodzkich w Goniądzu z racyi odległości Grodu Branskiego. 3. Libertacyi placów w mieście Drohicrynie Jchmciom Panom Kucryńskiego Stolnika Mielnickiego, y Kłopotowskiego Burgrabiego Drohickiego. 4. Deklaracyi Ziemstwa Woiewodztwa Sendomirskiego Powiatów Radomskich. 5. Pozwolenia rozrządzenia domowego Woiewodztwóm Brzeskiemu Kuiawskiemu, Inowrocławskiemu, y Rawskiemu względem ułożenia Taryffy Poglownego. 6. Approbacyi fundacyi Kościoła Sō Stanisława Narodowego Polskiego w Rzymie y Alumnatów tamże będących. 7. O Sessyiach Elekcyinych, Deputackich, y Ziemskich Urzędów ex pluralitate votorum obierać się maiących porządek w W.X.Litt.

Po południu zaś następuiące Projekta uchwalone 1. Pozwolenia dla poratowania zdrowia wyiazdu za Granicę Jchmciom Kiązęciu Czartoryskiemu Biskupowi Poznańskiemu, Branickiemu Kasztelanowi Krakowskiemu Hetmanowi W. K. Ossolińskiemu Wołyńskiemu, Czapskiemu Malborgskiemu Woiewodóm, Mniszkowi Sanockiemu, Ossolińskiemu Sandomirskiemu Starostóm, y innym. 2. Kwitów z uczynioney Kalkulacyi Jmci Panu Brühlowi Jeneratowi Artyllerii Kor. 3. Rozporządzenia Fortecy Częstochowskiey. 4. Obiaśnienie Prezy-

dencyi Lwowskiey. 5 Approbacyi Sądów Pogranicznych z Tatarami i Woiewodztwa Bracławskiego. 6 Reintegracyi Dóbr odewanych od Stołu Krolewskiego do Ekonomii Tegoż Stołu. 7. Konserwacyi Puszczy Niepołomskiey. 8. Approbacyi Szkoły Rzemieślniczey w Opolu XX. Karów, tudzież Ich fundacyi & Beneficii i inkorporacyi. 9. Traktowania o interessa z Dworem Duńskim, y upomina się od tegoż Dworu o wrocenie Summ. tak Rzeczypospolitey iako też rożnym Obywatelóm Polskim należących. 10 Recepsu Szkoły Rycerskiey maiącey bydź erygowaney. 11. Aże by Podkomorzy Krakowski przy Jurysdykcyi swoiey y do Zupp Wielickich ściągaiącey się był zachowany. 12 Recepsu Korrektury Trybunału Koronnego do przyszłego Seymu. 13. Beatyfikacyi W. Stanisława Papczyńskiego Zakonu XX. Maryanow Fundatora, o dołożenie się o to do Stolicy Apostolskiey. 14. Obiaśnienia Konstytucyi dawnieyszey respektem trwania Sessyi Seymowych przy świecach. 15. Względem pisania y wydawania Dekretów Trybunalskich, 16. Względem przyznania Tytułu Xiążęcego Jchmciom Panu Kazimierzowi Podkomorzemu koronnemu; Andrzeiowi Generałowi Woysk Austryackich, y XIIIu Michałowi Opatowi Cerwińskiemu Poniatowskim Braciom Królewskim cum eorum descendentibus. 17. Inkorporacyi dwoch Wsi Sołonki y Żurawki do Starostwa Lwowskiego na bonifikacyą za skasowanie Foraliorum.

Dnia 19. Ranieysza Sessya na samych sprzeczkach bezskutecznie zeszła; Odwiecroney zaś podpisane zostały Projekta: 1. Rozgraniczenia kraiu Rzeczypospolitey między Państwem Rossyiskim; Ustanowienia Sądow Pogranicznych, y odnowienia przyiaźni Sasieckiey Traktatu Grzymułtowskiego Anni 1686. 2. Kommissyi o krzywdy

dy pogranicrne od ściany Pruskiey zachodzące, oraz postanowienia Sądów pogranicznych. 3. Naznaczenia pensyi Sędziom pogranicznym Woiewodztwa Podolskiego. 4. Kompozycyi inter Status Spiritualem et Saecularem. 5. Subsidii miastu Elblągowi, y inne w Konstytucyi Seymu teraźnieyszego tak koronne iako też W.Ks. Litewskiego respektem Korrektury Praw, y ubezpieczenia sprawiedliwości pod rożnemi Tytułami znayduiące się Projekta.

Tegoż dnia Nayiaśnieyszy Pan resygnował przez Imć Pana Henryka Graffa Flemminga Podskarbstwo W. Litewskie, które od Roku 1746 sprawował, Imci Panu Michałowi Brzostowskiemu Koniuszemu Litewskiemu; a zawakowaną od Roku Kasztelanią Brzeską Litewską pod Jata Imci Pana Andrzeia Abramowicza, Imci Panu Janowi Horainowi Podkomorzemu Wileńskiemu konferował racył.

Pod tymże Dniem Gazeta publiczna Warszawska ogłosiła była, że dla Imci Pana Alexandrowicza Chambellana Krolewskiego, naznaczonego do Porty Ottomańskiey Rezydenta, a przy granicy ieszcze à Mense Julio Anni Curreng dotychczas czekaiącego, w tym czasie nadesłany był z Stambułu Ferman, y że Aga, który według zwyczaiu dla Posłów Cudzoziemskich zachowanego przewodnikiem mu będzie, razem przyiechał. Rzecz prawdziwa, że namieniony Przewodnik z Fermanem dla tego Imci Pana Rezydenta był nadesłany, z tym iednak warunkiem, że go Porta w inszym Charakterze rekognoskować niechciała, tylko iako Chargé d'affaires Rzeczypospolitey Polskiey, nie zaś iako Rezydenta; z tym wszystkim Imć Pan Alexandrowicz za nadesłanym sobie od Dworu rozkazem, iuż miał w Charakterze Chargé d'affères do Stambułu iechać, lecz tym czasem nim się w podróż wybrał, przyszedł od Porty do Pasży Chocimskiego Contre Ferman z tym przykazem, aby ieżeli Imć. Pan Alexandrowicz niewiechał ieszcze w granicę Turecką dotąd, nieby

do niey wpuszczony; ieżeliby zaś iuż się w Państwie Tureckim znaydował, żeby na tym mieyscu był zatrzymany, gdzie go ten ukaz Cesarski zastanie. O czym Jmć Pan Rezydent informowany, ustrzegł się od tey podróży, y w Galeszczykach mieście Królewskim bawiąc, dalszych od Dworu swego oczekiwał dyspozycyi.

Dnia 20. Na poranney Sessyi Nayprzód Jmć Pan Kanclerz W. Kor.ⁿ o przyobiecaney od Jmci Imperatorowey Jeymci Rossyiskiey Woyska Morskiego wyprowadzenia z Krajów Polskich deklaracyi Stanom Rzeczypospolitey oznaymił. Potym następuiące podpisano Projekta 1. Approbationis Actorum, y złączenia się Konfederacyi Obojga Narodów. 2. O Exekucyach Kapturowych. 3. Nadgrody Marszałkom Seymowym Electionis y teraźnieyszego Coronationis, iako też Jch Sekretarzom. 4. Nadgrody summy 20000 złᵗ Polskich Sukcessorom Jmci Pana Karwowskiego Marszałka Seymowego. 5. Approbationis Religii Katolickiey et Ritûs Graeci Uniti według dawnych Praw y Konstytucyi w Xięstwie Kurlandzkim. Po którym podpisaniu Jchmość Panowie Brzostowski na Podskarbstwo Wielkie Litewskie, Horain na Kasztelanią Brzeską Litᵉ, y Dembiński na Kasztelanią Woynicką wypełnili przysięgi.

Zaś na popołudniowey Sessyi desideria partykularne Woiewodztw, Ziem, y Powiatów per turnum proponowane rezolwowane. by ły, Potym Jchmość Panowie Kanclerz W. Kor.ⁿ y Podkanclerzy Litewski od Tronu, tudzież Jmć Pan Marszałek Poselski z mieysca swego do Kommissyi Woyskowey iako też ad Compositionem faciendam inter Status Spiritualem & secularem, Pierwsi Senatorow, a drugie Posłów wyznaczyli; a po nich Jmć Pan. Kraiewski Instygator Koronny Regestr Rezydentów do boku J.K.Mci przeczytał. Nakoniec Jmć Pan Kanclerz W. K. y Jmć Pan Małachowski

Marszałek Koselski Harey Rzeczypospolitey pożegnali. y tak Seym ten trwaiący od dnia 3 Grudnia do dnia pierwszego szczęśliwie o godzinie drugiey po południu zakończony.

Tegoż Seymu Sekretarzem był Imć Pan Czarny Zawisza Łowczy Łęczycki. Konfederacya generalna, ktorey Marszałek Xiąże Czartoryski Woiewoda Ruski lubo w Warszawie przytomny na Sessyach Seymowych niezasiadał, rozwiązana niezostała.

Dnia 21. Nayiaśnieyszy Pan z Zgromadzonemi Senatorami y Posłami udał się do Kościoła Ss. Jana na nabożeństwo, podczas ktorego śpiewano Te Deum laudamus na podziękowanie Bogu za pomyślne tego Seymu dokończenie.

Tegoż dnia Król Imć nastęmuiące konferować raczył Urzędy, Kasztelanią Rogozeńską Wakuiącą po śmierci Imć Pana Maxymiliana Mokskiego Imci Panu Rafałowi Gajewskiemu, Kasztelanią Pomorską post fata Imci Pana Jana Tworyańskiego Imci Panu Rafałowi Gurowskiemu Staroście Kolskiemu, Kasztelanią Wiską po zeyściu z tego Swiata Imci Pana Krasinskiego Imci Panu Kazimierzowi Karaśiowi Crześnikowi Litewskiemu Dworu Królewskiego Marszałkowi, Kasztelanią Buską nova creationis Imci Panu Kuropatnickiemu Kasztelanicowi Bieckiemu; Sekretaryą Swiecką Koronną nova creationis Imci Panu Antoniemu Kossowskiemu Generałowi Cheffowi Regimentu Łanowego; Referendaryą Swiecką Koronną Wakuiącą po śmierci Imci Pana Woyciecha Siemieńskiego Imci Panu Jackowi Małachowskiemu Podstolemu kor. Xiążęcia Augustowi Sułkowskiemu y Imci Panu Władysławowi Gurowskiemu Cesarstwa Wielkie kor. nova creationis; na ktore to Urzędy pomienieni Jchmość przysięgi wykonali. Podstolstwo

koronne Jmci Panu Xaweremu Branickiemu Staroście Halickiemu; Cześnikostwo Kor. Które było odebrane Jmci Panu Karolowi Brühlowi, Jmci Panu Ignacemu Potockiemu Staroście Pilnianskiemu, Starostwo Grodowe Przemyskie po Królu Jmci Jmci Panu Alexandrowi Borzęckiemu Staroście Dolżańskiemu, Starostwo Spiskie, z którego przywrócony był Jmć Pan Karol Brühll Xiążęciu Jmci Kazimierzowi Poniatowskiemu Podkomorzemu Kor.e Bratu Królewskiemu; Starostwo Dembowieckie post fata Jmci Pana Siemieńskiego Referendara Koronnego Jmci Panu Morskiemu Kasztelanowi Przemyskiemu; Regiment Gwardyi Konney Litewskiey po dobrowolnym ustąpieniu Xiążęcia Radziwiłła Podkomorzego Litt.e Jmci Panu Grabowskiemu Pułkownikowi w tymże Regimencie Nayiaśnieyszy Pan oddać raczył; za ustąpienie tego Regimentu Jmć Pan Grabowski 130000 złt Polt Xiążęciu Radziwiłłowi wyliczył. Wakuiące Starostwo Poniatowe Lipskie, po postąpieniu na Woiewodztwo Wileńskie Jmci Pana Oginskiego, Król Jmć destynował był, y iuż był Przywiley podpisał dla Jmci Pana Ronikiera Generała Majora Woysk Litewskich; zaś Xiąże Czartoryski Kanclerz W. Litt. niechciał tego Przywileiu wydrukować, domagaiąc się, aby te Starostwo Jmci Panu Podkanclerzemu Litt.e dostało się, do czego się też y Król Jmć dał nakłonić.

Tegoż dnia niejaki Jmć Pan Zaklika Szlachcianin, Dworzanin Xiążęcia Lubomirskiego Strażnika Koronnego w Stancyi swoiey od Żołnierzów Nadwornych Królewskich był zabity. A będący przy tey okazyi Jmć Pan Niemcewicz Podkomorzy Smoleński, Poseł na Seym Coronationis z Woiewodztwa Kijowskiego w areszt był wzięty bez naymnieyszey przyczyny.

Tegoż dnia we Lwowie Jmć Pan Józef Potocki Kasztelan Lwowski Starosta Szczerzecki Kawaler Orderu Orła Białego żyć przestał.

Ten Pan był Synem Alexandra Woiewody Smoleńskiego y Teresy Tarłowny Kasztelanki Zawichostkiey, Wnukiem Pawła Kasztelana Kamienieckiego z Mohylanki idącego. Poiął był primo voto Konstancyą Morsztynownę Woiewodziankę Inflantską, y z tey iedną miał Corkę; Powtore ślluby Małżeńskie po Jey śmierći z Pelagią Potocką Starościanką Grabowiecką.

Dnia 23. Ichmość Panowie Joachim Litawor Chreptowicz Stolnik Nowogrodzki Sekretaryą Woiecką Litewską; Imć Pan Jacek Ogrodzki Starosta Lubarański Pisarstwo Wielkie Koronne, obydwa Urzędy nowopostanowione, z Łaski Krolewskiey odebrali, y tegoż dnia przysięgi na nie wykonali.

Dnia 24. Stanęła w Warszawie z Węgier Xiężna Jeymość z Rzewuskich Radziwiłłowa Żona Xiążęcia Karola Radziwiłła przeszłego Woiewody Wileńskiego w Preszowie rezyduiącego. Ta Xiężna porożniwszy się z Xiążęciem mężem swoim, oświadczyła mu intencyę swoią którą miała powrocić do Polski, zerwolił na to Xiąże, y owszem Ekwipaż wszelki y Urzędnika iednego Dworu swego wyznaczył dla Jey odwiezienia, z tym danym mu rozkazem, iż gdy Xiężna Jeymość stanie na granicy Polskiey, y zechce do Podhorzec do Imći Pana Woiewody Krakowskiego Oyca swego iechać, a żeby Ją odwiozł; ieżeliby zaś dokąd inąd dążyć chciała, żeby zostawiwszy Ją samą z Ekwipażem całym do Xiążęcia powracał; skoro tylko na granicy Polskiey stanęła, pokazała się być determinowaną niezmiennie śpieszyć do Warszawy; przeto pomieniony Dworzanin zostawiwszy samą Xiężnię z Ekwipażem do Węgier powrocił; Xiężna zaś od Miasta do Miasta, od wsi do wsi uprzeżonemi końmi

a czasem y wierzchem iadąc do Warszawy przybyła, gdzie od Xiężny Lubomirskiey Strażnikowy Koronney garderobą y służącemi opatrzona, w Jey rezydowała Pałacu.

Dnia 25. iako w dzień Święta Narodzenia Pańskiego, Król Jmć od prytomnego Państwa odbierał powinszowania.

* Dnia 29. Z dysporycyi Kommissyi Skarbu Koronnego ad sonum tuba w Warszawie ogłoszono; ażeby odtąd w tym mieście wszelkie exakcye, które przedtym na Officyalistow Jurysdykcyi Marszałkowskiey bywały, ustały, ale tylko żeby Exaktorowie Cła generalnego ustanowieni od Skarbu Publicznego podług Instrukcyi na leżący Contingens wybierali.

Dnia 30. W Kollegiacie Warszawskiey odprawił się Akt Konsekracyi na Suffraganią Płocką Jmći X. Kazimierza Rakitnickiego Officyała Płockiego którego Konsekratorami byli Jchmość XX Szeptycki Płocki, Załuski Kijowski, Wodziński Smoleński Biskupi. Tę Suffraganią immediate przedtym rezygnował Jmć X Marcin Załuski który do Zakonu Jezuickiego w Rzymie wstąpił.

Tegoż dnia Jmć X Adam Krasinski Biskup Kamieniecki ziechawszy przed miesiącem do Warszawy pierwszy raz miał u Króla Jmći audyencyą z oświadczeniem Rekognicyi. Ten Prałat lubo się znaydował w Warszawie przez cały tradt Seymu, na nim iednak y razu nie zasiadał.

W tym czasie Jchmość Opiekuni Dóbr y całey Substancyi Xiążęcia Karola Radziwiłła uczynili Recess od Opieki dóbr tegoż Xiążęcia w Koronie leżących, które odtąd od Kommissarzow Xiążęcych Administrowane były.

Dnia 20 Xiąże Jmć Jołtyk Biskup Krakowski nieschcąc być prytomnym na Jnwestyturze Xiążęcia Kurlandzkiego Birona, uprzedził ią wyiazdem swoim z Warszawy.

Dnia 31 to iest, w Poniedziałek Xiąże Kurlandzki Piotr Biron Syn pierworodny panuiącego Xiążęcia Jana Ernesta Oyca swoiego y swoim imieniem odebrał Inwestyturę w Warszawie następuiącym sposobem:=

Z rana dnia tego Xiąże Biron z Dworem swoim y Ekwipażem do tego Aktu przygotowanym ziechał do Pałacu Jchmciow Panow Brühllow.

Jchmość Panowie Ankwicr Bielski, y Gurowski Krzementacki Kasztelanowie od Króla Jmci praventive naznaczeni z Zamku w Karecie Krolewskiey paradney Liberyą Dworską otoczoney ruszyli się, y około godziny iedynastey przed południem ziechali do rzeczonego Pałacu Brylowskiego, gdzie przywitawszy Xiążęcia, na Akt Inwestytury do Króla Jmci zapraszali.

Jmć Pan Bielinski Marszałek W. Koronny wcześniey u przytomnych Panow zamowiwszy Karety y Dworzan, iako też u Xiążęcia Woiewody Ruskiego Regimentarza Generalnego Kilkudziesiąt żołnierzy Konnych dla assystencyi Xiążęcia, tudzież obwieściwszy Magistrat Starey Warszawy, żeby Kompanie które na dzień Koronacyi Krolewskiey paradę czyniły, na tenże czas na mieyscu im wyznaczonym znaydowały się, dwoch Konnych przydał do tey Kalwakaty, która się o godzinie dziewiątey znaydowała na dziedzińcu Pałacu Saskiego, a żeby ieden porządku Karet, a drugi iazdy pilnował, z dysporycyą żeby o godzinie iedynastey z dziedzińca taż Kalwakata wychodzić zaczęła; y iakoż tak się stało, y nayprzod Officyer z Kilkudziesiąt żołnierzy, za niemi Karety Starostow bez Jurydyki, po nich Starostow Grodowych, Podkomorzych Woiewodzkich, y Ziemskich, Obuyga Narodow Urzędnikow, Senatorow Swieckich y Duchownych, y Ministrow, iedna za drugą iechały, a przy każdey Karecie Liberya Pana

tego, ktorego była kareta, znaydowała się. Gdy Karety iedna za drugą wyciągnęły się linią, Xiąże Kurlandzki wsiadł do Krolewskiey Karety w ośm koni zaprzężoney z Jchmość Panami Kasztelanami po Xiędze prowadzonemi, y Ci na przodzie przed Xiążęciem usiedli. W tym iarda na koniu siadła y przepuściwszy naypryód Kasztelanów o krokow kilkanaście, Jchmość Kawaleryą przed Karetą porządnie, bogatą, y paradnie iechali. Na ostatek za wszystkiemi iechał Kawaler Kurlandzki Baron de Knigge Marszałek Dworu Xiążęcia do odebrania w Senacie Chorągwi Leudi od tegoż Xiążęcia naznaczony; za niemi zaraz wyiechał w Karecie Krolewskiey Xiąże, a za nią Szwadron Kawaleryi, za ktoremi własne Xiążęcia Karety z Kurlanderykami porzty, na końcu zaś Dragonia Jego Nadworna. Jechał tedy Xiąże z Brylowskiego Pałacu przez Dziedziniec Saski, y Krakowskie Przedmieście do pierwszey Bramy Zamkowey, w ktorey stanęła Kareta z Xiążęciem, y gdzie wyiechał.

Król Jmć za daniem sobie znać o zbliżeniu się Xiążęcia do Zamku ubrany w Paludament z pokoiów swoich przeniosł się do Senatorskiey Izby; przed nim Jchmość P. Biliński Koronny, Ogiński Litewski Wilcy, y Xiąże Sanguszko Nadworny Litewski Marszałkowie z pochnięsionemi Laskami porzli; Przed Marszałkami na wierzchowiach Koronę Jmć Pan Ogiński Woiewoda Wileński, Berło Jmć Pan Wielopolski Sendomirski, Jabłko złote Jmć Pan Swarcowski Kaliski Woiewoda ponieśli, razem wszyscy trzey idąc, y ieden z nich w srzodku Koronę Feudalną, drugi Berło prawą ręką, a trzeci Jabłko lewą ręką trzymaiąc. Przed temi Senatorami i Insignia niosącemi, nieśli miecze w niebytności Mieczника Koronnego Jmć Pan Potocki Cześnik Koronny, a drugi miecz Jmć

Pan Oginski Mieznik Litewski, a przed niemi w nie
bytności Jchmciow Panow Chorążych Wielkich y Nad
wornych tak koronnych iako y Litewskich, nieśli
Chorągwie Koronną Jrńc Pan Szydłowski Chorą
zy Warszawski, a Litewską Jrńc Pan Jozefowicz
Starosta Orszański; przed niemi zaś szli Jchmć
Senatorowie, Ministrowie Statûs, a za Królem
Jrńcią Jrńc Pan Szydłowski Chorąży Zakroczymski
Chorągiew Feudalną Kurlandską niosiący, y
Jchmć Urzędnicy Oboyga Narodów y Posłowie Cu
dzoziemscy w ten czas znayduiący się.

Gdy Król Jrńc do Senatu przyszedł y zasiadł
w Krześle swoim pod baldachimem po prawey
ręce przy Krześle Jego stał Jrńc Pan Kanclerz W.
Kor. od Tronu mowić maiący, a obok z nim
stanął Jrńc Pan Woiewoda Wileński z Koroną,
za niemi zaś Obiema Jchmość, Ktory nieśli Cho
rągwie, Po lewey ręce Krzesła Krolewskiego
stali Jchmość P. P. Marszałkowie y naybliżey
pierwszy iako maiący głosy dawać, przy nich
zarar stali Jchmość Panowie Senatorowie
trzymaiący Berło y Jabłko, y Jchmość z Mie
czami, a po obudwoch stronach za niemi sta
li inni Urzędnicy Oboyga Narodow.

Na gradusie naywyższym, gdzie Krzesło Kro
lewskie pod Baldachimem było, z obudwoch
stron Krzesła były, po niżey Jchmciow Minis
trow Stoliki przystroione do garnituru z Bal
dachimem y Tronem, na Ktorych Jchmość Se na
torowie Insignia trzymaiący ręce oprzeć mogli.
Po lewey ręce Krzesła Krolewskiego, w tyle na
krok ieden był przygotowany Taboret przy
stoyny, na Ktorym Xiąże Kurlandzki miał
siedzieć. Jchmość Panowie Ministrowie
Cudzoziemscy mieysca mieli z Damami w
otnach na przeciwko Tronu Krolewskiego.

Kalwakata cała z dziedzińca Zamkowego
Bramą Grodzką wychodziła ku Krakowskiemu

Przedmieściu, y wyciągnęła się in Ordine do Od=
prowadzenia Xiążęcia do Pałacu Brylowskiego.
W tey zaś bramie gdzie wypiiał Xiąże zastał
przyimuiących siebie Dworzan Królewskich, na górze
zaś przy schodach zastał czekaiących na siebie
Jchmciow Chambellanów, przed Któremi Jchmość
Panowie Dworzanie poszli; y na samym ostat=
ku przed Xiążęciem Senatorowie Ci, którzy z nim
przyiechali. Na początku Galeryi ku Izbie Se=
natorskiey przyimowali Xiążęcia Jmć, Jchmość
Kasztelanowie Mniejsi czterech; na pro Galeryi
Jchmość Panow Kasztelanow dwoch większych,
którym przym przed Xiążęciem Jchmość Kasz te-
lanowie mniejsi dali; Blisko drzwi do Sena=
tu occurrebat Xiążęciu Xiąże Jozef Sanguszko
Marszałek Nadworny Litewski, ex quo Koronnego
Nadwornego niebyło; a za drzwiami temi iuż
przed samym Senatem Jchmość Panowie Koronny
y Litewski Marszałkowie Wielcy z Laskami przyi=
muiąc Xiążęcia, y nayblizey niego idąc, wod=
dziem go przez Senat prowadzili.
Zbliżaiąc się zaś do Tronu po trzy razy nis=
kie pokłony Majestatowi Królewskiemu uczynił,
a Król Jmć za każdym razem uchylił Kapelusza.
Ci Jchmość, co mu assystowali, na swoie
poszli mieysca, a Xiąże przyszedszy do naypier=
wszego gradusu Tronu na Wergloure przygoto=
wanym za daniem znaku przez Jmći Pana
Marszałka Wo Ko Koronnego, któremu dał zaraz
głos Jmć Pan Marszałek W. Kor temi słowy:

Celsissimus Princeps de Biron investiendus Dux Cur=
landiæ et Semigaliæ alloquatur Sacram Regiam
Majestatem D. N. C. A Xiąże Klęcząc Komplement
do Króla Jmći, prozbę o Investyturę, wdzięczność,
y wierność tak dla Króla iako y dla Rzeczypos=
politey wyrażaiący uczynił takowy: =

Serenissime ac Potentis=
sime Rex Domine Cle=
mentissime.

Quo sors Celsissimo Parenti
meo mihique antehac para=
vit infortunia; quæque illa
fausta nos experiri permi=
sit, nunquam ea animi
sensa excitare valuerunt,
quæ jam sentio, dum Thro=
no Sacræ Regiæ Majestatis
Vestræ Regis sub ipso
Regni initio celeberrimi
adstare hac occasione ho=
magiali mihi licet.
Utinam hoc et Celsissimo
Parenti meo licitum fuis=
set! Humillimas suo
jussu Sacræ Regiæ Ma=
jestati Vestræ persolvo
gratias, quod habita
ratione ætatis à persona=
li Comparitione Eum
eliberare clementissimè
dignata fuerit; maximum
illud oblectamentum,
quod præsens capisset,
ægrè perdidit, debitæ
tamen veneratione et
pietati erga Sacram Re=
giam Majestatem Ves=
tram, quæ à nullo supe=
ratur: absentia nihil
demere potest. Adimplen=
do igitur Constitutionem
Comitiorum Convocatio=
nis Anni præsentis Sa=
cram Regiam Majes=
tatem Vestram Patris
mei nomine et pro me
ipso imploro, dignetur
etiam gratiosissimè
concedere, ut homagium

à Parente meo Anno 1739 præstitum, in quibus illud à lege quamvis non sua culpa declinavit, per me præsentem suppleatur, et Sacræ Regiæ Majestati Vestræ Patris mei nomine simul et à me ipso præstetur, hoc facto autem Investituram à Prædecessore Serenissimæ Sacræ Regiæ Majestatis Vestræ Rege Augusto III Parenti meo collatam renovare, et Vigore istius Investituræ tam Illum, quam et me de Ducatibus Curlandiæ et Semigaliæ juxta præmoratam non minus ac anteriores à Serenissimis Regibus Poloniæ Ducibus Curlandiæ concessas Investituras et Privilegia, clementissime investire. Fidem et obedientiam Sacræ Regiæ Majestati Vestræ ac Serenissimæ Reipublicæ debitam jusjurandi Religione appromittere atque paratissimus, ac promissam tali ratione omni tempore servare.

Po tym Kornplemencie Imć Pan Marszałek W. Kor. Dał głos Imćci Panu Kanclerowi W. Kor., a ten od Tronu w te odpowiedział słowa:

Quam retroactis aetatibus Divus Sigismundus Augustus è stirpe Jagiellonica Rex ultimus in miserrimam conditionem adductis Curlandiæ et Semigaliæ Provinciis benevolentiam studiis auxilioque subnixam Commonstravit, quamque omnes, qui illum subsecuti sunt Sacræ Regiæ Majestatis D.N.C. Prædecessores Reges Poloniæ et M.D. Lithvaniæ Eidem Regioni in Ducatum evecto, et stirpi Ketleriana fiduciario jure concepse, ipsisque ejus masculis succedaneis ad Ferdinandum inclusivè Ducibus studiosam voluntatem, factis præsidioque contestatem reliquerunt; eandem Serenissimus et Potentissimus Rex Stanislaus Augustus D.N.C., in quem cum sanguine virtus etiam et gloria Jagiellonum dimanavit, eandem in quam tuo Dignissimo Parenti Illmo Duci Ernesto Joanni, Tibique Illme Princeps hæreditarie se se declaraturum polliceatur. Quanta Illmo

Parentis Tui in Divum Augustum Tertium Sacræ Regiæ Majestatis prædecessorem, quanta pariter in Rempublicam fuerint, sintque adhuc merita, nemo est, qui ignoret. Hæc pro aliis Sacra Regia Majestas explorata habet, gaudetqs horum meritorum luculentam mercedem ab ipsa Republica concessam fuisse, cum Anni 1730 lege idem Dignissimus Parens Tuus Curlandiæ et Semigaliæ Ducis titulo augeretur. Succedere deinceps illa calamitatis suæ refertissima tempora, quibus non modo retinendæ, sed et recuperandæ aliquando ditionis spes omnis interciderat, quorum vel ipsa recordatio quantum mærorem animo Sacræ Regiæ Majestatis asperserat, conjicere Illme Princeps potes ex illa Serenissimi Regis lætitia, quam expertus est, quando Veteribus illis procellis conquiescentibus Vestra Vobis per Comitia Convocationis dignitas est aserta. Hæc igitur Universis jam adsentientibus, voluntalisque inclinatione

propendentibus Ordinibus, ut felix securusque perfruatur Illmus Dux Curlandiæ et Semigaliæ laudatus Parens Tuus, Legi et consvetudini obtemperandum est, cumque Illum per exactam ætatem præsentem adesse non liceat, Tu Illme Princeps Illius, Tuamque jure jurandi Religione fidem ut obstringas, peramanter à Sacra Regia Majestate invitaris.

Po tey odpowiedzi Jmć Pan Marszałek W. Kor. dał znak Xiążęciu, ażeby na naywyższy stopień Tronu wstąpił: y zbliżył się do Tronu Krzesła Królewskiego, gdzie gdy stanął, Król Jmć wziął Chorągiew Feudi z rąk wyż wspomnionego Jmći Pana Chorążego Zakrocymskiego y oddał ią w ręce Xiążęciu, a w tym Jmć Pan Marszałek W. K. dał głos Jmći Panu Kanclerzowi W. Kor. Który stoiącemu z Chorągwią w ręku Xiążęciu na tymże samym mieyscu Nomine Regio Inwestytury danie de tenore sequenti protulit:

Sacra Regia Majestas Stanislaus Augustus Dei Gratiâ Rex Poloniæ Magnus Dux Lithvaniæ Dominus noster Clementissimus tanquam naturalis et Supremus Dominus totius Livoniæ Ducatuumque Curlandiæ et Semigalliæ, Tibi Illme Princeps hereditario Illmi Ducis Curlandiæ et Semigalliæ Parentis Tui et proprio nomine agenti tradit et

concedit in Feudum Terras, Civitates, Oppida, et Arces commemoratorum in Livonia Ducatuum Curlandiæ et Semigallia, nihil excipiendo sed prout Illmus olim Gothardus de Ketler cum descendentibus ex lumbis masculis usque ad ultimum olim Ferdinandum Ducem de linea recta, teniuit et possedit, et ad eosdem Ducatus per hujus Vexilli traditionem, investit et instituit, gratia et benignitate Suæ Regiæ Majestatis accedente.

Po Inwestyturze za daniem znaku przez Jmci Pana Marszałka Wo Ko była na pogotowiu Księga Ewangelii, a Xiąże Jmć przystąpił y klękną z Chorągwią w lewey ręce, a prawą na Ewangielii położywszy przysięgę Wierności w zwyczayney Rocie Krolowi y Rzeczypospolitey za dyktowaniem Jmci Pana Kanclerza Wo Ko wykonał.

Podczas przysięgi wszyscy Senatorowie z odkrytemi głowami powstali. Po przysiędze za znakiem danym od Jmci Pana Marszałka Wo Ko wstał, y na drugi stopień od Tronu zstąpił, a oddawszy Chorągiew Jmci Panu Baronowi Knigge Kawalerowi Kurlandzkiemu do niesienia iey wyznaczonemu, obrocił się znowu do Króla Jmci, y za znakiem Jmci Pana Marszałka Wo Kor. dziękował za Inwestyturę w następuiące słowa:

Serenissime ac Potentissime Rex Domine Clementissime.

Jam Serenissime Rex peractis felicissimo auspicio voce Regia iis, quo Sacra Regia Majestas

Vestra conjunctim antea
cum Serenissima Republica
statuerat, quoque justitia
ac Clementia Regia conve=
nire eadem visa fuêre,
nihil votis nostris relic=
tum, nisi ut tantam gra=
tiam condigna animorum
Nostrorum prosequamur
gratitudine. Hoc verò
jam verbis prastare non
sufficit, per totum vita
nostra tractum id nobis
curæ cordique erit.
Vera et non fucata jam
ante hac Parentis mei er=
ga Regnum Polonia fuit
pietas ac fides, hac ipsa
tot collatis beneficiis ma=
gis incitata gratiam Sa=
cra Regia Majestatis
Vestra demereri conjun=
ctim studebimus, ulterio=
remque Patri meo, mihi et
Ducatibus Regiam Cle=
mentiam ac Protectionem
conciliare et speramus
et Sacram Regiam Ma=
jestatem Vestram hanc
spem integram nobis re=
linquere ac Regiis et Pa=
ternis affectibus in aternum
venerandis nos Vasallos
suos fidelissimos decorare
enixè ac humillime oramus.

Na te podziękowanie za danym głosem Jmć Pan Kanclerz Wielki Koronny w te słowa odpowiedział:

Aquitatis ac justitia
Studiosissimam se se Sa Ra

Majestas D. N. C. vel hoc uno facto apertissime demonstravit quod concessam dari labantem, tum eversam atque iterum erectam Dignitatem Vestram Duces Illmi in integrum restituerit, atque in perpetuum firmaverit. Ipsa certo Beneficii hujus recordatio efficiet in Vobis, ut nunquam non animo revolvatis, quanta Regi benevolentissimo, quanta Universa Reipublica, quo Vos tanto complexa est amore, debeatis.

Po odpowiedzi takowey Imci Pana Kanclerza Imć Pan Marszałek W. K. zaprosił Xiążęcia do siedzenia na Taborecie przygotowanym. Usiadł zatym Xiąże na Taborecie, y głowę nakrył, co wraz y Jchmość Senatorowie, ktory Insignia Regni na wezgłowiach trymali, iako też Ministrowie przy Tronie stoiący uczynili. posiedziawszy Xiąże Imć z głową nakrytą, ob reverentiam Majestatis z odkrytą tyleż czasu siedział. Senatorowie y Ministrowie wspomnieni także głowy odkryli. Potym Xiąże wstał y skłoniwszy głowę nisko przed Krolem z szedł z gradusow dla respektu Majestatu tyłem odchodząc, y tak po trykroć się nisko pokłonił, iak się kłaniał wchodząc. Po tym z Senatu wyszedł, a ci Jchmość ktory mu assystowali przychodzącemu, wychodzącego do Karety odprowadzili; z ktoremi Xiąże pożegnawszy się, wsiadł do Karety Krolewskiey, a z nim Jchmość Kasztelanowie siedzieli ktory byli przyiechali; Przed Karetą immediate Imć Pan Knigge Kawaler Kurlandzki z Chorągwią Feudi tak rozwinioną, iak była z Rąk Krolewskich Xiążęciu oddana iechał, y kalwakata tak iak wprzód do Zamku

rozporządzona przed nim postępowała, która go przez dziedziniec Saski do Pałacu Brylowskiego zaprowadzi-ła. Za powrotem Jchmciow Marszałków y wiadomością że Xiąże Kurlandski iuż z Zamku wyiechał, Król Jmć tym porządkiem y z tą assystencyą iak przyiechał wrocił na Pokoie. Tego dnia Xiąże Kurlandski iadł Obiad u Xięcia Prymasa.

Tegoż dnia Jeymość Pani Casalska Podstarościna Nadworna Litewska w Młodym wieku w Dobrach swoich w Krakowskim leżących życie przestała. Ta Pani Imieniem Antonina była Corka Xcia Radziwiłła Krayczego Litewskiego y Bełzackiey Kasztelanki Bieckiey. Zostawiła po sobie Syna y Corkę w dziecinnym wieku.

ROKU PAŃSKIEGO 1705

Januarius

Die 1ma Po stokrotnym o godzinie 6 z rana na ogłoszenie szczęśliwie nowo zaczętego Roku z Armat ognia wydaniu, odbierał Najiaśnieyszy Pan od zgromadzonych w czasie zwyklym na Pokoie Panów uprzeyme powinszowania.

Tegoż dniem o Kancellaryach Wielkiey y Mniejszey Pieczęci Koronnych y Litewskich publikowana następuiąca Ordynacya informuiąca wszystkich, ktoby z przenaczonych Kancellaryi Koronnych lub 1mo Xcia Litewskiego na iakatolwiek y podiakimkolwiek Imieniem Last Królewskich Expedycya

Pieczęci potrzebować będą, poczemu od czego Jura Cancellaria płacić maią przez Jchmościow Pieczętarzow Obuyga Narodow ułożona podpisana y do zachowania zalecona =

Spiritualia

Od wszystkich Arcybiskupstw, Biskupstw Lacinskich, Metropolii Biskupstw Ruskich, Opactw, Kommend, Probostw, Plebanii et quocunque nomine nazwanych Beneficyow Duchownych utriusque Ritus od każdego ad rationem proventu do niego przyłączanego po pięć odsta rachuiąc, na Kancelaryą płacone bydź ma.

Sæcularia

Senatoria Dignitates

Od Kasztelanii Krakowskiey iako pierwszego Kresta	#150
Od Woiewodztwa Każdego iako Kresta pierwszego w swoim Woiewodztwie, Kasztelanii Wielkiey, Trockiey y Starostwa Żmudzkiego " " " "	#100
Od Kasztelanii Wiślkiey Każdey iako Kresta wysokiego w swoim Woiewodztwie " " "	#50
Od Kasztelanii Mnieyszey Każdey " " " "	#30

Z tych Kresct, ktorekolwiek ma prowent przyłączany, od niego ad rationem pięciu od Sta biorący Przywiley płacić ma, nierachuiąc tego w taxę wyżey wyrażoną od samego Kresta należącą.

Ministeria

Marszałkostwo Wielkie " " " " "	#100
Bułława Wielka " " " " " "	#100
Podskarbstwo Wielkie " " " " " "	#100
Bułława Polna " " " " " "	#60

Oprocz tego Buławy y Podskarbstwa maiące.

swoy prowent od tego prowentu ad rationem pięciu od Sta dawać maią.

Marszałkostwo Nadworne " " " " " # 60

Dignitates Regni

Sekretarya Koronna y Wo Xa Litewskiego Każda " " " " " " " " " " " # 50
Referendarya Każda " " " " " " # 40
Podkomorstwa Koronne y Wo Xa Liteus: # 30
Inny Każdy Urząd Kor. y Wo Xe Lit. Tako Podskarbstwa Nadworne " " # 25

Ale że Podskarbstwa maią swoy prowent, y niektore Urzędy takie, więc od tych à parte ad rationem pięciu od sta.

Dignitates Curiæ.

Od Każdego Urzędu Koronnego y Wo Xa Litewskiego Nadwornego " " " " " " " # 15.

Dignitates in Palatinatibus, Terris, & Districtibus.

Od Podkomorstwa każdego " " " " " # 12
Od Chorąstwa " " " " " " " " # 10
Od Sędstwa Ziemskiego " " " " " # 10
Od Podwoiewodstwa " " " " " " " # 10
Od Cisarstwa " " " " " " " " # 10
Od Stolnikostwa " " " " " " " # 6.
Od Podczaszstwa " " " " " " " # 4.
Od niższych Urzędow od każdego po " " # 4.

Militaria

Od listu przypowiedzianego na Chorągiew # 10
Dla Jenerała Lieutenanta " " " " " # 20.
Dla Jenerała Majora " " " " " " # 10
Dla Pułkownika " " " " " " " # 8
Dla Oberszt-lieutenanta " " " " " # 6.

Dla Majora " " " " " " " " " " # 5.
Dla Kapitana " " " " " " " " " " # 4.
Pułkownicy od Prowentu z Regimentu, y Kapitanii od Kompanii à parte ad rationem pięciu od Sta płacić będą.

Bona Regalia.

Od Starostw Grodowych y Niegrodowych, et quocunque nomine nazwanych Królewszczyzn, y od Konsensu, et à Juribus Communicativis, iako też pro juribus Caducis, od Przywileiów na dobra Lenne, od Konsensów na nie od każdego ad rationem prowentu rachuiąc pięć od Sta.

Alia Expeditiones

Od Przywileiu na Sekretarya, lub Konsyliarstwo # 3
A Privilegii Approbatio favore Civitatis 1ma
Classis " " " " " " " " " # 25
" " " Favore Civitatis 2da Classis " " " # 20
" " " Favore Oppidi 1ma Classis " " " # 15
" " " Favore Oppidi 2da Classis " " " # 10
Od Przywileiu na Jarmarki " " " " # 5.
" " " " " na Targi " " " " " # 2.
A quovis Rescripto lub salvo conductu " " # 3.
Od Extraktów wyiętych z Kancellaryi Pieczętarskiey Zł 24
Od Autentykow " " " " " " " " Zł 8
Pieczęć na mandat " " " " " " " Zł 2
Pieczęć na Extrakt Metryk dawnych " " " Zł 2.

A Diplomatibus Nobilitationis, Indigenatûs, à Curatoriis, et aliis Jura Cancellaria arbitrio et discretionibus Ichmciow Pieczętarów relinquuntur.

Od dnia dzisieyszego Nowa Ordynacya Sądów Koronnych y W. X. Litewskiego zacząta bydź w exekucyi. Za panowania przeszłego prowe-

nieneya

niencya z Poczt cedebat in emolumentum Generałow Poczt, lecz Zgromadzone Stanu Rzeczypospolitey na Elekcyą in Pactis Conventis y dyspozycyą zupełnych, y wszelkie prowenta Nayiaśnieyszemu Panu oddały. Na początku Interregni to iest die 14 8bris 1763 odebraną Jmci Panu Marszałkowi de Biberstein Administracyą Poczt, Xiąże Prymas Konferował był Jmćci Panu Makronowskiemu Staroście Janowskiemu, ale że ten Jmć Pan. Starosta podczas Seymu Convocationis oddalić się był z Warszawy wraz z Jmćią Panem Hetmanem Wielkim Koronnym, przeto pomienioną Administracyą Xiąże Prymas Konferował był Jmci Panu Karasiowi Czesnikowi Lwowskiemu na teneras, a teraz nieyszemu Kasztelanowi Wiślickiemu dnia 1 Julii tegoż Roku, przy którym była aż do dnia dzisieyszego.

Król Jmć maiąc sobie zlecone od Rzeczypospolitey Poczty, nowe rozporządzenie rozkazał uczynić, Uniwersały o nim informuiąc, y Taxę tu przyłączone kazał publikować, y exekwować.

Wyznaczeni z Seymu Convocationis Lustratorowie Kwarty y Pogłownego Żydowskiego od dnia dzisieyszego zaczęli pomienioną ustawę Seymową do skutku przyprowadzać.

Dnia 3. Jmć Pan Moszczeński Woiewoda Inowrocławski przy konwoiu iedney Chorągwi Leyb-Gwardyi Konney Koronney poprowadził z Warszawy do Krakowskiego Zamku Insignia Regni to iest Korony, Berło, y Jabłko złote, które sprowadzone były do Warszawy dnia 22 Augusti Roku przeszłego na Koronacyą Królewską.

W tych dniach Król Jmć Kasztelanią Lwowską wakuiącą po śmierci Jmci Pana Józefa Potockiego Konferować raczył Jmci Panu Antoniemu Morsztynowi Kasztelanowi Przemyskiemu, a Kasztelanią

Przemyską Imć Panu Józefowi Drohojowskiemu Chorążemu Powiatu Zydaczewskiego.

Dnia 5 Imć Xiądz Nuncyusz na pozwoloney sobie u Nayiaśnieyszego Pana audyencyi, oświadczył iż Stolica Apostolska offiaruie swoię miedyacyę in Ordine nakłonienia Wiedeńskiego, Wersalskiego, Hiszpańskiego, Sycylyiskiego, y Drezdeńskiego Dworów, ażeby ublizoną dotąd Krolowi Imći rekognicyą uczyniły, którą to miedyacyą Nayiaśnieyszy Pan chętnie akceptował, y odtego czasu negocyacya w tym interesie rozpoczęta była.

Dnia 7 tego miesiąca wydaną Bullą panuiący Oyciec Swięty Klemens XIII konfirmował Instytutem Zakonu XX Jezuitow, którzy przed kilka laty z Portugallii, a poźniey z Francyi wypędzeni byli. Tey Bulli tenor następuiący:=

KLEMENS BISKUP
Sługa Sług Bożych
Na wieczną Pamiątkę.
Apostolskiego Urzędu rządzenia Pańskiey trzody, Swiętemu Apostołowi Piotrowi y iego następcy Rzymskiemu Biskupowi od Chrystusa Pana powierzonego żadna mieysce, żadna czasów okoliczność, żaden Stan, żaden ludzkich rzeczy wzgląd, żaden na ostatek rozum określić, zwątlić, umnieyszyć, albo zatrzymać niemoże; aby ten Rzymski Biskup co do wszystkich Urzędu swego obowiązków żadnego z nich nieopuściwszy, żadnego nieza-

niedbawcy, niemiał starania mi swemi zmierzać, y Wszystkich nawiiaiących się y nadaraiących ie Kościele Swiętym potrzeb, iako Oyciec powszechny niemiał opatrować, z tych Urzędu części między prędkiemi ta iest niepośledna, Zakonne Stany od Apostolskiey Stolicy potwierdzone mieć ie Opiece, a mocnych y pobożnych mężow, ktorzy się tymże Zakonnym Stanom przez Uroczyste śluby oddali, y swoie na obronienie y rozszerzenie Katolickiey Wiary Swiętey y Winnicy Pańskiey wyrobienie rzeszą podeymuią pracę, ochoty y serca dodać, słabych y oziębłych zagrzać y umocnić, upadaiącym y uciśnionym pociechę przynieść, osobliwie zaś od Kościoła Wierności nasrey, y straży powierzonego, wszystkie ktore się na dusz zgubę wzniecaią zgorszenia uprzątnąć y oddalić.

Ustawy Towarzystwa Jezusowego od Stolicy postanowione, ktore mu do powszechnego Kościoła, taż co Swiętym mężom chwałę y cześć się daie od Swiętey pamięci naszych Przodków, Pawła III, y Juliusza także III, Pawła IV. Gregorza XIII, y Gregorza XIV, Pawła V. Papieżów;

po pilnym z uwagą
roztrząśnieniu powagą
ich zmocnione, a cześ=
cią z twierdzone, y od
tychże ba y wielu in=
nych dziewiętnastu na=
szych Przodków ozdobio=
ne osobliwszemi łaska=
mi, sprzyjaniami Bis=
kupów nie tylko teraź=
niejszych, ale nawet
dawniejszych wiekow
chwałą zalecone iako
naywięcey żyzne y pożą=
tczne, y do pomnożenia
Boga honoru, czci, y
chwały, y wiecznego
dusz zbawienia pożyt=
ku nayspossobnieysze,
naypotężnieyszych y nay=
pobożnieyszych Królow
y nayiaśnieyszych w Chrześ=
cianskiey Rzeczypospoli=
tey Xiążąt obrona y
opieka do tąd zaszczy=
cone, z których nauki
dziewięcio wyborto mę=
żów ś Swiętych y bło=
gosławionych liczbę
policzonych, z których
trzech męczeństwa ko=
rony dostąpili, y od
wielu świątobliwością
znakomitych mężów,
których błogosławio=
nych w niebie wiemy,

iż wiecney chwały uży-
wają, pochwalone,
Ktore y Kościoł Swięty
powszechny przez długi
dwoch wiekow przeciąg
na swoim łonie karmił,
pielęgował y tychże
ustaw Professom osob-
liwszą Swiętego usłu-
gowania duszom cześ
zawsze zlecał, z wiel-
kim dusz pożytkiem,
Ktore nakoniec usta-
wy powszechny Kościoł
na Trydentskim Swię-
tym Zborze ogłosił
za pobożne. Też sa-
me na ostatek ustawy
niektory byli przez
Opacrne tłumacrenia
y złośliwe wstocrenia,
iuż to pismem, iuż
nawet drukiem na
Swiat wydanym, nie
zakonne y niezbożne
nazywać, potwarzami
szarpać, żelżywościa
y niesławą szarpać
nieobawiali się, y do
tey nawet śmiałości
przyszli, iż niepresstaią
na swym Osobnym rozu-
mieniu, tenże swóy
iad z kraiu w kray,
żadnych niegodziwych
Kunsztow nieopuszcza-

iąc

iąc przenosić zewsząd
rozsiewać ważyli się,
y do tąd iepsze niepoz-
stała niebacznych, ieś-
li których znayduią,
wiernych Chrystusowych
do własnego przeciąga-
iąc zdania, y chytrze
tymże iadem napawa-
iąc. Nad co Kościo-
łowi Świętemu nic
bardziey być niemoże
dotkliwszego, nic nad
te potwarz wzgardzie-
szego; iakoby Kościoł
Swięty tak szpetnie
błądził, iż co iest
niezbożnego, y niesza-
konnego, uroczyście
za mitę Bogu, y po-
bożne sądził, a tym
gorszey był zwiedzionym,
im dłużey przez lat
więcey dwu set z nay-
większą dusz szkodą
takiey na łonie swo-
im gnieździć się doz-
wolił zelżywości, y
taką na sobie cier-
piał zmazę. Temu
tak wielkiemu złemu
im dłużey przebaczano,
tym się głębiey wk o-
rzenia, y sił codzień
większych nabywa,
dłużey odwlekać ze-
karstwo sprawiedliwoś-

Która Każdemu co Nas-
no iest oddawać, y moc-
no bronić każe, y Pasterz-
ska nasza ku Kościoło-
wi pierolowitość nie por-
wala.

Abyśmy tedy tak ciez-
ką krzywdę od Oblubie-
nicy naszey Kościoła
Swiętego, nam z Bos-
kiego z nadzenia powie-
nonego, tudzież od A-
postolskiey Stolicy prze
oddalili, y takowe
niesprawiedliwe, nie-
zbożne mów y pism
rozsiewania na dusz
zgubę y zwodzenie,
przeciwko wielkiey
słuszności y zdrowemu
rozumowi, wzdłuż y
wszerz wpędzie niemal
po Swiecie rozszerone
nasza Władzą Apostol-
ską postromili; aby
Klerykom Zakonnym
Towarzystwa Jezusowe-
go tego po nas spraw-
iedliwie wyciągaia-
cym w teyże sarney
stawie stan ich zosta-
wał wziętości, taż na-
sza powaga silniey
zmocniony, y abyśmy
im w tych czasu oko-
licznościach wielce sta-

pionym iakazkolwiek
uczynili ulgę, aby na=
koniec Wielebnych Braci
naszych Biskupow, Ktory
ze wszystkich Krolestw
katolickich toż Towa=
rzystwo nam przez listy
wielce zalecili, y iż
z niego naywiększe po=
żytki w swoich Diecezy=
ach odbieraią, donoszą,
sprawiedliwym żądzom
dosyć uczynili; z włas=
nego domysłu, y z nie=
zawodney wiadomości,
tudzież Apostolskiey
władzy zupełności
w ślady wszystkich
naszych Przodkow w=
stępuiąc, tym naszym
wiecznotrwałym pos=
tanowieniem w ten=
że sposob y kształt,
iako oni urzędownie
nakazali, ogłosili;
my także Urzędownie
nakazuiemy, y ogła=
szamy; iż ustawy
Towarzystwa Jeruzo=
wego Wielką z siebie
pobożność y świętobli=
wość wydaią, iuż to
dla osobliwszego końca,
do Ktorego zmierzaią,
to iest do obrony y
rozmnożenia Wiary S.
Katolickiey, iuż dla

Srzodkow, ktorych uży
waią do tegoż Końca
dostąpienia, czego nas
y samo dotąd ucry doś
wiadczenie; gdyż z tey
nauki tak Wielu aż do
tych wiekow wyszło,
iako sami dobrze wiemy,
Katolickiey Wiary obron
cow, gorliwych Kazno
dzieiow, Missionarzow,
ktorzy nieznużoną
umysłu mocą na lą
dzie y morzu podey
mowali niebespieczeń
stwa, aby tylko do
Narodow srogoścĭą
dzikich Ewangelicznej
nauki światło zanieśli,
co też, też same chwa
lebne oświadczaią To
warzystwa Ustawy,
częścią usituiąc; aby
młodz w wierze, bogo
boyności, w dobrych o
bycząiach, y naukach
wyćwiczona być mogła
częścią duchowne cwi
czenia dawaiąc, częścią
ustawnie w spowiedni
ach dosiadaiąc w spra
wowaniu Sakramentu
a Osobliwie pokuty,
y rozdawaniu Nayswię
tszego Sakramentu,
a do częstego ich uży
wania pobudzaiąc; nad
to wieśniakow, ~~stara~~

y

y rolnikow słowa Bożego
pokarmem przez pracowi-
te Missye posilaiąc, y
przeto też ustawy To-
warzystwa Jezusowego
do tych dzieł wybornych
wykonania Boską
Opatrznością wszkrzeso-
ne, My także wzmac-
niamy y Przodkow
naszych pochwalenia
tychże ustaw Apostol-
ską naszą powagą
ztwierdzamy; śluby,
Ktoremi się ciż Kle-
rycy Zakonni Towa-
rzystwa Jezusowego
według tychże ich
ustaw Bogu poświę-
caią, wdzięczne onemu
y przyiemne ogłaszamy,
Duchowne ćwiczenia
Ktore od tychże Kle-
rykow Zakonnych da-
wane bywaią prawo-
wiernym, od zgiełku
świata odtąconym
przez dni kilka, aby
o wiecznym swoim zba-
wieniu szczerze y iedy-
nie pomyśleli, iako
naybardziey pożytecrne
do naprawowania oby-
czaiow, y do Chrześci
ańskiey pobożności
wyćwiczenia y pom-
nażania zalecamy y

chwalemy; Kongregacye
także, albo Bractwa,
nie tylko Młodzi, Ktora
do Szkoł Towarzystwa
Jezusowego uczęszcza,
ale też wszystkie inne
czy to uczących się tylko,
czy to innych Chrystu-
sa Wiernych, czy razem
wszystkich pod Imieniem
Nayświętszey Maryi;
czy to pod innym iako-
wym tytułem postano-
wione, y Ktore w nich
pobożne ćwiczenia gorącym
usiłowaniem dźwigają się
chwalemy, osobliwsze
ku Błogosławionej
Bogarodzicy zawsze
Pannie Maryi nabożeń-
stwo, Ktore w tych
Bractwach zachowuią
się, y co raz pomnażaią,
wielce zalecamy; y
naszych Swiętey Pamięci
Przodkow Grzegorza
XIII, Sykstusa V, Grzego-
rza XV, y Benedykta
XIV, Prawa y Ustawy,
Ktoremi te Bractwa
potwierdzili, My Apos-
tolską powagą naszą
potwierdzamy, y wszyst-
kie inne postanowie-
nia od Rzymskich Bis-
kupów Przodkow naszych

do tychże Ustaw Towarzyst
wa Jezusowego, Urzędów
sprawowania, y chwaty
ściągaiące się, z Ktorych
każda w szczegulności za=
warta tu mieć chcemy
za iedno, taż władza
y powaga nam od Boga
powierzona Apostolskiego
stwierdzenia naszego
mocą przez te nasze
postanowienia obwa=
rować chcemy, y ieśli
tego potrzeba będzie, ia=
koby od Nas zupeł=
niey, y ze wszystkim
postanowione y wyda=
ne były rozumieć chce
my, y przykazuiemy.

Żadna tedy miara
nikomu z ludzi tego
Naszego pochwalenia
y potwierdzenia w niczym
niegodzi się naruszać, albo
zuchwałą śmiałością o=
nemu przeczyć: ieśliby się
zaś Kto oto kusić ważył
gniewu y nienawiści
Wszechmogącego y bło=
gosławionych Piotra y
Pawła Apostołow iego
niech wie, iż nieuydzie.

Dano w Rzymie w
Swiętey Maryi Większey
Roku Wcielenia Pańskie=
go 1705 dnia 7 Stycznia,
Papiestwa Naszego Roku
siodmego.
C. Card: Pro= Datarius
N. Card: Antonellus.

Dnia 9 Propozycye od Tronu J.K. Mci na Radę przytomną Senatu pro die 10 Mensis presentis w Warszawie złożoną z Kancellaryi Wielkiey Koronney wydane:

Ponieważ zwyczay ten zawsze bywał, że po Koronacyach Królewskich do Dworow przyiaźnych Rzeczypospolitey Posłow cum denuntiatione wysyłane, y Jo K. Mość ochraniaiąc Skarbow Rzeczypospolitey iuż nie do wspyskich, ale przynaymniey do Rzymskiego, Rossyiskiego, Berlinskiego, y do Porty Ottomańskiey toż wysłanie za potrzebne być radzi, chce więc wiedzieć prytomney Rady zdanie.

1mo

Co by na Poselstwo do Oyca Sto naznaczyć?

2do

Aże w Rzymie iest zawsze potrzebny Minister Swiecki etiam ad mentem prawa, y ten na dłużey wyznaczony będzie, iakie quantum na przystoyną subsystencyą Jego provideri ma?

3tio

Co naznaczyć na Poselstwo do Dworu Rossyiskiego?

4to

Co do Dworu Berlinskiego?

5to

W Dworu Petersburgskiego ad mentem Konstytucyi Seymu Coronationis będzie negocyacya przydłuższa, y do niey Jo K. Mość Wrodzonego Rzewuskiego Pisarza Polnego Koron. dotąd Posła od Konfederatyi Generalney zażyć umyślił, dla czego daie mu Charakter Poselski od siebie y Rzeczypospolitey, co mu na Kosztowne bawienie w Petersburgu Skarby Rzeczypospolitey wypłacić maią?

6to

Tenże Wrodzony Rzewuski nad zamiar, bo iuż siodmy miesiąc w Petersburgu bawi nieuwa-

nie wziąwszy tylko trzy Tysiące Czerwonych Złotych z Skarbow Rzeczypospolitey; Jo K.a Mość z Kassy swoiey postał mu na ten czas drugie tyle, więc y tego quantum wrocenie do niey iest sprawiedliwie.

7mo.

Do Porty Ottomańskiey na miejsce Urodzonego Stankiewicza podczas Bezkrolewia w Charakterze Internuntii wysłany był Urodzony Alexandrowicz, tenże dla przetrymanego dla siebie Fermanu ieszcze w Stambule nie stanął, dla ochrony większego kosztu na drugiego umyślnego Posła Jo K.a Mość temuż Urodzonemu Alexandrowiczowi posłał Credentiales także cum Charaktere Internuntii, co by mu tedy z Skarbu Rzeczypospolitey na te extraordynaryjną usługę na zabawienie tamże naznaczyć?

Dnia 10 Zaczęła się agitować pomieniona Rada Senatu, na ktorey woiowali Jchmość Xiąże Prymas, Ostrowski Kujawski, Xiąże Czartoryski Poznański, Szeptycki Płocki, Wołłowicz Łucki, Bayer Chełmiński, Załuski Kijowski, Wodzinski Smoleński Biskupi, Oginski Wileński, Wielopolski Sendomirski, Twardowski Kaliski, Dambski Sieradzki, Xiąże Czartoryski Ruski, Sapieha Smoleński, Lodowski Płocki, Sołłohub Witebski, Opalinski Mazowiecki, Godzki Podlaski, Platter Mścisławski, Chrostowski Pomorski Woiewodowie; Zbiienski Kaliski, Czapski Chełmiński, Dambski Kowalewski, Karaś Wiski, Kasztelanowie, Bielinski Marszałek Wielki Koronny, Zamoyski Wielki Koronny, Xiąże Czartoryski Wielki Litewski Kanclerze, Młodziejowski Koronny, Chrzczicki Litewski

Kan.

Podkanclerze, Podskarbi Wielki Koronny,.

Dnia dzisieyszego Jchmość XX Biskupi, Woie-
wodowie y Kasztelanowie zdania swoie wyrazili,
z ktorych Jmć Pan Opalinski woiewoda Mazo-
wiecki za konferowane sobie Jmć Woiewodz
tura Mazowieckiego, na ktorym raz pierwszy
dzisiay zasiadał, w następuiących słowach os-
wiadczył dziękczynienie: = = = = Tak się Bogu
podobało, y tak chciała Oyczyzna, żeby ze krwi
Synow swoich urodzonego, na łonie wypielęgno-
wanego, w własnych wnętrznościach edukowanego,
na tym osadziła Tronie, Ciebie Nayiaśnieyszy
Krolu Panie a Panie moy Miłościwy. Mowię
że Bogu tak się podobało, bo wszystkie przyzwo-
ite y powinne osiągaiącym Trony w lat w Ciebie
cnoty y doskonałości, Monarchicznemi utalento-
wał Cię przymiotami, Heroicznemi zaprzyiął
Cię dziełami, y ludu całego powabem, ktoremu
palcem Cię skazała, Tego miei będziecie Krolem.
Mowię, że y Oyczyzna tak chciała, bo Cię spaso-
biła do wspaniałych y pożytecznych sentymentow,
do wiadomości y zachowania reguł ustaw swoich,
do umieiętności tak wielkiego w obszernym Pań-
stwie rządu, do zobligowania y ziednania serc
wszystkich Królestwa Ziemianow, y tym Cię wybo-
rem wydoskonaliwszy przez wierne onychże usta
Oycem Oyczyzny, pierwszą głową Stanow Rzeczy-
pospolitey, y Panem poddanych ogłosiła, na os-
tatek namiestniczą namaściła, poświęciła, y uko-
ronowała Ręka. A kiedy tych nayprzyiemnieyszych dwoch ieństności zeszłe widzieliśmy wzro-
ki y w Tobie Nayiaśnieyszą na tym Tronie za-
siadaiącą wpatrzeni się Osobę, iakże Cię nie
kochać iako Oyca, iakże nie adorować iako Krola
iakże Cię nie być posłusznym iako Panu.

Nie byłby Oyczyzny Synem, ani nayuprzyy-
rządow wszechmocney władzy uznawać, ktory
by inszym zdaniem myśl swoię zatrudniał,

iest to iuż w oczach okrągu Świata y wszystkie ta pewnością napełnione granice, że Królem naszym y Panem naszym. A Panem początki panowania zacrynaiącym od stworzenia serca Narodowi, od ukontentowania powszechnego ludu, od starunku uniwersalnego dobra, od względu zasług, od wylania obfitych łask, y szczodrobliwego onych szafunku, których że W. K. Mość dobrocrynnie udzielać raczysz, wyznaczeniem mi Kresta Woiewodztwa Mozowieckiego, iakże Cię Panie Miłościwy niekochać iakże Ci należącey wdzięczności z wiernym nie wyznać obowiązkiem nayniższe z tego mieysca u Nog Majestatu Twego składam podziękowanie, głęboka władaiącego Tronami wielbiąc y błagaiąc pokorą, żeby W. K. Mość iako na tymże zasadził Tronie wszystkiemi w przeciąg długich wieków okrył, uszczęśliwił, y umocnił błogosławieństwy. Cyrcyrzna iako cię uczyniła godnym swego Berła dzielnemi y zdrowemi dla własnego zysku niech Cię wspiera radami. Lud twóy wiernością y posłuszeństwem powinny, dostoieństwo Majestatu miłością y męstwem niech zasłania a dobroć w panowaniu, roztropność w rządzeniu, pobożność w utrzymywaniu Wiary, wspaniałość w zachowaniu Praw, łagodność w nienaruszeniu wolnych swobod, łaskawość w sprawowaniu sprawiedliwości, pierność w ubespieczeniu Kraiu, hoyność w nadgradzaniu zasług nie tylko teraźnieyszemu ale y potomnemu niech głosi światu. Ja zaś w partykularności chlubić się nie przestanę czego mi przeszłe ubliżyły rządy, tym samym teraźnieysze nadgrodziło panowanie. Rzucam się zatym szczerym do Nóg Majestatu Twego przywiązaniem o pozwolenie ucałowania pełney darow Ręki dopraszaiąc się.

Dnia 11 Ichmość Ministrowie obcyzą Narodu wotowali, z których Jrńc Pan Marszałek Wielki Koronny inter alia domawiał się, ażeby zachodzące od niejakiego czasu spory względem oddawania pierwszey wizyty przez Posłow Cudzoziemskich Marszałkom Wielkim Koronnym prawem należącey, a zwyczaiem ab immemorabili stwierdzoney uspokoione były, z zachowaniem in integro tey Prerogatywy Gospodarza Rzeczypospolitey.

Po zakończonym wotowaniu, czytanie Rezultati teyże Rady Senatu odłożone do następuiącego Poniedziałku.

Dnia 14 to iest w Poniedziałek Resultatum Senatus Consilii czytane było przez Xa Kierskiego Sekretarza Kor. w prytomności Nayiaśnieyszego Pana y Ichmciow Senatorow wyżey położonych de tenore sequenti: =

Jo Ka Mość P.N.M. nieustanną baczność maiący na to wszystko, co do uszczęśliwienia Rzeczypospolitey lub pomnożenia sławy iey zmierza do wszystkich Dworow przykładem Nayiaśnieyszych Przodkow swoich Poselstwo z doniesieniem o szczęśliwey Koronacyi swoiey iepere nie wyznacza, tym czasem do Stolicy Apostolskiey na znak uspanowania, y do pobliższych Saskich Potencyi dla tym większego utwierdzenia dobrey przyiaźni wystanie za nieodbicie potrzebne uznaie. Dla czego

Ad 1mum

Ilrodzonemu Jozefowi Xiążęciu Czartoryskiemu Stolnikowi Litewskiemu do Dworu Rzymskiego Posłowi Summę dwoch tysięcy Czerwonych Złotych do wypłacenia w dwoch częściach do Skarbu Koronnego, w trzeciey do Skarbu Litewskiego należącey naznacza.

Ad 2dum

Ponieważ u Dworu Rzymskiego zachodzą często Narodowe sprawy, więc Jo Kta Mość P. N. M. wkrótce wyznaczyć zechce iednego z obywatelow Rzeczypospolitey zgodnego na Funkcyą Rezydenta u tegoż Dworu, któremu na corocznę pensyą Czerwonych Złotych in specie sześć set dysponuie, Na które Skarb Litewski Czerwonych Złotych dwieście do Koronnego corocznie oddawać będzie, a ten z swoiey strony Czerwonych Złotych Czterysta przytorzywszy, temuż Rezydentowi corocznie dwiema ratami wypłacać ma.

Które przez połowę Collegium Episkopale, a druga połowę Skarby Koronny y Litewski ducta inter se proportione corocznie dwiema ratami wypłacać maią.

W tym mieyscu Jmć X Biskup Kujawski przerwawszy dalsze czytanie w zabranym głosie wyraził, iż iako z wielkim podziwieniem, tak non cum minori sensibilitate słyszy punkt ten inserowany in Resultatum Rady tey arnieyszey, ażeby Duchowieństwo na sustentacyą Rezydenta Rzymskiego miało Contribuere, o czym ani w Propozycyach od Tronu na tę Radę wydanych, ani w głosach żadney wzmianki niebyło. Rzecz bagatelną 300# bydź sądził, które z kieszeni wyliczyć in statu bydź się oświadczył, ale dla dalszey konsekwencyi z tąd wynikać mogącey, że w dalszym czasie Rady Senatu przywłaszczyć by sobie mogły władzę wkładania na Duchowieństwo iakowych podatków, żadną miarą zezwolić na ten punkt niechciał, dopraszaiąc się usilnie, ażeby ex Resultato był wymazany. Odezwał się potym Xiąże Jmć Prymas y inni Jchmość XX Biskupi popieraiąc serio zdanie Jmci Xcia Biskupa Kujawskiego. Zabrał potym głos od Tronu Jmć Pan Kanclerz W. K. w którym wyraził, że lubo Król Jmć żądał, aby dla ulgi Skarbu Rzeczypospolitey wielą wydatkami

ob=

obciążonego, potowę pensyi dla Rezydenta Rzym-
skiego Collegium Episcopale na siebie przyięło,
lecz kiedy wymawiaią się z tego Jchmość XX Bis-
kupi, przeto Skarb Rzeczypospolitey zastąpi te-
raz ten expens do dalszey iakowey dyspozycyi
Rzeczypospolitey. Na co Jmć X. Biskup
Kujawski replikował, że Rzeczpospolita in-
plenis Ordinibus zgromadzona może podług
upodobania swego wszelkie interesa decy-
dować, nie wprzod iednak ad one roztrząśnie.
A tak po wspokoioney tey sprzeczce podkreśl o-
ny sub № 2do punkt następuiącym sposobem
został poprawiony, y cytany = =

Ad 3tium

Urodzonemu Jackowi Małachowskiemu Refe-
rendarzowi Koronnemu do Jmperatorowey Jeymći
Rossyiskiey Posłowi z Skarbu Koronnego Czer-
wonych Złotych tysiąc, z Litewskiego Czerwonych
Złotych Pięć set chce mieć wypłacone.

Ad 4tum

Urodzonemu Franciszkowi Xaweremu Bra-
nickiemu Podstolemu Koronnemu do Króla
Jmći. Pruskiego Posłowi z Skarbu Koronnego
Czerwonych Złotych sześćset sześćdziesiąt sześć,
złotych piętnaście, y groszy 6; z Skarbu Li-
tewskiego Czerwonych Złotych Trzysta Sztyrdzie-
ści trzy, Złotych dwa, groszy 24, to iest Czer-
wonych Złotych z obudwoch Skarbów tysiąc
wypłacić nakazuie.

Ad 5tum & 6tum

Urodzonemu Franciszkowi Rzewuskiemu
Pisarzowi Polnemu Koronnemu, który dotąd u
Dworu Rossyiskiego był Posłem od Konfede-
racyi Generalney, a teraz dla traktowania
w interesach Konstytucyą Seymu Koronacyi

[redacted] Posłem Extraordynaryinym [redacted]
[redacted]tnomocnym od Jo K. Mości [redacted] iest
[redacted]dyby tamże na drugi rok ta-
[redacted]potrzeba tyleż iak w tym pierwszym
[redacted] odebrał, to iest Czerwon[redacted] To-
[redacted]y naznacza; y we dwoch częściach
[redacted] a w trzeciey do Litewskiego [redacted]
[redacted] Podczas Bezkrolewia [redacted]
[redacted]rzęcia Jmci Prymasa y pr[redacted]
Rady [redacted] tysiące Czerwonych Złotych [redacted]
Jo K. Mci preenumerowała, ktore [redacted]
[redacted]ky Skarby Obojga Narodów Koro[redacted]wo-
nych Złotych dwa tysiące, a Litewski [redacted]
Czerwonych Złotych powrocić maią.

Ad 7mum

Gdy to zdarzył przypadek, że Urodzony Tomasz Alexandrowicz do Porty Ottomańskiey podczas Bezkrolewia na mieysce Urodzonego Stanisławicza wysłany dla przytrzymanego Jermanu dotąd na mieyscu niestanął, Jo Ka Mość P. N. M. dla mniejszey na Skarby Rzeczypospolitey expensy nie posyła do tey Porty innego Posła z oznaymieniem o Koronacyi swoiey, a temu samemu Urodzonemu Alexandrowiczowi Charakter Poselski daie, y że by z honorem zwyczaiom mieyscowym dogadzaiąc to Poselstwo odprawił, do wypłaconey kwoty podczas Bezkrolewia ze Skarbu Koronnego Czerwonych Złotych tysiąc, z Litewskiego Pięćset naznacza, y to do nie[redacted]

Po przeczytaniu tego Resultatum nastąpiły podpisy Jchmościow Senatorow przytomnych fol: wyrażonych.

Je=

Tegoż dnia Jmć Pan de Benoit R
ski rozkazu Monarchy swego ra
tacznego w Polszcze przez Seym Con
walowego, a na Seymie Coronat
wego następuiący Dworowi D
Memoryał. =

[redacted] Souverain est
en [redacted] d'établir de
[redacted] péages dans
[redacted] à moins, qu'il
ne soit [redacted] lié les mains
à cet égard par des
Traités conclûs avec les
Etâts voisins. Tel est le
cas de la Prusse et de
la Pologne. Dès le
tems des Chevaliers Teu=
toniques, les Grands Mai=
tres de cet Ordre en Prus=
se, et les Rois de Polo=
gne se sont engagés par
plusieurs Traités reiterés,
d'établir ni en Prusse,
ni en Pologne aucunes
nouvelles douanes, que
d'un consentement reci=
proque. Cet engagement
a été renouvellé et rendu
perpetuel, et irrevocable
dans les Traités de paix
Conclûs en 1525 et 1529
entre Sigismond Roi
de Pologne et Albert
premier Duc de Prusse
de la Maison de Brande=
bourg, et en dernier
lieu dans le Traite de

[redacted] année 1657, où il
[redacted] l'article 17,
[redacted] vero Utri=
[redacted] nulla nova
[redacted] ra tam
[redacted] n mariti=
[redacted] hoc bellum
[redacted] t in grava=
[redacted] ibet parti=
[redacted] mantur, quodi
„aliqua è re Communi
„de novo imponenda
„aut augenda videbun=
„tur, id partium con=
„sensu fiet.“

Il n'y a rien de plus clair, que cet article. Les Grands Tresoriers de Pologne et de Lithuanie ont fait à la verité de tems a autre surtout en 1710 des tentatives pour établir de nouveaux droits et péages en Pologne. Mais la Cour de Prusse s'y est toujours opposée avec autant de fermeté, que de succés, et les a fait desister de leurs entreprises. C'est dans une de ces occasions, qu'elle a fait publier et imprimer en 1710 une deduction sous le titre: „Succincta „delineatio Iuris certi „et indubitati, quo Regia „Majestas Borussiæ Telo=

„niorum per Poloniam
„inoviter introductorum,
„aut auctorum abroga=
„tionem vigore Pactorum
„postulat.“ dans la quelle
cette matiere a été traité
á fond et mise dans
tout son jour.

Si le Roi et la Repub=
lique de Pologne veulent
donc [illegible]r une nouvelle
doüane generale en Polo=
gne, comme il en est
question à present, ils
ne sauroient le faire
sans le consentement
du Roi de Prusse, et Sa
Majesté est authorisée
par les Traités susalle=
gués à exiger, qu'on ne
hausse aucunement en
Pologne, et surtout
sur les frontieres de
ses Etâts les peages,
les doüanes, et tous
les droits d'exportati=
ons, et d'importation,
ni qu'on en etablisse
de nouveaux, mais
que tout soit laissé
a cet égard sur le
pied, où cela été du
tems de la conclusion
du Traités de Welau.

Les Loix du bon voi=
sinage, et les interêts
d'un commerce nais=
sant entre les deux
Etâts, qui promet de

[redacted] ...risant l'ex=
des ...ent, et Sa
Ma... ...sienne eſt
«... ...fondée
... ...u'on ne vou=
... ... en Polo=
... ... nouveauté
... ...e au commer=
... ...es Etats, que de
... ...côté independam=
ment des freguentes
marques d'amitie qu'el=
le a donnée à l'Illustre
Nation Polonoise en
tant d'occasions diffe=
rentes, non contente d'a=
voir exactement rempli
la teneur de l'Article
17 du Traité de Welau,
en n'établiſsant aucun
nouvel impôt vis-a-vis
de la Pologne, elle a
plutôt affranchi de tous
les droits et impôts Ordi=
naires toutes les denrées
et marchandises, que les
Polonois peuvent trans=
porter par terre ou
par eau dans les ports
de la Pomeranie, temo=
ins les declarations, qui
ont été publiees à cet
egard.

Tous ces motifs qu'
on vient d'alleguer por=
tent également sur une
autre innoviation qu'on
veut introduire en
Pologne, en refusant
à Sa Majesté le Roi

de Prüse des Passeports
pour les chevaux de remonte,
qu' elle y a fait acheter.
C'est un usage generale=
ment reçû dans toute
l' Europe, que les Rois
et les Souverains s'accor=
dent mutuellement des
Passeports et une exem=
ption entiere des impôts
et douanes pour tout
ce, qu' ils font venir
de l' étranger pour leur
propre usage, ce qu' on
appelle en Allemagne
Fürsten Guth, et du quel
on ne sauroit exclure ces
chevaux de remonte en
reflechissant seulement
à leur destination.
Cet usage a été consta=
mment observé entre
les Rois de Pologne,
et la Serenissime Mai=
son de Brandebourg.
Autre fois les Rois de
Pologne donnoient à
chaque Electeur de Bran=
debourg un Passeport
general pour toute sa
vie, pour faire venir
chaque année 500 boeufs
de la Pologne. D' un
autre côté les Archives
de Berlin sont pleines
de Passeports, que tant
les anciens, que les der=
niers Rois de Pologne

[redacted] et obtenu
de Brande=
de Prusse.
Roi de
ant aujourd=
onné une in=
feu Roi de
et de son côté
ayant envoyé tous les
ans en Pologne pour
y acheter des milliers
des chevaux de remon=
te au grand profit des
habitans de la Pologne,
elle a toujours reçû
jusqu' au moment pre=
sent les Passeports, qu'
Elle a fait demander
aux Grands Tresoriers.

La Cour de Pologne
agiroit donc contre l'u=
sage general, contre les
loix du bon voisinage,
contre la teneur du Trai=
té même, qui ne per=
mettent aucune inno=
vation des doüanes en=
tre les Etâts de la Po=
logne et de Prusse,
et enfin contre ses
propres interêts, si elle
vouloit continüer à
refuser au Roi de Prus=
se des Passeports pour
ses chevaux de remonte,
et Sa Majesté auroit
les plus justes motifs
de se plaindre, qu' un

procedé si peu amical lui
arrive dans un tems, où
Elle est si étroitement
liée avec la Pologne
et immediatement après
qu'elle a donnée à ce
Royaume des preuves
si marquées de son ami=
tié sincere dans le tems
critique du dernier In=
terregne.

Voila ce que le
soussigné Resident de
Sa Majesté le Roi de
Prusse a dû exposer
par Ordre de Sa Cour
aux Ministres de la
Republique, en protes=
tant contre les innova=
tions susmentionnées
et ne repondant nulle=
ment des arrangemens,
que le Roi son Maitre
se verra maintenant
obligé de prendre tant
dans ses Etâts, que de
toute autre façon
convenable, qui ne
pourront pas non plus
etre agréables à la
Nation Polonoise.
à Varsovie ce 14
Janvier 1765.

Gedeon de Benoit.

Tegoż dnia w środ rynku miasta Warszawy z Dekre[illegible] Konfederacyi generalney spalony był przez Katrza Manifest uczyniony przeciwko Xiążęciu Bironowi y Jego Inwestyturze przez Kurlan[illegible] w przeciwnych Jemu a sprzyiaiących Kro[illegible] Karolowi, Tymże Dekretem Infamis Ling Szlachcic Kurlandzki, który pomienionego Manifest imieniem innych Malkontentow uczynił, skazany na rok y sześć niedziel ad Sepionem Turris in fundo, dobra [illegible] jego wszystkie skonfiskowane. On iednak zawczasu do Królewca uszedł.

Pod dniem 16 Prasenc Kommissya Skarbowa Koronna publikowała Uniwersał, którym nakazała, ażeby życzli przybywaiący do Warszawy w interesie Skarbu tyczącym się ni od kogo niebyli aggrawowani, powinni iednak mieć in scripto attestatum, że nie dla iakiego handlu, lecz w interesie tego a tego Kahału lub miasta przybyli.

Dnia 17 Przypadaiąca doroczna uroczystość Urodzenia Krola Jmci, który rok 33 wieku swego dziś skończył:/ nayprzod z rana ogłoszona była stokrotnym przez Artyllerya koronna z dział Strzeleniem; potym Krol Jmć odebrawszy z tey okoliczności przyzwoite w oświadczoney życzliwości powinszowania, udał się do Kościoła Kollegiaty S[t]o Jana, gdzie Mszy S. słuchał, po ktorey skończoney podczas Te Deum laudamus, strzelania z Armat powtorzone było, a powróciwszy na Zamek, poiechał zaproszony do Xiążęcia Prymasa na Obiad. Wieczorem były Appartamenta w licznym Panów y Pań zgromadzeniu w Sali

wielkich y Łokoiach Zamkowych u[illegible]nic na ten Akt przyzdobionych. Na ostatek [illegible]szterm Krolewskim dana byla Reduta w [illegible] Radzi-wiłłowskim gratis dla wszystk[illegible]achec-kiego y mieyskiego stanu Osob [illegible]tack za billetami wpuszczanych, ktora przez [illegible] trwała.

Przygotowany w Ogrodzie Pałac[illegible]ia Pana Ogińskiego Woiewody Wileńskiego na Fest Narodzenia Krola Jmci Fajerwerk dnia 18 [illegible] po godzinie iedynastey w nocy przy bici[illegible] miał być zapalony, ktoremu w obecności Nayiaśnieyszego Pana zgromadzo-ne tam. Państwo przypatrywało się; wprzód zaś Komedya Francuska przez Kawalerow y Damy dystyngwowane. w tymże Pałacu reprezentowana była.

Dnia 19. Xiąże Prymas bawiwszy nie-przerwanie w Warszawie od początku Bez-krolewia to iest a die 11 Obris Anni 1763, wyiechał z Warszawy do Skierniewic dla od-poczynku, pożegnawszy na dniu wczorayszym Nayiaśnieyszego Pana.

W tych dniach Miasta Gdańsk, Toruń, y El-blag przez Rezydentow swoich supplikowały Krolowi Jmci o konfirmacyą swoich Przywi-leiow, czego iednak w tym czasie nie otrzymały. Gdańsk z tych miast titulo doni gratuiti ofiarowało Krolowi Jmci dwadzieścia tysięcy Czerwonych Złotych.

Dnia 21. Sprawa o zabicie przez ludzi Krolewskich Jmci Pana Zakliki [illegible] patrz Jab: finalnie w Sądach Marszałkowskich Laski Wielkiey Kor[illegible] zakończona takowym Dekretem:

naypród Officyer, ktory przybywszy z Kommendą do Stancyi Niebopczyka, Karat dać ognia, na rozstrzelanie skazany. Drugi po nim, ktory Kommenderował z hauptwachu żołnierzy, recimendo capiat wiezą injundo rok y sześć niedziel skazany. Trzeci Officyer, ktory tylko był w tey Kommendzie wraz z pierwszym, pułtroku wiezą injundo ma siedzieć. Zaś Obersztelieutenantowi y Majorowi, przy ktorych in absentia Jmci Pana Ronikiera Generała Woysk Krolewskich była Kommenda nakazano odprzysiądz, iako o destynowaniu tey Kommendy nie wiedzieli, y Ordynansów żadnych w tey mierze nie wydawali.

Dnia 23 w Wiedniu odprawił się z Wielką wspaniałością Maryaż Krola Rzymskiego Jozefa, Syna panuiącego Cesarza Franciszka I z Maryą Jozefą Xiężniczką Bawarską Corką Karola VII Cesarza, a Siostrą rodzoną Maxymiliana Jozefa panuiącego Elektora Bawarskiego.

Tegoż dnia Jmć Xiądz Wezyk Nominat Biskup Przemyski na pozwoloney sobie audyencyi przyzwoite Nayiaśnieyszemu Panu złożył podziękowanie za Nominacyą na toż Biskupstwo.

Dnia 24 z Stoliczności dnia Urodzenia Krola Jmci Pruskiego rok 53 Wieku swego koncraczego solenna u Dworu była Bala. Krol Jmć tego dnia Order Pruski miał na sobie, y Urzędnicy Koronni y Litewscy w świetnych prezentowali się sukniach; Wieczorem zaś w Zamkowych Pokoiach solenny Bal w Maskach za billetami odprawił się, gdzie

w trzech Salach wspaniale z Cyfframi Imienia Króla Jmci Pruskiego illuminowanych tańcowano. Podczas tegoż Balu, ktory trwał nazajutrz do godziny osmey z rana, dwunastu dystyngwowanych Panów za Gornistów przestroionych na rożnych Instrumentach grało.

Dnia 25. Stanęła w Warszawie Xiężna z Mycielskich Radziwiłłowa Hetmanowa Wielka Litewska, Woiewodzina Wileńska Wdowa wotowana od Opiekunow Substancyi Xiążęcia Karola Radziwiłła Pasierba swego dla odebrania w swoią dyspozycyę Dobr w koronie leżących tegoż Xiążęcia, od ktorych Opiekuni Recess uczynili byli widząc one extraordynaryinie inonerowane; czego iednak Xiężna Woiewodzina uczynić niechciała.

Dnia 26. Jmć Pan Zamoyski Kanclerz W. K. w prytomności Patronów Sądow Assessorskich, czyli Nadwornych Jo K. Mci kazał czytać u siebie w Pałacu Ordynacya Krolewska zawieraiąca Dyspozycya Kancellaryi Pieczęci Wielkiey y Mnieyszy Koronnych tyczącą się. Ktora to Ordynacya przy Konstytucyi Seymu Coronationis przyłączona iest.

Dnia 28 Xiąże Dziedziczny Kurlandzki Piotr Biron wyiechał z Warszawy do dobr swoich w Szląsku leżących, z tąd udać się miał do Berlina, a z tamtąd do innych Dworow Panow Rzeszy Niemieckiey.

Dnia 29 Jchmość Opiekuni Xiążęcia Jmci Karola Radziwiłła będąc wprzod informowani

zi w konwencie Podkamienieckim XX Domini=
kanow znayduiącą się in deposito Archiwa po=
mienionego Xiążęcia Jmci, exportowali z Nun=
cyatury następuiący mandat: =

Antonius Eugenius Vice=
comes Archiepiscopus
Ephesinus in Regno
Poloniæ et M. D. Lith=
vaniæ Nuntius &c.

Admodum Rndo Pri=
ori, Subpriori, totique
Conventui Podkamenecen=
si Ordinis Prædicatorum
Salutem in Domino sem=
piternam. Cum nobis
per Celsmum Dnum
Michaelem Principem
Czartoryski Supremum
Cancellarium, ac Illmum
et Excellmum Dnum An=
toniuum Comitem Prze=
dziecki Procancellarium
M. D. Lithuaniæ Tutores
et Curatores Principum
Radziwiłł filiorum
vita functi Celmi
Principis Michaelis
Radziwiłł Supremi
Exercituum M. D. Lith=
vaniæ Ducis, Palatini
Vilnensis relatum fue=
rit, Archivū, aliasque
res dictæ Familiæ in
Conventu Vestro repo=
sitas reperiri, causas=
que nobis expositas ob
quas necessitas idem

Archivum easdemque
res habendi exigat, pro
ejusdemque Archivii
aliarumque rerum ex=
traditione instantia apud
nos permota fuit; nos
itaque ex causis nobis
expositis animum nostrum
permoventibus manda=
mus Paternitati Vestræ
Admodum Rndæ, cæterisque
Religionis dicti Conven=
tûs auctoritate nostra,
qua vigore Legationis
Apostolicæ fungimur,
idque in Virtute S.ctæ
obedientiæ, et sub Excom=
municationis atque suspen=
sionis pœna, ipso facto
in eventum contraven=
tionis incurrenda, aliis=
que arbitrio nostro irro=
gandis, et dum et post=
quam Paternitas Vestra
Admodum Rnda seu in
ejus absentia alius lo=
cum tenens à supra=
scriptis Celsmo, Illmis,
Exellmis Dominis Can=
cellario et Procancellario
M. D. Lithuaniæ Tuto=
ribus et Curatoribus Ra=
dzivillianis requisitus
fuerit, seu requisiti fu=
erint per legitimum
eorum Plenipotentia=
rium statim idem
Archivium resque om=
nes una cum notula

sive Inventario ejusdem Archivii et rerum dicto legitimo Plenipotentiario det, tradat, et consignet, seu dent, tradant, et consignent pravia tamen legitima de ejusmodi recepto Archivio et rebus quietatione ac subscripto per eundem Plenipotentiarium ejusmodi notulo seu Inventario uno exemplari aservando circa Conventum, insuper eadem Auctoritate mandamus Paternitati Vestra Admodum Rnda, caterisque quibuscunque Religiosis dicti Conventûs, ne custodes circa dictum Archivium remanentes impediant, quominus dictum Archivium asociare, illudque cura ipsorum commissum custodire possint et valeant in ejus transportatione. In quorum fidem &c Datum Varsavia, die 29 Mensis Januarii Anno 1765.

Tegoż samego dnia od pomienionych Opiekunow wyprawiony był Plenipotent do Podkamienia dla odebrania rzeczonego Archivum.

Dnia 30 Jmć Pan Jacek Małachowski Referendarz Koronny wyznaczony do Imperatorowy Rossyiskiey z denuncyacyą o odprawioney Koronacyi Krola Jmći Posel wyiechał z Warszawy

do Moskwy.

Dnia 31. W Grodnie raz pierwszy Kommissya Skarbowa W.o Ks. Litewskiego pod prezydencyą Jmci Pana Brzostowskiego Podskarbiego W.o Litewskiego y wyznaczonemi przez Seym Convocationis Kommissarzami była zagaiona.

W tymże Miesiącu następuiące zdarzyły się okoliczności J.mo Król Jmć obiawszy Zupy Solne na siebie postanowił Administratorem generalnym tychże Zupp Krakowskich, Sandomirskich, Składów Mazowieckich, Wielko Polskich, y Podlaskich Jmci Pana Klukowskiego Chorążego o Krasnystkiego.

2do Ichmość XX Wezyk na Przemyskie, Giedroyc na Inflantskie Biskupstwa Procopa w Nuncyaturze wyprowadzili.

3tio Woysko Moskiewskie z okolicy Warszawskiey wymaszerowawszy zupełnie w Prusy Polskie, lokowało się w bliskości Gdańskie, założywszy generalną Kwaterę w Malborgu, co Wielką niespokoyność nabawiło Gdańszczanow obawiaiących się, żeby pomienione Woysko czego przeciwko ich Miasta nieatentowało, w którym Wielka Ostrożność zachowana była. Nie inna zaś przyczyna ściągania się wtamecznąokolicę Armii z Moskiewskiey była, tylko dla Konsumpcyi pozostałych tam swoich od ostatniey Woyny z Magazynów.

4to Jmć Pan Poninski Starosta Ostrzeski wysłany na początku Bezkrolewia od Rzeczypospolitey cum denuntiatione fatorum J. K. Krola Jmci Augusta III do Hanow Rzeczypospolitey Hollenderskiey, do Angielskiego, Portugalskiego y Hiszpanskiego Dworów, odprawiwszy Poselstwo w tym miesiącu do Warszawy powrocił. Ten Jmć Pan Starosta

od Krola Jmci Portugalskiego podczas tego Poselstwa odebrał w prezencie 4000 kruzadów w ośmiu sztabach złotych, co na 2000 # circiter wynosi, oraz zaszczytnym został Wielkim Orderem Kawalerow Chrystusa. Niemniey szacowne dary ofiarowane mu były od Hiszpańskiego y Angielskiego Królów. Daney sobie od Dworu Hiszpanskiego do Rzeczypospolitey Expedycyi nie przyiął y nazad ią oddał z przyczyny ubliżonych przyzwoitych Rzeczypospolitey Tytułów.

1to Na początku miesiąca tego deliberowano u Dworu, iak intytułowane bydź miały Konstytucye Seymu immediate zeszłego coronationis, czyli Konfederacyi generalney tytułem, czyli też zwyczaynym, który się daie Vstawóm Seymów nie podczas Konfederacyi odprawionych. Ac tandem stanęło conclusum, żeby pisać do wszystkich Grodow o informacyą, iżeli w którym z nich nie iest uczyniony Manifest przeciwko pomienionemu Seymowi; co gdy uczyniono, zaszło ze wszystkich Grodów upewnienie, że nigdzie nie iest zaniesiony Manifest, przeto pomienione Konstytucye intytułowano: Prawa y Przywileie za Panowania Krola Jmci Stanisława Augusta.

2do.

Febra.

Februarius.

Dnia 1. Kommissya Skarbowa Koronna pod prezydencyą Jmci Pana Wesola Podskarbiego l. W. K. reassumowana. A ponieważ dwoch Kommissarzow do kompletu teyże Kommissyi niedostawało, to iest Jmci Pana Zamoyskiego Kanclerza W. K. innemi in Ministerio zatrudnionego interessami y Jmci Pana Trębickiego Stolnika Inowrocławskiego nie dawno zmarłego, za czym na mieysce ich Król Jmć ad mentem Konstytucyi Seymu Convocationis Reskryptem swoim wyznaczył Jmci Pana Twardowskiego Woiewodę Kaliskiego, y Xięzcia Augusta Sułkowskiego Cześnika W. Koronnego.

Tegoż dnia Officyer Dekretem Marszałkowskim skazany na rozstrzelanie za zabicie Jmci Pana Zakliki był na plac śmierci do exekucyi wyprowadzony, lecz pardonem Królewskim od śmierci uwolniony, iednak erdimendo caput rok y sześć niedziel wieżę in fundo siedzieć będzie.

Dnia 2 Xiąże Józef Czartoryski Stolnik Litewski wyiechał z Warszawy do Rzymu w Poselstwie z denuncyacyą Stolicy Apostolskiey o Koronacyi Nayiaśnieyszego Pana.

Tegoż dnia Jmć Pan Stanisław Bieganowski Kapitelan Rypiński w dobrach swoich Pozarskowie o trzy mile od Torunia leżących z przykładną duszy dyspozycyą życie swoie zakończył.

Dnia 4. Odprawiły się Seymiki Deputackie w Wielkim Xięstwie Litewskim, a po nich

nazajutrz Elekcyine.

Dnia 5. Król Jmć Lowectwo Nadworne Litewskie, z ktorego prywowany był Jmć Pan Henryk Brühl, konferował Jmći Panu Ronikierowi Generałowi Milicyi swoiey Nadworney, oraz go Reskryptem swoim Kommissarzem Rady Woiennej Kor. Kreował. Rezygnowane zaś odniego Generalstwo Milicyi Krolewskiey Nayiaśnieyszy Pan oddał Jmći Panu Karolowi Brühlowi z pensyą rocznią 2000 #, z pozwolonąmu Stancyą w Pałacu swoim dziedzicznym y stołem codziennym u Dworu swego. Rekrutowanie pozwoloney przez Pacta Conventa Krolowi Jmći Milicyi arcy było trudne, albowiem ustawiczne dezercye codziennie liczbę zwerbowanych ludzi umnieyszały.

Dnia 7. Xiąże Stanisław Grabowski Biskup Warmiński ziechał do Warszawy dla Oświadczenia osobistey rekognicyi Krolowi Jmći. Ten Prałat skłonność swoią okazał do zapisania koadjutorgi Biskupstwa swego Xiążęciu Poniatowskiemu Opatowi Czerwinskiemu Bratu Krolewskiemu, ktorego faworu uczynić niechciał Jmći Xiędzu Kierskiemu Sekretarzowi Kor. ś. za ktorym iż Dwor interesował: z przyczyny że rownego prawie iest z nim wieku.

Dnia 11. Raz pierwszy za Panowania teraźnieyszego Trybunały Koronne Wielko Polski w Piotrkowie pod prezydencyą Jmći X. Krzysztofa Szembeka Kantora Gnieznieńskiego, a Laską Jmći Pana Józefa Mielżyńskiego Kasztelana Poznańskiego; Mało Polski w Lublinie pod prezydencyą Jmći Xiędza Ignacego Hrabi Krasickiego Kustosza Lwowskiego, a Laską Jmći

Pana Ignacego Cetnera Woiewody Bełzkiego reas-
sumowane.

Deputaci Trybunatu Wielko Polskiego.

z Woiewodztwa Poznańskiego.

Mielżynski Kasztelan Poznański Marszałek.

Mycielski Starosta Koninski.

z Woiewodztwa Kaliskiego

Waltnowski Sędzia Ziemski Kaliski.

Gliszczynski Pisarz Ziemski Kaliski.

z Woiewodztwa Sieradzkiego

Karczewski Regent Ziemski Sieradzki

Rychłowski Podkomor. Sieradzki.

z Ziemi Wieluńskiey

Karsznicki Chorąży Ostrzeszowski.

z Woiewodztwa Łęczyckiego.

Stokowski Chorąży Inowłodzki.

Wilkanowski Sędzia Ziemski Łęczycki.

z Woiewodztwa Brzeskiego Kujawskiego

Mierzynski Miecznik Kujawski.

z Woiewodztwa Inowrocławskiego.

Karnkowski Kasztelanic Wyszogrodzki.

z Ziemi Dobrzynskiey.

Murzynowski

z Woiewodztwa Płockiego

Czerny Chorąży Zatorski.

Baginski.

z Woiewodztwa Mazowieckiego

z Ziemi Wirskiey,

Grądzki Sędzia Grodzki wirski.

z Ziemi Wyszogrodzkiey.

Radtubowski Miecznik Wyszogrodzki.

z Woiewodztwa Rawskiego

Turski Podczaszy Sieradzki.

Klichowski Pisarz Grodzki Rawski.

z Woiewodztwa Chełmińskiego.
Ostrowski Starosta Lopatski
Jackowski Burgrabia Chełminski.
z Woiewodztwa Malborskiego.
Kierewski Starosta Starogardzki.
Lutomski Sądowy Malborski.
z Woiewodztwa Pomorskiego.
Dorpowski Starosta Sompolinski.
Grąbczewski Regent Ziemski Pomorski.
Deputaci Trybunału Mało-Polskiego.
z Woiewodztwa Krakowskiego.
Łętowski Burgrabia Krakowski
Skorupka Regent Grodzki Nowomiejski.
z Woiewodztwa Sandomirskiego.
Leszczyński Cześnik Sandomirski
Jagniątkowski Woyski Radomski.
z Woiewodztwa Kijowskiego.
Bylinski Cześnik Kijowski.
Baczynski Regent Lubelski.
z Woiewodztwa Ruskiego
z Ziemi Lwowskiey.
Szeptycki Cześnik Lwowski.
z Ziemi Przemyskiey.
Drohojowski Chorąży Zydaczewski
z Ziemi Sanockiey.
Malicki Chorąży Sanocki.
z Powiatu Zydaczewskiego
Żurowski Stolnik Zydaczewski
z Ziemi Halickiey.
Bakowski Pisarz Grodzki Halicki.
z Ziemi Chełmskiey
Stamierowski Chorąży Krasnostawski.
z Woiewodztwa Wołynskiego
Dzierzbicki Podczaszy Inowłodzki
Stecki.
Małachowski Podstoli Nowogrodzki.

z Woiewodztwa Podolskiego
Los Starosta Bereżański.
Markowski Starosta Kremieńc:
z Woiewodztwa Lubelskiego.
Dłuski Łowczy Lubelski.
Suchodolski Miecznik Urzędowski.
z Woiewodztwa Bełzkiego
Cetner Woiewoda Bełzki Marszałek.
Wydżga Sędzia Ziemski Bełski.
z Woiewodztwa Podlaskiego.
Kossowski Woyski Mielnicki.
z Ziemi Mielnickiey
Boskowski Podstarości y Sędzia Gro: Mielnic:
z Ziemi Bielskiey.
Hryniewicki Burgrabia Grodzki Brański.
z Woiewodztwa Bractawskiego.
Ostrowski Chorąży Bractawski.
Waligurski Miecznik Bractawski.
z Woiewodztwa Czerniechowskiego
Jełowicki Chorąży Nowogrodzki.
Kortowski Podstarości Grodzki Włodzimirski.

Od dniem 13 Gazeta publicana ogłosiła Ordynacyą Sądow Assessorskich Jr K. Mci maiących się zacząć a die 1ma Maij in Anno Currenti.

Dnia 17 Delegowani od Trybunału Wielkiego Polskiego Jchmości Xiądz Zubiciński Kanonik Gnieznieński Vice-Prezydent tegoż Trybunału y Rycerski Starosta Koniński Deputat Poznański do Króla Jmci, publicznej mieli audyencyą z których pierwszy w następuiące słowa mowił:

Nayiaśnieyszy Królu, Panie nasz Miłościwy!

Powszechne Narodu uszczęśliwienie z tak pożądanego dla siebie z pomiędzy nayznakomitszych Obywatelów wybrania na Tron W. K. Mości P. M. M. sprawuie w całey Oyczyźnie naszey nayprawdziwszy Bogu dziękczynienie, że od wielkiey upragnionego widzi na Tronie swoim Monarchę, z Nayiaśnieyszey

Familii Jagiellonow Krolow Polskich pochodzącego, ktorego przez wspaniałość umysłu y w rządzeniu Królestwem przezorność Wiarą za Obronę swoiego, Oyczyzną za Oyca, Trybunały za naypierwszego Oyca maią, y uznaią: tak wielkie-tedy uszczęśliwienie Oyczyzny wzbudza prawdziwą chęć y ochotę. Trybunału Prowincyi Wielko Polskiey do odprawowania przez nas Delegowanych W. K. Mci P. N. M. iak naypowinnieyszey czci y przysięzenia Wierności.

Petnie my chętnie ten z iednostaynych umysłow Kollegow swoich włożony na nas obowiązek, ile znamy dobrze, iż Trybunał Prowincyi naszey Wielkopolskiey iest Bogu Wiarę, swym Krolom przynależytą dochować Wierność. Wiara Ś. iestże od ustanowienia Trybunałow z rozporządzenia Bożkiego w nic naruszony zostaiąc całości żadney nie podlega odmianie, gdyż na tym od ktorego początek y konice zawisł, iest założona. Naród Polski z wszelkich miar zasłużony a nayuiętszey ku Władaiącym sobą Monarchom w dotrzymaniu wierności, z tego Narodu wybranych mężow utriusque Collegii y biegłością Praw zaszczyconych Namiestnicza W. K. Mci sprawuiący władzę Trybunał Prowincyi naszey według Praw y ustaw Oczystych władnąć sprawiedliwością zacząwszy od uznania Pana swoiego iak naypowinnieyszey reckognicyi y petnienia stutkiem przyzwoitey od nas wierności. Krolu Nayiaśnieyszy wiadome dostatecznie W. K. Mci P. N. M. znakomite przymioty J. W. Prezydenta; nie tayne zasługi Wielkiego Senatora J. W. Marszałka, ktory wraz z Kollegami swoiemi przykładnie w utrzymywaniu sprawiedliwości pracuie. Zatym Cnychże z wyrażonemi Instrukcyi punktami y ciebie samego dobrotliwym W. K. Mci oddaią względom, Żyi W. K. Mość wiek nayposzanowańszy, panuy szczęśliwie Narodowi Polskiemu dla przyrodzenia y po-

pomnożenia Onemuż stawy, a po przeczytaney Instrukcyi przez Kollegę mego pozwoli P. W.K. Mość odsiadczaiącym sobie uprzeymość przez usta nasze dobroczynną ucałować Rękę.

Zaś Imć Pan Poznański de tenore sequenti mia[ł] mowę: = = = Nayiaśnieyszy Królu Panie Nasz Miłościwy: = = Wspaniała w pierwiastkowym ustanowieniu Trybunałow stawa dzielna tey naymiłościwey Królowi Wtadry ozdoba, dziś świetnieysza y znakomitszym otoczona lustrem, kiedy Twoim pełny łask y dobroci Królu, sprawiedliwością głośny, cnotami y dostoynością Nayiaśnieyszy staie się wyrzeźnikiem. Zna to albo wiem Trybunał Koronny Prowincyi Wielko Polskiey, czego powszechną pomyślnością dosiądza Polska, iż miłość ludu osadziła W.K. Mość na Tronie, łaskawość złączona z Sprawiedliwością Berłem rządzi, przezorność Pańskich zabiegow Kray umacnia, pracowite dobrego rządu wynalazki lud bogacą, ogolnie orar złączone cnoty poznać dostatecznie daty, iż ten naypożytecznieyszy Oyczyźnie Oyciec, Ktory z Synowskiego do niey przywiązania tyle w doradzaniach mądrych, w utrzymywaniu wolności chwalebnych w przestrzeganiu prawa stawnych, miłą Stan Rycerski zaprzycaiąc rownością poda przykładow.

Tak licznym Pańskich przymiotow zbiorem, iako, Nayiaśnieyszy Królu, powszechne zagrzewaią pragnienia do chciwego [chociaż po części] nayusprawiedliwszych myśli Twoich naśladowania, tak szczegulną zgromadzenie nasze napełnia[ł] żądze: Ktorego my Imieniem Taskawemu Monarsze

hołd oddaiąc wierności, to szczere czyniemy przyrzeczenie, iż prac naszych celem będzie nayspiesznieysze sprawiedliwości przestrzeganie. Niech sława Twoia Nayiaśnieyszy Krolu, z postępku Naszego winne zyska powiększenie, niech lud dopełnienia Prawa radości doświadcza, a z tąd niech Pańskie serce Twoie doskonale pocrnwa ukontentowanie. Dobrani Zgromadzenia Naszego Radcy J. W. Prezydent y JW. Marszałek zasilać będą starania nasze dostatecznym przykładem, czna Sprawiedliwa myśl W. K. Mci pracowite onych zasługi, a złączywszy zadawnioną J. W. Marszałka Naszego o dobro W. K. Mci gorliwość z teraźnieyszą o dobre Praw wykonanie usiłnością porownać, Nayiaśnieyszy Krolu, te chciwe zasługi z Pańskim Twoim wspaniałe. prezornym umysłem, dobroczynnie racz. Nayiaśnieyszy Krolu; nieprzyiacielemi Kray, który rządzisz, napełniaiący pomyślnościami, żyi wiek niezmierzony, ubogacay Tron Polski przymiotami wysokiey Twoiey Duszy przyzwoitemi, a panuiąc długowiecznie, prześć wieki poprawisz, a przytym prezorną doskonałego rządu podasz naukę.

Tegoż dnia w Warszawie odprawił się Maryaż Jmci Pana Antoniego Żosia Starosty Wiszyńskiego z Jeymcią Panną Moszczeńską, Woiewodzianką Inowrocławską z okazałą wspaniałością.

Tegoż dnia Jmć Pan Podskarbi Stanu Rezydent Rzeczypospolitey Polskiey u Porty Ottomańskiey w Carogrodzie miał audyencyą pożegnania u Wielkiego Wezyra, który

uda-

udarowawszy go, iako y innych znayduiących się przy nim Kawalerow Kaftanami, dał mu List do Rzeczypospolitey Polskiey. Ten Jmć Pan Podkomorzic przed dwiema laty wysłany od Jmci Pana Hetmana Wgo Kłc do Porty w Rezydenta Polskiego Charakterze, gdy tam przebywało sobie podczas Bezkrolewia promowował interesa przy powadze Dworu Francuskiego, tedy ex Concluso Seymu Convocationis revokowany był z tamtąd, a na miejsce iego w tymże Charakterze wyznaczony Jmć Pan Alexandrowicz Szambellan; a lubo mimo tey revokacyi dotąd przebywał u Porty Jmć Pan Stankiewicz, iednak zwykłey pensyi, którą daie Porta przebywaiącym u siebie Ministrom Cudzoziemskim, onemu niepłacono od czasu powziętey wiadomości o Elekcyi Króla Jmci Polskiego. Wielki iednak był sobie kredyt u Weziera Wielkiego Mustafy, który go wielce utrzymywał, lecz przemagaiącey partyi Muftego wydołać niemogąc która oddalenie Jmci Pana Stankiewicza od Porty nalegała, musiał po długiey zwłoce nakłonić się do tego, żeby pomieniony Jmć Pan Rezydent do Polski powrocił.

Dnia 18. Ministerium Dworu Polskiego po mieszczney deliberacyi na Memoryał Dworu Pruskiego względem Cła Generalnego w Gdańsku ustanowionego sobie die 14 Elapsi: patr. fol. podany następuiący Rezydentowi Pruskiemu dato Respons:

Les Ministres de Sa
Majesté le Roi et de la

Republique de Pologne, en consequence du memoire, que Monsieur de Benoit Resident de Sa Majesté Prussienne à presenté le 14 Janvier de l'année Courante 1765 repondent par l'Exposé suivant.

Il est de l'interêt trop essentiel à chaque Puissance, que ce principe soit incontestable: que toute Domination a un entier pouvoir de Regie interieure dans ses Etâts, sans qu'aucune autre Puissance put y apporter le moindre empechement. Il est également certain, que les Traités faits entre deux Etâts visent toujours à une mutuelle obligation.

Sa Majesté le Roi et la Republique de Pologne n'ont rien plûs à coeur, que de voir les Traités de Welau fidelement observés de part et d'autre. La teneur de l'Article 17 de ce Traité: "In Dominiis verò utriusque partis nulla nova teloniorum onera tam terrestria quam maritima, quæ ante hoc bellum non fuerunt in gravamen

„cujuslibet partium impo=
„nantur; quod si aliqua
„è re communi de novo
„imponenda, aut augenda
„videbuntur, id partium
„Consensu fiet;„ ne signi=
fie autre chose, si non
que l'on n'établira ni
par terre ni par mer de
nouvelle doüane, ou de
nouvel impôt dans l'un
des deux Etâts contrac=
tans au préjudice des
Sujets de l'autre Puis=
sance: in gravamen cu=
juslibet partium. de
sorte que ce dit arti=
cle ne sauroit etre
D'aucun obstacle aux
impositions que chacu=
ne de ces deux Puis=
sances juge à propos
D'établir dans ses pro=
pres Domaines et sur
les propres Sujets.
C'est pourquoi les doü=
anes, acciser, peages,
que les Prédecesseurs
de Sa Majesté le Roi
de Prusse et Sa Maje=
té Elle même ordonne=
rent dans leur Etâts
n'ont pas été et ne
sont point allegues Com=
me contraires au Trai=
té de Welau, en tant

que ces impositions n'ont point été, ne sont, et ne seront exigés des Polonois, et que les Sujets de la Republique n'en seront aggravés.

La Doüane que la Republique vient d'établir dans la Prusse Polonoise, de même que dans toutes les autres Provinces de sa domination, n'est nullement une doüane nouvelle: Novum Teloniorum onus. Elle est même conforme à tous les anciens Traités avec la Prusse Brandebourgeoise, ayant pour base les Constitutions anterieures de la Republique avant et aprés le Traité de Welau, tellement, que dans tous les Reglemens des impôts, que la Republique statuoit dans divers tems et sous divers noms les dits impôts s'etendoïent également sur la Prusse Polonoise sans que les Sujets de la Prusse Brandebourgeoise s'en soyent repentis, ou que ses Maîtres en avoient jamais fait quelque plainte, ce que l'exposition ci-jointe demontrera mieux.*

L'esprit du Traité de

Welau etant, qu'aucune
des deux Puissances ne
forme de nouveaux im=
pôts, ou n'augmente les
anciens, à fin qu'ils
ne tournent au préjudice
des Sujets de l'autre par=
tie contractante, et au
cas d'une pareille impo=
sitions le Commun Con=
sentement seroit requis;
L'on n'en sauroit la Con=
sequence que ce Traité
donne a Sa Majesté
Prussienne le droit
d'empecher la Pologne
d'établir des Doüanes
sur les frontieres de la
Russie, de la Hongrie,
et de la Turquie, ainsi
que dans l'interieur du
Royaume à moins, que
celle-ci ne s'en suive,
qu'il seroit permis à la
Republique de s'ingerer
dans ce que Sa Majesté
Prussienne juge à pro=
pos d'en donner sur cet
article dans ses Etâts,
et vis-à-vis de ses au=
tres voisins.

Le memoire du Mini=
stere de Sa Majesté
le Roi de Prusse de
l'Année 1725 cité dans
notre deduction des
Loix susmentionnées

constate toute l'étendue
des droits de Souveraine=
té de ce Prince sur les
Sujets dans la Prusse,
ce qui ne peut qu'etre
également dû à la Repu=
blique sur la partie
de cette Province qui Lui
appartient. Cependant
comme rien ne seroit
plus utile aux deux
Puissances, que d'y fai=
re fleurir le Commer=
ce, qui produiroit des
avantages reciproques,
il seroit à souhaiter
que Sa Majesté le Roi
et la Republique puis=
sent conclure un Traité
formel de Commerce avec
Sa Majesté le Roi de
Prusse, le quel en cim=
entant de plus en plus
la bonne harmonie des
deux Etâts, procureroit
aux Polonois l'entrée,
la sortie, et le passage
libre des denrées de Po=
logne dans les Domaines,
et par les Etâts de sa
Majesté Prussienne, ce
qui jusqu'à present a
été souvent sujet à beau=
coup de difficultés, dont
il suffit de citer la dess=
sus l'exemple des Gentils=

hommes, ou des Marchands Polonois, lorsqu' ils se rendent aux foires de la Silesie avec leur betail, leur laines, ou leur gré, au moment qu' ils veulent retourner en Pologne, ou paſer plus loin en Boheme, ou en Saxe, ils se voyent obligés ou de payer une nouvelle doüane trés considerable, ou de se defaire de leurs denrées au prix modique, qu' on veut bien leur en offrir, il en eſt de même de la nouvelle augmentation d'impôt du transit, au quel toutes les Marchandises, qui paſent par les Etâts de Sa Majesté le Roi de Prusse pour entrer en Pologne sont réellement asujettis.

Quant aux Paſeports pour les chevaux de remonte donnés de tems à autre par les Grands Tresoriers de la Republique, aux quels l'on s'adreſoit pour en obtenir, les mêmes Paſeports prouvent, que ces chevaux de re-

remonte n'ont jamais
pû jouir du droit de fran:
chise, et Mr. le Resident
de Benoit ne sauroit en
disconvenir, dans le fond
des semblables Passeports
ont été accordés aux tra:
nsports des betails nom:
breux pour l'usage des
Economies de Sa Majesté
Le Roi de Prusse, et Mon:
sieur le Resident de Be:
noit ne faisoit point de
difficulté d'asurer le Grand
Tresorier d'une indemni:
sation au cas que la Re:
publique ne voulut point
l'accepter en ligne des
Comptes, ce qui prouve,
que l'expedition des pa:
reils Passeports de fran:
chise n'etoient, qu'un
Acte volontaire de Me:
sieurs les Tresoriers, et
non de droits, et qui ac:
tuellement lui sont de:
fendus par la teneur de
la nouvelle Loi. D'ailleu:
urs ce n'est pas dans
la classe de ces égards,
que les Souverains se te:
moignent mutuellement
& et dont le Roi et la
Republique sont toûjours
disposés à donner des
marques non équivoques,
aux quels le nom de Fürs

Fürstenguth est appliqué, que l'on devroit mettre des chevaux de remonte destinés par milliers chaque année pour une Armée aussi nombreuse, que l'est celle de Sa Majesté Prussienne, il en resulteroit, que la France, l'Angleterre, la Hollande pourroient au même titre de Fürstenguth demander à la Republique, que sans payer le moindre droit la sortie des bois de mats, de l'hanovre pour leurs vaisseaux de guerre, ainsi que les bleds pour les subsistances de leurs Armées, toutes choses, que ces Puissances tirent de la Pologne. Au reste Sa Majesté le Roi et la Republique de Pologne toûjours fideles aux Traités et aux engagemens contractés avec toutes les Puissances voisines de même qu'avec Sa Majesté le Roi de Prusse, ne sauroient toutefois se manquer à eux mêmes dans le maintien des droits d'une Souveraineté entiere et independante. À Var-

Varsovie ce 10 Fevrier 1765
André Zamoyski Grand
Chancellier de la Couronne.
Prince Czartoryski Grand
Chancellier du Grand Du-
ché de Lithvanie.
André Młodziejowski Vi-
ce-Chancellier de la Couronne.

* Citationes Legum

Ktoremi deducitur że Cło Generalne nemine excepto w Królestwie Polskim nie iest sprzeciwiaiące się Traktatom Welawskim 1657.

Dla zupełney o tym Konwikcyi deducere należy.

1mo Że Cło generalne nie iest Cło nowe.

2do Że Cło generalne było przed Traktatem y po Traktacie Welawskim.

3tio Że Słowa Traktatu in gravamen niemogą się ściągać nietylko quo ad Cives Państwa Króla Pruskiego, ale też é converso.

Ad 1mum Że Cło Generalne nemine excepto tak w Koronie iako y w Prusiech od Wieków ustanowione było dowodzi się:

1404 Traktat między Władysławem Jagiellem a Konradem de Jungingiem Mistrzem Pruskim, gdzie iest obwarowana wolność handłów dla Państw zobopolnych: „Salvis „tamen teloneis et institutis, ac quibuslibet

„edictis Nostris editis et
„edendis in Terris Ordinis,
„quibus Nostri Arctantur,
„& dicti D. Regis suorumq;
„Successorum homines per
„Lithoaniam et Rupsiam
„sunt arctati.„

1422. Tractat miedzy Wladysla=
wem Jagiellem a Cauten
de Rusdorf cMistrem Wiel=
kim Pruskim: „Quod
„nos in gravamen Subdi=
„torum Ordinis duntaxat
„nova telonea ac datias
„imponere minime debe=
„amus, antiquis tamen
„teloneis et depositis
„sive modis deponendi
„merces, consvetudini=
„bus et observantiis ali=
„is semper salvis.„

1424 Ratificatio ejusdem
Tractatûs per Vladis.la=
um Regem z dokladem
„salvis tamen semper
„antiquis teloneis et con=
„svetudinibus.„

1424 Ratificatio cMagistri
Ordinis z tym dokladem
„Antiquis tamen teloneis
„et depositis consvetudi=
„nibus et observantiis
„aliis semper salvis.

1433. Inducia duodecim An=
norum inter Vladisla=
um Jagiello et cMagis=

trum Ordinis: „Nova telo=
„nea et datias minime
„imponere debeant salvis
„semper antiquis.“

1436 Traktat Władysława Ja=
giellończyka z Mistrzem
Pruskim: „Novum telo=
„neum nullatenus in gra=
„vamen et præjudicium
„duntaxat Subditorum
„Ordinis prædicti impo=
„nemus, et si quod nova
„est impositum in Terris
„Nostris et Ducatibus
„prædictis à tempore con=
„cordiæ circa locum Mel=
„no facta, omnino depo=
„nantur; teloneis et depo=
„sitis antiquis semper
„salvis.

Co śmierći Władys=
tawa rożne Cła abusive
zagęścity się, były, które
zniesione Statutem 1447
fol. 152: „Telonea post
„mortem D. Vladislai
„Genitoris Nostri concepta
„tanquam Rempublicam
„lodentia Capsamus.“
Co deducit, że tylko
nowe Cło zniesione,
dawne zaś generalnie
in toto zostały.

1466 Traktat między Kazimie=
rem, a Ludowikiem de
Erlichshausen Mistrzem
Pruskim z tym wyrażeniem

„ Quod nulla Telonea, depo
„ sita, gabellas, foralia,
„ sive quascunque alias
„ censationes locis et per
„ sonis in Regno nostro,
„ Principatibus et Do
„ miniis Nostris, et Re
„ gni nostri imponemus
„ de novo, aut imponi
„ permittemus tam in
„ Terris, quam in aquis,
„ sed tantum modo ute
„ mur impositis, quod
„ idem Dominus Magister
„ et Successores ejus ob
„ servabunt in Terris
„ Prussie. „

Tym Traktatem pro
batur, że iuż post incor
porationem Prussow,
do Polski 1454 Anno
Cło iednakowoż płaco
ne było.

1525. Traktat Zygmunta I z
Albrychtem Xiążęciem
Pruskim: „ Nulla telo
„ nea contra antiquam
„ consvetudinem et Pri
„ vilegia ab ulla partium
„ institui debeant, sed
„ vetera telonea perma
„ nere, si autem ab al
„ terutra partium à tem
„ pore translationis Regis
„ Casimiri telonea esent

institutis, ea quoque abrogari debent.„ A że przed y w czasie Traktatu Kazimierza Cło dawne iest zmianowane, więc tey approbacyi nie podpada.

1496 fol. 261. et fol. 269. de libertate Nobilium in Teloneis: tym prawem Stan Szlachecki uwolniony od płacenia Cła od towarow na swoią potrzebę prowadzonych, co dowodzi, że ante hanc gratiam Regis nemine excepto każdy Cło opłacać musiał.

1504 fol. 290.: de Teloneis in terra et aqua solvendis ktora toż samo popiera.

1507. fol. 360: deinde Statutum de libertate toż samo dowodzi.

1510 fol. 375 Nobilitas Regni toż samo dowodzi.

1527 fol. 479: Suspensionem libertatum, quæ erat ad quinquennium facta a solvendis Teloneis antiquis omnibusque ad pristinum Statum

restitutis, ipsam suspen-
sionem penitus sustulimus.

1530 fol. 510. Tą Konstytucyą Stan
Szlachecki iest uwolniony
od Cła od rzeczy proprii
laboris.

Są y inne podobne
Konstytucye, ktore super-
fluum iest cytować, iako
też samo ewinkuiące.

Więc cytowane Trak-
taty y konstytucye iaśnie
dowodzą, że Cło generał-
ne ab antiquo tempore
było w Koronie, w Xięs-
twie Litewskim, y Prus-
kim opłacone y ze ne-
mine excepto, bo tylko
ex munificentia Regum
Nobilitas czasami bywa-
ła uwolniona, adeoque
podciągnione być nie-
może pod Nomenklatur
nowego Cła, ktorego
Traktat Welawski
stanowić nie dozwala.

Ad 2dum Że Cło generalne bywało
tak w Koronie, Xięstwie
Litewskim, iako w Prusiech
przed Traktatem Welaws-
kim. y po tymże Traktacie
Z woyż cytowane Konstytu-
cye

cye iuż obiaśnity, że Cło
generalne byto w Krolestwie Polskim, co też de-
ducitur wielorakiemi
Konstytucyami, Tit: Cło
generalne: albo Pobory
tak wodne iako y Lądo-
we, ktore cytować wpry-
thie byłoby Volumina
przepisowac. Te Cła
y Pobory nietylko Wo-
iewodztwa Ruskie per
directum przyimowały,
uti fusius deducetur, a-
le kiedy one ad referendu
do braci brali zawsze z
tym ostrzeżeniem na sie-
bie: iako się pokazuie
z wielu Praw, mianowicie:

1603. Te Woiewodztwa y Powiaty,
ktorych Posłowie na Sey-
mie Poborcow niemia-
nowali, y co do Braci
obieranie ich wzięli, powin-
ni ich obrać na przyszłych
kwerelach y listami onych
Podskarbiemu donieść;
a gdyby ich nie miano-
wali, Podskarbi koronny
podać ich będzie powinien,
aby się przez to potrebom
Rzeczypospolitey nie omieś-
kało.

Że

Że zaś per directum Cło
w Prusiech było deducitur.

1568. fol: 690: „ Sól Pruską z Gdańs
„ ka, Krolewca y innych Mia
„ Pruskich drogami zwycz
„ nemi wozić maią, a Ci
„ zarom na pryn odkaidey
„ beczki po groszy 6. dawać.„

Tym prawem probatur,
że Cło opłacać musieli, y
aby niepszemykali, trakty
były przepisane, y Pisare
Postanowieni.

1573. fol: 852. „ A w Prusiech sta
„ wnych mieściech, iako w
„ Toruniu, Elblągu, Gdańsku
„ uchwalamy mocą Seymu
„ niniejszego, aby taki poda
„ tek na potrzeby teraźniejsze
„ złożyli, y do Kolorcow
„ oddawali, iaki zwykli
„ składać na obronę mieyską

Tą Konstytucyą probatur,
że Miasta Pruskie do wpel
kich podatkow dla Rzeczy
pospolitey dokładać się
musieli.

1578. fol 989. „ Rotmani Wiślni
„ od Osoby po Złotemu, od
„ Dubasa po trzy, od Lichta
„ na po Złotych dwa dawać
„ będą. To ma wybierać
„ u Głowy nad Nogatem
„ Urodzony Krzysztof Kras
„ nicki, który w Elblągu
ma

ma mieć swego Sukkollek=
tora.„
Eodem Anno fol: 992.„ Poborcy w
„Chełmińskim Urodzony
„ Jan Pluchowski, w Mal=
„borskim Urodz: Jerzy
„ Sokołowski, w Pomorskim
„ Urodz: Macey Kossakowski
„ mory Chełmiński.„
1581. fol: 996.„ A Wóyt y Przysię=
„nik pod przysięgą doyrzeć
„ maią, aby takowi nieuch=
„ ranili się poboru tego;
„ a który na folwarku za=
„ razem u Nowy nad Noga=
„ tem płacić maią.„
Eodem Anno fol: 1003.„ Rotmani=
„Wiślni od Osoby po 2 To=
„ runu iednemu, od Duba=
„ sa po trzy Złote monety,
„ od Lichtarza po Złotych
„ dwa, To ma wybierać
„ u Nowy nad Nogatem
„ Urodz: Krzysztof Krasnicki,
„ który w Elblągu ma mieć
„ swego Sukkollektora.„

Te Konstytucye dowo=
dzą, że nie tylko woiewod=
twom Pruskim do po=
boru Na generalnego
Rzeczypospolitey na Sey=
mie Kollektorow nazna=
czała, ale nawet że u
Nogatu y w Elblągu ter=
To wybierane było.

1589. fol: 1301.„ Do Nogatu na

„Białą Gorę narniacramy Urodz
„Macieia Orelskiego do wy
„bierania niżey opisanych
„towarow tak tych, ktore mi
„mo Białą Gorę idą, iako y
„wszystkich inszych, ktore
„szkarbową z Gdańska y do
„Gdańska idą."

Ta Konstytucya probuie
także komore nad Nogatem
y Cło wybierane w Prusiech
od towarow nietylko z Gdań
ska y do Gdańska z Polski
wodą idących, ale y lądem
mimo Białą Gorę z Prus
do Brandeburgii idących.

1590. fol 1357. „ Do Nogatu na Bia
„łą Gorę narniacramy do wy
„bierania niżey opisanych
„towarow, ktore mimo Bia
„łą Gorę z Gdanska y do Gdań
„ska idą.

Ta Konstytucya pot=
wierdza rownież Cło wy=
bierane w Prusiech

1593. fol 1419. „ Miasta Spiskie,
„swoie wszystkie in genere
„et specie z wszelkich
„ciężarow podatku tego
„na ten czas wolne czynie=
„my, a w Prusiech y In=
„flanciech takowemu po=
„borowi y Czopowemu
„podległe wszyscy bydź maią.

Ta Konstytucya dowodzi

ze

że mimo wolności miast
Spiża, Pruskie miasta
płacić Cło musiały.

1601. fol. 1549: „ Instructio novi
„ Telonei finitimi &c. Item:
„ Instructio exigendi Telo=
nei antiqui &c.

Tym probatur, że nie=
tylko Stare było Cło, ale
y nowe Rzeczpospolita
justa exigentiam posta=
nowiła.

1613. fol. 185. „ Seymik general=
„ny w Prusiech na cry=
„ nienie liczby z poborow
„ y dla obrania Poborcow
„ procz tych, ktorych bytu
„ na Seymie mianowano
„ na przyszłe pobory nar=
„ nacrany. „

Ta Konstytucya pro=
buie się existencya pobo=
row w Prusiech.

Eodem Anno fol. 198. Pod Tyt:
Porty Cło Krolewieckie.
Iż Seymu przeszłego Kons=
tytucya zestany Kommis=
sarz Urodz: Janusz Ska=
min Tyszkiewicz Pisarz
W. X. Litt. do Krolewca
widząc Portu nowego spo=
sobną y bespieczną prze=
prawę nakładem Miasta
Krolewieckiego sporządzoną

za te unkopta do pewnych
lat Cło temuż miastu po-
tanowił; to postanowienie
y wszystkie pomienionego
Kommissarza o tymże pra-
wic tranzakcyę Approbuiemy.

Eodem Anno Privilegium Sigis-
mundi Regis na toż Cło
pod Krolewcem w Libawie
ustanowione de data 1ma
Aprilis 1618.

Ta Konstytucya y Pry-
wiley dowodzą istnosć Cła
nie tylko dawnego, ale
y moc Rzeczypospolitey
swierzo nowe postanowic
nie tylko w Woiewodztwach
Pruskich ale y w Xięstwie
Pruskiem in Feudo będącym.

Eodem Anno fol. 232. „ Z Miast
„ Pruskich iako Gdanska,
„ Elbląga, Torunia, Mal-
„ borka y innych maią dać
„ mimo pobory troie nowe
„ po 2 ß 2 z domu hardego.

Ta Konstytucya probu-
ie się, że do hardego nowe-
go podatku Woiewodztwa
y Miasta Pruskie rownie
z innemi należeli.

Eodem Anno fol. 258. „ A wybiera-
„ nie ma bydz na mieyscach
„ sposobnych wedle Univer-
„ salu Seymowego Anni 1578
„ u Nogatu albo u Tłowy.

Ta Konstytucya rownież

dow:

Dowodzi C[z]o wodne y Ko-
morę w Prusiech.

1023. fol. 455. Tit. O Soli Zamor.
skiey: „ Mieszczanie Toruń-
„ scy że zamiast pomocy
„ Strarnikowi Solnemu słu-
„ żącey do Soli z Gdańska idą-
„ cey Monopolia sobie czy-
„ nią, podwyższamy na nich
„ winę Tysiąca grywien,
„ zabraniać im tego. „

Ta Konstytucya probuie
Komorę w Toruniu nad
Wisłą, a przeta w Prusiech.

1028. fol. 590. „ A wsie prze nie-
„ przyiaciela popalone lub
„ spustoszone w Ziemiach
„ Pruskich, Ruskich y in-
„ nych od tego poboru wol-
„ ne czyniemy. „

1029. fol. 615. „ Miasto Toruń du-
„ rante hoc bello od Akcyzu
„ poborow y innych wszyst-
„ kich podatkow uwalniamy.

Fol. 128: „ Miasta przez
„ nieprzyiaciela spustoszone
„ Grudziądz w Chełmińskim,
„ Nowe w Pomorskim
„ od tego poboru uwalniamy.

Te Konstytucye dowodzą
że Rzeczpospolita gdy chcia-
ła mieć ziemię lub mia-
sto Prusskie wolnemi od Cła
rego Cła lub Akcyzy, spe-

specyalnym to waroiwa Ta
ostrzeżeniem.

1632 fol 711. „Do podatkow Pruskich
„ktore wystarczyć niemogą
„podatek Xięztwa Pruskiego
„poborowy tego roku zatrzy
„many na zapłatę woysko
„narnaczany.

Probatur ta Konstytucya
że oprocz podatkow Pruskich
był podatek poborowy Xię
żęcia Pruskiego.

1638. fol 940. „Cła y myta wmia
„stach Krolewskich pod tytu
„lem Żulagu, gabel, akcy
„zow, kościow wprowadzone
„znosiemy, y nikomu po
„wolone mieć niechcemy,
„wyiąwszy communem na
„Seymie omnium Ordinum
„Consensum.„

Tym probatur, że Ordi
nes Regni maią moc zno
sić y stanowić cła w Pru
siech.

1649. fol 280. „Od podatkow Rze
„czypospolitey ordynaryinych
„y Cet naszych żadne miasto
„y Miasteczko uchronić
„nie ma bydź wolne, ale
„wszyscy onym podlegać.„

Ta Konstytucya proba
tur, że Clo nemine excepto
byto w Polszcze.

1653. fol 502. „Komory nasze tak

na